

Lišt učenika Medrese "Osman-ef. Redžović" (Čajangrad - Visoko)

ŠAHID

شاهد

Godina XVIII

Broj 32

Januar 2013.

Safer 1434.

Cijena 2 KM - Za inostranstvo 2 €

Izdvajamo

**Savjetovanje direktora
u Medresi**

Zbogom Esperanto

Access ljetni kamp 2012

Poruke našeg prvog predsjednika, rahmetli Alije Izetbegovića

**Islamski svijet i problem
zaostalosti**

ŠAHID شاهد

List učenika
Medrese „Osman ef. Redžović“
Čajograd, Visoko, BiH
Tel: 032/745-771; fax:032/745-770
e-mail: sahid.redakcija@gmail.com
www.medresa.org

IZDAVAČ:
Medresa „Osman ef. Redžović“

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
Ejub ŠUT

SEKRETAR REDAKCIJE:
Nejra BAJRAMOVIĆ

VODITELJ NOVINARSKJE SEKCIJE:
Emir UZUNALIĆ, prof.

LEKTOR:
Amina MEŠINOVIĆ, prof.

REDAKTURA:
Emir UZUNALIĆ, prof.

REDAKCIJA:
Nejra BAJRAMOVIĆ, Hatidža MAHMUTOVIĆ, Hasan HASIĆ, Ejub ŠUT, Ismail IBRELJIĆ, Eldin MEHMEDOVIĆ, Adi ŠABANOVIĆ, Emina BRAHIM BRAHMI, Hedija KORIĆ, Emina KURJAKOVIĆ, Amra MUŠIJA, Faris ČEHAJIĆ, Ahmed HODŽIĆ, Haris JAŠAREVIĆ, Alija KURTANOVIĆ, Emina IBRAHIMAGIĆ, Amina LUŠIJA, Fatima MUFTIĆ, Adna ŠKULJ, Harun ALIJAGIĆ, Mehdi ŠANJTA, Merjema HALILOVIĆ, Zejneba MAHMUTOVIĆ

SARADNICI U OVOM BROJU:
Dženan HANDŽIĆ, prof., Amela NUMANAGIĆ, prof., hfz. Zijad DERVIĆ, prof., Aida BUZA, Emina ALIĆ, Sakiba SELIMOVIĆ, Kerim BABIĆ, Merima UZUNALIĆ, Kerim ZUKAN

DTP I NASLOVNA STRANA:
Ensar MAHMUTOVIĆ

FOTO:
Ensar MAHMUTOVIĆ, Ejub ŠUT

Štampa:
DOBRA KNJIGA
Sarajevo
www.dobraknjiga.ba

List izlazi povremeno

Šahid je upisan u evidenciju javnih glasila
Ministarstva
obrazovanja, nauke, kulture i sporta BiH
pod brojem 496 od 8.4.1995. god.

IZDVAJAMO

4. SAVJETOVANJE DIREKTORA U MEDRESI

Ovogodišnje, sedmo po redu, savjetovanje direktora i pomoćnika direktora održano je 30. juna i 1. jula u medresi "Osman ef. Redžović".

6. ACCESS LJETNI KAMP 2012

Naša Medresa bila je domaćin ovogodišnjeg „Ljetnog Access kampa“ za 120 đaka iz svih medresa u Bosni i Hercegovini, njihove profesore, goste i predstavnike American Councila.

10. DODJELA MENŠURE NOVOM REISU-L-ULEMI

U Sarajevu je 15. novembra 2012. godine, u Gazi Husrev-begovoj džamiji, nakon podne-namaza, svečano uručena menšura novoizabranom reisu-l-ulemi, mr. Huseinu ef. Kavazoviću.

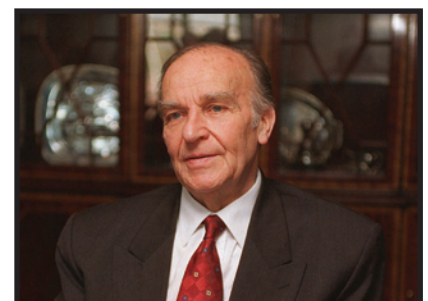
12. INTERVJU SA PRVOM POKRIVENOM NAČELNICOM U EVROPI

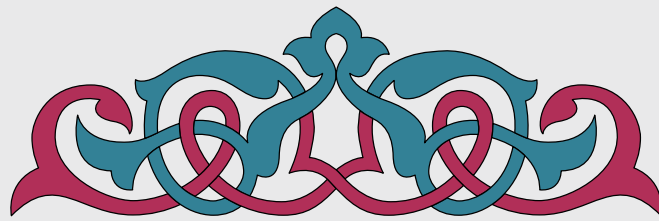

„Mislim da se Evropa treba ugledati na primjer BiH, na našu demokratiju, toleranciju, na naše uvažavanje različitosti i jednakopravnosti.“

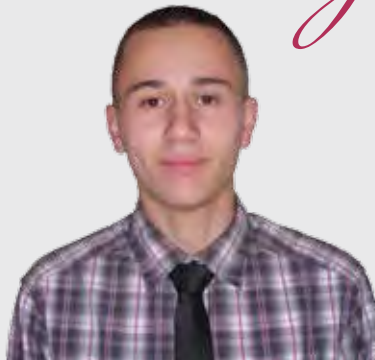
21. ISLAMSKI SVIJET I PROBLEM ZAOSTALOSTI

Povodom godišnjice smrti našeg prvog predsjednika rahmetli Alije Izetbegovića sjećamo se mudrosti koje je imao kako za našu Bosnu i Hercegovinu tako i za muslimane u svijetu. Predavanje održano na sastanku ISESCO-a, Rijad, 6. decembar 1997. godine

Iz urednikovog pera

Poštovani čitaoci!

Velika mi je čast predstaviti Vam novi broj „Šahida“, 32. po redu. Pažljiviji čitaoci će u impresumu „Šahida“ moći primjetiti i ime novog urednika ovog lista, interesantno trinaestog po redu, a ako tražimo neke koincidencije onda je zanimljivo da je i novoizabrani reisu-l-ulema Husein- ef. Kavazović, također, trinaesti po redu reis IZ-e u BiH. Svakako da je izbor reisu-l-uleme važan događaj za našu IZ-u ali i Bošnjake u BiH, zato u ime Redakcije „Šahida“ želim novoizabranom reisu svaki hajr u budućem radu i svakako čestitamo na izboru.

Za mene je velika obaveza i odgovornost obavljati funkciju urednika našeg đačkog lista i nadam se da ćete biti zadovoljni kako mojim radom tako i našim listom. Trudit ćemo se da opravdamo Vaša očekivanja!

S obzirom da sam spomenuo kako sam trinaesti po redu urednik našeg lista, želim ovom prilikom podsjetiti Vas na moje prethodnike koji su dali izuzetan doprinos razvoju kvaliteta „Šahida“ od prvog broja do danas: Dženan Handžić, Adnan Muminović, Esmir Halilović, Sead Karišik, Haris Ahbabović, Amar Bidžević, Mahir Hasić, Adnan Omanović, Amina Helja, Zehra Mahmutović, Ensar Mahmutović, Amina Smajlagić i moja malenkost, Ejub Šut.

Nova školska godina je počela, nadamo se da će biti uspješnija od prethodnih i da će biti manje izrečenih disciplinskih mjera. Upisana je i nova XXI generacija učenika i učenica kojima želimo dobrodošlicu i puno uspjeha u njihovom školovanju.

Desilo se nekoliko izmjena u Redakciji, neki članovi su otišli, novi su nam se pridružili. Imali smo pune ruke posla u pripremanju ovog broja i odabiru tekstova jer su naši vrijedni članovi dali sve od sebe da „Šahid“ bude bolji od prethodnog.

Ljeto u Medresi je bilo uzavrelo i radno. Medresa je bila domaćin drugog po redu savjetovanja direktora Medresa, zatim smo bili domaćini „Access ljetnog kampa“ koji je održan pod pokroviteljstvom State Departmenta, ugostili smo i prijatelje naše medrese iz Kuvajta, a opširnije o svemu možete pročitati na narednim stranicama.

Povodom završetka prve faze izgradnje sportskog centra, održana je svečanost kojoj su prisustvovala brojne zvanice i gosti – prijatelji medrese. To je bila prilika da se zahvalimo vakifima koji su se mogli direktno uvjeriti u svoj i naš uspjeh. Također, nešto više i o ovome možete pročitati u ovom broju „Šahida“.

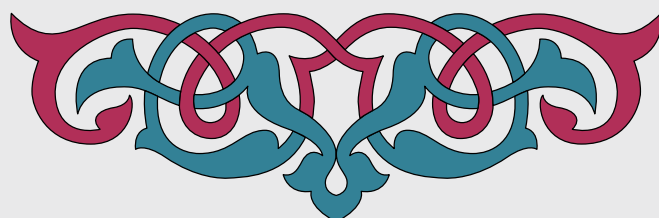
Brojni značajni gosti posjetili su medresu u proteklom periodu, među njima izdvajamo posjete našeg akademika, Abdulaha Sidrana i svjetski poznatog profesora, Johna L. Espositoa.

Posljednji radni dan svog mandata na poziciji reisu-l-uleme, dr. Mustafa ef. Cerić proveo je u našoj medresi, što nam je predstavljalo izuzetnu čast. Reis je obišao sve razrede, održao kraći sastanak sa profesorima, te se nakon toga obratio učenicima i učenicama svih medresa u Bosni i Hercegovini svojom oproštajnom porukom.

Na kraju, molim Allaha, dž. š., da naše učenike pomogne na putu znanja, da našim vakifima podari dug život i ljubav prema medresi i islamu i da našoj braći u Palestini i Siriji pomogne i oslobodi ih zuluma, ma od koga on dolazio. Amin!

Do narednog čitanja, es-selamu alejkum!

Ejub Šut, IV-a

Sedmo savjetovanje direktora i pomoćnika direktora medresa

Savjetovanje direktora u Medresi

Već tradicionalno Vjersko-prosvjetna služba Rijaseta na kraju svake nastavne godine organizira dvodnevno savjetovanje direktora i pomoćnika direktora medresa na kojima se diskutira o temama bitnim za budućnost naših odgojno-obrazovnih institucija. Ovogodišnje, sedmo po redu, savjetovanje direktora i pomoćnika direktora održano je 30. juna i 1. jula u medresi “Osman ef. Redžović”.

Piše: Dženan Handžić, prof.

Pored direktora i njihovih najbližih saradnika iz šest bosanskohercegovačkih i medrese “Gazi Isa beg” iz Novog Pazara, savjetovanje je okupilo i više istaknutih gostiju, kao i predstavnike medija. Pozivu da prisustvuju otvaranju ovog značajnog skupa odazvali su se kantonalni premijer, Fikret Plevljak, te ministri u Vladi ZDK-a, Mirko Trifunović i Raif Seferović. Pozivu za prisustvo savjetovanju zbog ranije preuzetih obaveza

nisu se mogli odazvati zenički muftija, Ejub ef. Dautović i predsjednik Školskog odbora, muftija Husein ef. Smajić, koji je putem faksa uputio čestitke na organizaciji skupa i zaželio učesnicima puno uspjeha u radu. Skupom je predsjedavao Muharem ef. Omerdić, šef Vjersko-prosvjetne službe Rijaseta, inače organizatora ovih savjetovanja. Na samom početku zahvalio se svima, a posebno gostima iz Zeničko-dobojskog kantona na prisustvu, te im ponudio

Naša škola bila domaćin Sedmog savjetovanja direktora i pomoćnika direktora medresa. Novi pristup reformi odgojno-obrazovnog procesa u medresama.

da se obrate. Premijer Plevljak nije krio riječi hvale za organiziranje takvog skupa i školu domaćina: „Želim istaći da medrese u nama imaju iskrene prijatelje. Svojim radom pomažete nam da pobjeđujemo predrasude. Postojanje jedne ovakve škole je bogatstvo na našem kantonu. Ovdje smo često gosti i vidjeli smo mnogo dobrih rješenja koja ćemo pokušati primijeniti i u drugim školama.“

Pohvalama su se pridružili i ministri Trifunović i Seferović, nakon čega se prešlo na radni dio sastanka i realizaciju dnevnog reda. Tema savjetovanja bila je "Novi pristup reformi odgojno-obrazovnog procesa u medresama". Prvi referat pod naslovom "Novi pristup reformi obrazovnog procesa u medresama" podnio je mr. Vahid Fazlović, direktor Tuzlanske medrese. Nakon njegovog izlaganja usmjerenog na nove neophodne promjene u Nastavnom planu i programu medresa, razvila se konstruktivna diskusija nakon koje jedonesen zaključak da se formira komisija sa zadatkom da detaljno razradi predložene promjene NPP-a, kako bi se mogle uputiti u dalju proceduru i eventualno početi primjenjivati od školske 2013/2014. godine.

Najvažnije promjene odnose se na zastupljenost engleskog jezika i matematike u nastavi, za koje je zaključeno da bi morali biti značajno prisutniji u NPP-u medresa. Drugi referat na temu "Novi pristup reformi odgojnog procesa u medresama" izložila je Amela Numanagić, upravnica đačkog doma u našoj medresi.. U svom izlaganju ona je ukazala

Prilikom posjete Vispaku

na izazove sa kojima se islamski odgoj u medresama u savremenom dobu susreće sa brojnim izazovima, te ponudila određena rješenja. Posebno se fokusirala na potrebu za ujednačavanjem i sistemskim, univerzalnim rješavanjem odgojne administracije u našim internatima, kao i pitanje praćenja i vrednovanja rada odgajatelja, s obzirom da ti problemi nisu planski riješeni ni na nivou medresa, ni na nivou kantona na kojima medrese djeluju.

Nakon diskusije donesen je zaključak da se formira Odgojni savjet sa predstavnicima svih medresa, kao i komisija koja će iznesene prijedloge usaglasiti i pripremiti za dalju proceduru. Treća tačka dnevnog reda bila je analiza rezultata prijemnog ispita i provedene ankete među kandidatima za upis u medrese u škol-

skoj 2012/2013. godini koju podnio je mr. Nezir Halilović iz Vjersko-prosvjetne službe. Po završetku radnog dijela savjetovanja, gosti su, skupa sa porodicama, krenuli iz medrese u obilazak znamenitosti Visokog. Popodnevnim izletom obuhvaćeni su posjeta lokalitetu Mile, mjestu krunidbe bosanskih kraljeva, zatim posjeta renomiranom proizvođaču odjeće i predmeta od kože i krzna „Nerzz Bešlagić“, prehrambenoj industriji „Vispak“, Šerefuddin – Bijelaj, te Tabhanskoj džamiji, Zavičajnom muzeju, te Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji, lapidariju i etnografskoj zbirci Franjevačkog samostana u Visokom. Druženje je sutradan upotpunjeno izletom na poznato dovište „Karići“ pored Hajdar-dedine džamije na planini Zvijezdi.

Prilikom posjete firmi Nerzz Bešlagić

ACCESS LJETNI KAMP 2012

Ovogodišnji ljetni Access kamp za 120 đaka iz svih medresa u BiH, njihove profesore, goste i predstavnike American Councila održan je u našoj školi.

English Access Microscholarship program“ je projekt američkog State Departmenta kojim se đacima srednjih škola omogućava intenzivno učenje engleskog jezika. U ovaj program, koji se uspješno realizira u 44 države širom svijeta, dosada je uključeno preko 10.000 đaka. Zahvaljujući saradnji Rijasete Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Američke ambasade u Sarajevu, u Access programu od 2004. godine aktivno sudjeluju i đaci svih šest bosanskohercegovačkih medresa.

Program “Ljetnog kampa” u našoj medresi počeo je u utorak, 26. juna 2012. godine ceremonijom svečanog otvaranja, kojoj su, pored reisu-l-uleme, dr. Mustafe Cerića, prisustvovali i Bay Fang, izaslanica američkog državnog sekretara Hillary Clinton, Patrick Moon, ambasador SAD u BiH, šef Vjersko-prosvjetne službe Rijasete, mr. Muharem Omerdić, predstavnici Zeničko-do-

bojskog kantona na čelu sa premijerom, mr. Fikretom Plevljakom, direktori medresa i drugi gosti. Oni nisu krili zadovoljstvo realizacijom ovog projekta. Reis Cerić se zahvalio Američkoj ambasadi na kontinuiranoj podršci našim medresama te istakao:

„Posebno nam je drago što je na ovaj seminar došla i posebna izaslanica Hillary Clinton, Bay Fang, koja će, iz prve ruke, u Washington moći prenijeti atmosferu u ovoj medresi u Bosni. Drago mi je što se naša djeca iz svih medresa u BiH na ovaj način uče komunikaciji sa svijetom. Naravno, engleski jezik se može naučiti na različite načine, ali, pored toga, vrlo važno je da se uče komunicirati sa svijetom, a posebno sa Amerikom, koja je naš prijatelj, naš partner u obnovi BiH i, prije toga, u odbrani BiH. Sretan sam što je ovo malo selo, u kome sam i ja rođen, domaćin ovakavoga globalnog događaja. Da mi je neko nekada davno, kad sam

se igrao na mjestu gdje je sada medresa, rekao da će ovdje biti ovakav seminar, ja mu ne bih povjerovao. Naše prijateljstvo sa Amerikom je veoma važno. Čestitam kolektivu medrese „Osman ef. Redžović, posebno direktoru Džemalu Salispašiću, i želim uspjeh ovoj našoj djeci, da im se otvore vrata širom svijeta da studiraju, ali da se uvijek vraćaju u svoju BiH.“

Polaznici Access programa, dvadeset najuspješnijih đaka u svakoj medresi, tokom čitave školske godine imaju dodatnu nastavu engleskog jezika dva puta sedmično, ali i brojne druge edukativne sadržaje. Od 2007. godine, program se završava petodnevnom ljetnim kampom svih polaznika.

Gosti su obišli sportski centar u izgradnji, čijim će se završetkom upotpuniti kompleks medrese koji već sada svojim đacima, ali i široj zajednici, pruža ne samo izvanredne

uvjete za školovanje, nego i za različite kulturne i obrazovne projekte, kakav je i Access ljetni kamp.

„Drago nam je što smo domaćini ovakvog susreta, drago nam je da smo omogućili fin ambijent, koji je privukao pažnju američkog ambasadora. Nadamo se da će se ova saradnja nastaviti. Mi uvijek nastojimo učiniti nešto novo, tako da se nadam da će naš naredni susret biti u novoj sportskoj dvorani, gdje će moći stati stotine ljudi. Nama je vrlo važno da ljudi dolaze, da se na izvoru upoznaju s kvalitetom i kvantitetom naših poduhvata, koji su jedinstveni na našim prostorima“, rekao je direktor medrese, prof. Džemal Salihspahić.

Koncept ovogodišnjeg “Ljetnog kampa” bilo je stavljanje naglaske na učenje engleskog jezika kroz različite aktivnosti. U kampu je sudjealo osam profesora: Sanja Čemalović iz “Karađoz-begove medrese” u Mostaru, Nijaz Kovačević iz medrese “Džemaludin ef. Čaušević” u Cazinu, Anela Karić iz “Gazi Husrev-begove medrese” u Sarajevu, Asmir Dorić iz “Behram-begove medrese” u Tuzli, Kemal Avdagić iz “Elči Ibrahim-pašine medrese” u Travniku i Amela Šahinović iz medrese “Osman ef. Redžović” u Velikom Čajnu.

Kamp je bio uspješan za one učenike koji su pokazali veliko zadovoljstvo i volju da učestvuju iako su imali osam časova dnevno i dodatne programske aktivnosti. Učenici su pokazali velik interes i pohvaljeni su od direktora i ostalog osoblja medrese koje je bilo tu za vrijeme održavanja kampa. Jedan od razloga za ovo je činjenica da su učenici bili uključeni i zauzeti sve vrijeme što se pokazalo kao dobar plan iako se i očekivalo da se učenici ponašaju u skladu sa pravilima u svakoj situaciji.

Organizator ovogodišnjeg kam-

„Veoma sam sretan da sam ovdje s reisom Cerićem i s gospođicom Bay Fang. Nama su vrlo važni programi učenja engleskog jezika. Ovo mladim ljudima daje bitne smjernice u daljnjem obrazovanju. Jer, veoma mnogo toga događa se u svijetu gdje se govori i koristi engleski jezik. Engleski jezik će im biti veoma važan u njihovim karijerama, u njihovom obrazovanju i drugim sferama života. Ponosni smo na ovaj program i sretni smo što smo dio toga programa i dio ovoga kampa u medresama.“ Patrick Moon

pa učesnicima programa ponudio je raznovrsne sadržaje. Jedan od takvih je i prezentacija o visočkim piramidama koju je održao je dr. Semir Osmanagić te su, u dogovoru s njim, učesnici imali priliku posjetiti tunele KTK. Svi su ostali zapanjeni onim što su vidjeli u „podzemlju” i ponijeli su lijepe uspomene. Također, održana je i prezentacija o obrazovanju u SAD-u koju je održala Aleksandra Popović. S obzirom da se kamp održavao u vrijeme Evropskog prvenstva u nogometu, zahvaljujući prof. Dženanu Handžiću i mojoj malenkosti, učenicima je omogućeno gledanje utakmica u Poljskoj i Ukrajini, na velikom platnu u dvorištu škole.

Prof. Amela Šahinović je rekla: „Impresionirana sam svim učenicima koji su došli na kamp i za vrijeme časova i za vrijeme slobodnog

vremena i također kada su uzimali učešće u nekim ostalim aktivnostima. Ovo je dokaz da su ova djeca zaslužila ovako očaravajuću priliku, i ja se nadam da ćemo svi mi, i učenici i učitelji, biti u mogućnosti učestvovati u sličnim aktivnostima ili seminarima od kojih ćemo imati koristi. Ceremonija zatvaranja je bila odlična sa svim prezentacijama aktivnosti u kojima su učenici učestvovali tokom časova, što je pokazalo da ovdje ima mnogo potencijala među učenicima a i profesorima koji su, definitivno, imali volje da naprave napredak. Nadam se da će u budućnosti biti prilika za napredak kako učenika tako i profesora.“

Program je trajao do petka, 29. juna, kada je i održana svečana ceremonija zatvaranja “Ljetnog kampa” u kojoj su učesnici prezentirali zbirne rezultate rada po grupama te podsjetili na nezaboravno vrijeme provedeno na petodnevnom “Access ljetnom kampu”.

Još jedanput se toplo zahvaljujemo svim učesnicima na dolasku i nadamo se da smo bili dobri domaćini.

Priredio: Ejub Šut, IV-a

Nije lahko graditi u ovo bodljikavo vrijeme

Tekst obraćanja direktora medrese prilikom svečanosti u povodu završetka prve faze izgradnje Sportskog centra (19.10.2012.)

„I reci: ‘Trudite se! Allah će trud vaš vidjeti, a i Poslanik Njegov i vjernici, i vi ćete biti vraćeni Onome koji zna nevidljivi i vidljivi svijet, pa će vas o onome što ste radili obavijestiti.’ (Kur’an, sura 9, ajet 105)

Piše: Direktor Džemal Salihspahić

Poštovani prijatelji Medrese, cijenjeni vakifi, dragi učenici, dobrodošli na svečanost koju smo upriličili u povodu završetka Prve faze izgradnje Sportskog centra sa bazenom za kupanje. Posebne izraze dobrodošlice izražavam: Reisu-l-ulemi, prof. dr. Mustafi-ef.Ceriću i njegovoj pratnji, kao i predstavnicima medija.

Cijenjeni gosti, ovo je prilika da vam se toplo zahvalimo na prisustvu i na podršci našim dosadašnjim projektima, kao i da izrazimo nadu da ćete i dalje biti sa nama, kako bi što prije i što kvalitetnije završili ovaj sportski objekat.

Dozvolite mi da vas u najkraćim crtama upoznam sa dinamikom rasta ovog, po mnogo čemu, jedinstvenog kompleksa. Izgradnja i rad Medrese počela je u septembru 1992. ratne godine. Zahvaljujući Allahovoj, dž.š., pomoći i naklonosti, dobroj organizaciji, pomoći Islamske zajednice i dobrih ljudi – vakifa, građevinska ekspanzija, koja je tada počela, još uvijek traje. Sve se odvijalo kao u nekom filmu. Naše iskustvo može poslužiti kao primjer drugima.

Da se podsjetimo:

- kamen temeljac, sad već staroj džamiji, položen je 30.8.1990. godine;

- sa izgradnjom školske zgrade počeli smo 17. februara 1995.;

- sa izgradnjom đачkog doma, 07. jula 2001.;

- drugi dio školske zgrade za početak je 06. septembra 2004.;

- kamen temeljac školskom amfiteatru položen je 28. februara 2007.;

- a novoj džamiji 26. aprila 2008.

Golem je tespih naših uspjeha od 1992. godine do danas.

Ponavljam, sve je ovo postignuto zahvaljujući svijesti muslimana da je obrazovanje važan temelj u borbi za naš napredak.

Složit ćete se sa mnom kad vam kažem da nije bilo lahko sve ovo graditi i raditi u ovo „bodljikavo“ vrijeme i to s ledine! Bilo je raznih prepreka, naročito u početku. Nije bilo uspjeha preko noći. Sve smo postigli napornim radom. Medresa u Čajogradu je primjer kako se prepreke mogu prevazići, ako imamo iskren njet, ako je čovjek odlučan i neumoran u želji da se postigne značajan uspjeh. Naša medresa je argument kako može biti bolje s Bosnom i Bošnjacima.

Poštovani prijatelji, svjesni istine da je zdrav duh u zdravom tijelu i obrnuto, prije godinu i

po dana, 3. marta 2011. godine, pozvali smo vas na večer darivanja „Uspješni za mlade“. Zamolili smo vas da nam pomognete da prikupimo inicijalna sredstva neophodna za početak izgradnje Sportskog centra. Vi ste nam se, hvala Bogu, i tada odazvali, pa smo 18. juna 2011. godine počeli sa izgradnjom. Rezultati su evo, hvala Bogu, više nego vidljivi, pa smo vas imali gdje pozvati da vam se zahvalimo.

Naravno, i dalje nas prožima briga kako ćemo realizirati ovaj krupni građevinski projekat. Uz dajući se u Allahovu, dž.š., pomoć i pomoć dobrih ljudi („Dobra voda s potočićima“), mi smo se odlučili na taj smjeli korak. I nismo se pokajali! Naprotiv! Značajan je to i radostan korak!

Kad Centar bude gotov, kada zasja u punom sjaju, nadamo se da ćemo se ponovo družiti na ovakvim i sličnim skupovima i svečanostima. Po Medresi i po ovom kompleksu u kome se sve bajkovito prepliće, pamtit će se generacija koja je sve što vidite planirala i izgradila.

Kompleks Medrese, njenih 250 učenika, 1000 maturanata, 45000m² zemljišnog prostora, preko 7000m² građevinskog prostora, kome će se, ako Bog dragi da, uskoro pridružiti i Sportski centar sa bazenom za kupanje i vanjskim igralištem, u poslijeratnom periodu predstav-

lja svijetlu tačku u okviru Islamske zajednice.

O inicijatorima, graditeljima i vakifima ovog kompleksa se već mnogo govori i piše. Nadamo se da će tako biti i u budućnosti.

Pod krovovima medresanskog ansambla odvija se raznovrstan i bogat vjerski, kulturni, zabavni, a sutra i sportski život, koji, uvjereni smo, doprinosi bržem i kvalitetnom vjerskom (islamskom), kulturnom i nacionalnom osvješćivanju Bošnjaka.

Naš rad i zalaganje su odavno prepoznatljivi. Ja i moji saradnici se trudimo da u radu damo puni doprinos kako bi bili dostojni historijskog trenutka svog vremena. Zahvaljujući tome, jedno sasvim obično selo – Veliko Čajno, na radost Islamske i društvene zajednice, postalo je Čajograd!

Smatramo, poštovani gosti, da se iz našeg primjera ima šta naučiti. Drago bi nam bilo, veselilo bi nas, da se to u našoj Bosni desi na više mjesta.

Na kraju, još jednom, hvala svima koji nas pomažu na ovom hairli putu.

„Allah je, doista, i moj i vaš Gospodar, pa se Njemu klanjajte; to je pravi put!“ (Kur'an, 3:51)

Hvala na pažnji!
Esselamu alejkum.

U Čajogradu,
19.10.2012. godine

“Reci vjernicima, robovima Mojim, da namaz obavljaju i da udjeljuju i tajno i javno, dio onoga što im Mi darujemo, prije nego što nastupi Dan u kojem neće biti trgovanja ni prijateljstva!” (Kur'an, sura 14, ajet 31)

DODJELA MENŠURE NOVOM REISU-L-ULEMI

U Sarajevu je 15. novembra 2012. godine, u Gazi Husrev-begovoj džamiji, nakon podne-namaza, svečano uručena menšura novoizabranom reisu-l-ulemi, mr. Huseinu ef. Kavazoviću.

Menšuru mu je uručio mr. Safet Softić, predsjednik Sabora IZ-e u BiH i Odbora za dodjelu menšure. U ovom Odboru su još bili dr. Mustafa Cerić, reisu-l-ulema, dr. Nedžad Grabus, muftija ljubljanski, Muamer ef. Zukorlić, glavni muftija IZ-e u Srbiji, dr. Fikret Karčić, profesor šerijatskog i svjetovnog prava i Mensur ef. Pašalić, predsjednik Udruženja ilmije IZ-e u BiH. Svečanosti su prisustvovali brojni uglednici, ulema, predstavnici državnih organa i drugih institucija, vjerski velikodostojnici iz islamskih zemalja, među kojim i turski reis, dr. Gormez i brojni drugi vjernici.

Priredio: Ejub Šut, IV-a

Svečanost je započela dolaškom dvojice reisu-l-ulema, dr. Mustafe ef. Cerića i novoizabranog mr. Huseina ef. Kavazovića. Nakon podne-namaza ašere je proučio hafiz Aziz Alili, kraći zikir u pratnji horova učio je hafiz Mensur Malkić. Nakon ilahija, koje su proučili hafizi Burhan Šaban i Sulejman Bugari, u pratnji horova i tekbira cijelog džemata, odluku Izbornog tijela o izboru reisu-l-uleme pročitao je Muharem Hasanbegović, predsjednik Organizacionog odbora za pripremu svečane ceremonije dodjele menšure.

Potom je uslijedio glavni čin - dodjela menšure koju je novoizabranom reisu-l-ulemi, mr. Huseinu Kavazoviću, uručio Safet Softić, predsjednik Sabora i Odbora za dodjelu menšure. Nakon toga je reis, mr. Husein Kavazović, dao zakletvu.

Uslijedilo je potom učenje tekbira, a zatim obraćanje dosadašnjeg reisa, dr. Mustafe Cerića. Nakon obraćanja reisu-l-uleme, dr. Mustafe Cerića, prema minberu se uputio reisu-l-ulema, mr. Husein Kavazović, koji je održao svoju

prvu hutbu u svojstvu reisu-l-uleme.

Na kraju ceremonije, dovu je proučio hafiz Ismet ef.Spahić, čime je završena svečanost dodjele menšure reisu-l-ulemi, mr. Huseinu Kavazoviću. Uslijedilo je, uz učenje tekbira, čestitanje prisutnih novoizabranom reisu-l-ulemi.

O novom reisu-l-ulemi

Husein ef. Kavazović je rođen 3. jula 1964. godine, u Jelovče Selu (općina Gradačac). Sin je Hasana i Saime.

Osnovno obrazovanje je stekao u rodnom mjestu, a "Gazi Husrev-begovu medresu" u Sarajevu je završio 1983. godine. Na Šerijatskom fakultetu Univerziteta "Al-Azhar" u Kairu je studirao u periodu od 1985. do 1990. godine. Magistarski rad je odbranio na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu, iz područja šerijatskog prava. Stručne i druge radove je objavljivao u listovima i časopisima koje izdaje Islamska zajednica u BiH, a učestvovao je i u radu redakcija i uredničkih savjeta. Radio je kao imam, hatib i mualim u džematima u Srebreniku i Gradačcu. Obavljao je funkciju muftije tuzlanskog u periodu od 1993. do 2012. godine. U članstvo Sabora IZ-e u RBiH izabran je neposredno prije agresije na Bosnu i Hercegovinu. Bi-

ran je za člana Rijaseta IZ-e u BiH, u svim mandatima. Član je Vijeća za fetve IZ-e u BiH. Dao je veliki doprinos u obnovi i radu Tuzlanskog muftijstva i "Behram-begove medrese", na uvođenju vjeronauke u osnovne i srednje škole, te u obnavljanju lista "Hikmet". Jedan je od pokretača Centra za rehabilitaciju ovisnika o psihoaktivnim supstancama u Smolućoj kod Luvkavca, prve ustanove za rehabilitaciju ovisnika u okviru Islamske zajednice u BiH. Zajedno sa svojim saradnicima, radio je na pokretanju i razvoju Agencije za certificiranje halal-kvalitete IZ-e u BiH. Snažno se angažirao i na zbrinjavanju prognanog i izbjeglog stanovništva iz Istočne Bosne tokom agresije, a potom i u obnavljanju infrastrukture IZ-e u BiH i povratku muslimana u sela i gradove iz kojih su protjerani. Učestvovao je u radu međunarodnih islamskih konferencija i naučnih skupova u Istanbulu, Meki, Kairu, Rabatu, Teheranu, Kuvajtu i Džakarti, kao i na naučnim skupovima u Bosni i Hercegovini. Govori arapski jezik i služi se engleskim jezikom.

O Menšuri

Menšura je svečani dokument kojim se potvrđuje da je određeno lice legalno imenovani, odnosno izabrani reisu-l-ulema i da je, kao takav, ovlašten, da, u smislu šeri-

jatskog prava, daje slična ovlaštenja podređenim vjerskim službenicima. Ovaj naziv je u bošnjačku islamsku administraciju došao putem osmanlijskih institucija, a Osmanlije su ga, opet, uzele od prethodnih muslimanskih država. U međunarodnim ugovorima o reguliranju položaja muslimana na Balkanu nakon 1912/ 1913. godine, termin menšura je korišten za označavanje dokumenata o autorizaciji lokalnih muslimanskih vođa (velikih/glavnih muftija) od strane šejhu-l-islama nakon provedene procedure izbora ili imenovanja u nacionalnim okvirima. U tom smislu ovaj termin koristi Autonomni statut iz 1909. godine i sva kasnija praksa Bošnjaka. Tekst menšure kod Bošnjaka mijenjao se tokom proteklog stoljeća. Uopćeno govoreći, tekstovi ranijih menšura bili su mnogo bliži osmanlijskom uzoru, dok su kasniji, posebno u vrijeme komunističke vlasti, pretrpjeli znatne modifikacije, što je na svoj način odražavalo marginalizaciju uloge islama u društvenom životu Bošnjaka. Menšura se novoizabranom reisu-l-ulemi predaje svečano, u prisustvu uleme, vjernika, državnih predstavnika, visokih dostojanstvenika drugih konfesija itd. Posebno značajno mjesto među gostima pripada visokim predstavnicima islamskih institucija iz svijeta. Prisustvo ovako impozantnog broja, neke vrste "svjedoka čina" (šuhudu-l-hal) razumijeva se među Bošnjacima kao priznanje legitimiteta njihovog vođstva i potvrda pripadnika Islamske zajednice u Bošnjaka univerzalnom islamskom ummetu.

Na kraju, molimo Allaha, dž.š., da novom reisu-l-ulemi da snage, znanja i uspjeha u vođenju muslimana u BiH.

Intervju sa načelnicom općine Visoko

Prva pokrivena načelnica u Evropi

„Mislim da se Evropa treba ugledati na primjer BiH, na našu demokratiju, toleranciju, na naše uvažavanje različitosti i jednakopravnosti.“

Amra Babić rođena je 16. 2. 1969. godine u Visokom. Diplomirani je ekonomista sa certifikatom za samostalnog računovođu, ovlaštenog revizora i sudskog vještaka. Amra Babić je 7. 10. 2012.god. nakon Lokalnih izbora postala prva načelnica općine pod hidžabom u Evropi, što je djeknulo u skoro svim značajnijim medijima u svijetu. Amra Babić je u 24-toj godini života izgubila muža u ratnom vohoru i postala samohrana majka sa tri sina, ali i pored te životne teškoće uspjela je izgraditi profesionalnu i političku karijeru i pokazati svojim primjerom kako se živi jedan

islamski život. Redakcija "Šahida" imala je čast obaviti intervju sa Prvom damom naše općine - načelnicom općine Visoko.

ŠAHID: Zašto ste se kandidovali na mjesto načelnice?

AMRA BABIĆ: Zašto? Ja sam osam godina aktivna u politici, od 2004. godine vijećnik sam Stranke demokratske akcije u Općinskom vijeću Visoko, poslije toga 2010. godine bila sam kandidat SDA na Općim izborima za Federalni parlament, i poslije tih Općih izbora izabrana sam na mjesto ministricе finansija Zeničko-dobojskog kantona. Ova

kandidatura i ova funkcija načelnice je samo jedan logičan slijed u mojoj političkoj karijeri.

ŠAHID: Vi ste prva pokrivena načelnica u Evropi, vaša kandidatura, pa i sama pobjeda na Lokalnim izborima izazvala je veliku medijsku pažnju. Kakvi su vaši utisci?

AMRA BABIĆ: Tu medijsku pažnju ne mogu reći da nisam očekivala ali u ovolikoj mjeri i mene je prilično iznenadila, s obzirom da, po nekoj hijerarhiji, funkcija načelnice naspram ministricе finansija nije veća, i to nije izazvalo ovoliko pažnju, čak ni dijelom,

a ovi izbori prouzrokovali su tako puno medijske pažnje da su sve svjetske novinske agencije dolazile u Visoko i tražile intervju, njima je to bilo puno interesantnije, nego nama ovdje. Ja ne smatram to nikakvim velikim senzacionalizmom, s obzirom da smo mi u Bosni i Hercegovini naviknuti da žene sa mahramom obnašaju različite funkcije, da rade različite poslove, i da se angažiraju u svim sferama društvenog života, pa eto, zbog čega se ne bi angažirale i u politici. Ja ne mislim da je tu nešto čudno, i da je tu išta što bi trebalo da bude tako specifično i posebno. Žena sa mahramom može raditi bilo koji posao, bitno je samo da ona ispunjava uvjete, da posjeduje znanje koje taj posao zahtjeva i traži.

ŠAHID: Nakon kandidature, da li ste osjećali strah, i koliko ste bili spremni, s obzirom da živimo u vremenu gdje mediji igraju veoma važnu ulogu u našim životima, da li je postojao strah od negativnih komentara?

AMRA BABIĆ: U ovu kandidaturu ušla sam svjesna da neće biti lahko ni jednostavno, svjesna da će to koštati puno truda, vremena, strpljenja. Ali to je dio tog posla i ja sam na to u potpunosti pristala samom svojom kandidaturom. Nisam se plašila šta će se desiti, jer sve u životu bude onako kako je Bog unaprijed odredio, naše je naravno samo da damo svoj maksimum kad krenemo raditi svoj posao, i da se maksimalno trudimo i pokušamo taj posao dovesti uspješno do kraja. A Bog određuje šta će se dešavati, ja sam vjerovala u Božije određenje, i da sam prošla drugačije, nego što sam prošla, ja bih se pomirila da

je to Božija odredba, i prihvatila to kao takvo, i to ne bi na mene ostavilo nekog dubljeg traga.

ŠAHID: Žene pod hidžabom su često "pod lupom" javnosti. Kako doživljavate stanje u Evropi i svijetu kad su u pitanju muslimanke pod hidžabom koje žele ostvariti svoja prava na rad i normalan život?

AMRA BABIĆ: Bosna i Hercegovina je, po svemu sudeći, po svom zakonodavstvu, po svom pravnom sistemu jedna veoma napredna zemlja. Mi ovdje, hvala Bogu, nemamo diskriminacije, dok smo svjedoci da u nekim zemljama ima jako puno razgovora na temu žena sa mahramom, i da im se bukvalno onemogućava da učestvuju normalno u nekom javnom životu, ne samo da rade, nego da se i pojavljuju kao takve kakve jesu. Toga u BiH, hvala Bogu, nema, i mislim da se Evropa treba ugledati na primjer BiH, na našu demokratiju, toleranciju, na naše uvažavanje različitosti i jednakopravnost. To su sve vrijednosti koje propagira kao moderne vrijednosti i Evropska Unija, i ja se iskreno nadam da će se stvari, kad je riječ o pravima žena, posebno kada je riječ o pravima žena sa mahramom, u Evropi popraviti.

Ja sam se odlučila za drugačiji pristup, odlučila sam da sve ono što kritikujem i sama mijenjam, da učestvujem u mijenjanju tog stanja koje mi se ne dopada.

ŠAHID: Da li ste imali određenih problema u svojoj kampaniji zbog hidžaba?

AMRA BABIĆ: Ne!

ŠAHID: U jednom intervjuu izjavili ste da vas je nepravda naterala na politiku. Zašto?

AMRA BABIĆ: Kad sam rekla nepravda, možda su novinari to malo drugačije prenijeli, ne nepravda u smislu nepravde, nego prije svega nekompetencije ljudi koji su obnašali određenu vlast u nekom periodu, njihovo nepoznavanje materije, njihov loš rad, njihovo loše vođenje institucija i organa uprave, i njihovo nerazumijevanje životnih problema. U smislu nepravde, mislila sam na probleme na koje sam ja nailazila, sa kojima sam se ja susretala u svom životu, kao član Udruženja porodica šehida i poginulih boraca, u tom kontekstu sam prije svega naučila da je čovjek, odnosno, pojedinac, koji želi ostvariti svoja prava, jako u tome ograničen, s obzirom da ne postoji način da sve ono što misli nekome predoči, i nema mogućnost za to, jer ga niko ne čuje. Jedini način da pojedinac učestvuje u javnom životu jeste da se uključi i postane dio tog javnog života, zbog tog razloga ja sam se uključila u politiku. Drugi razlog, možda važniji, zbog kojeg sam se uključila u politiku jeste što ni ja kao ni ostali građani nisam zadovoljna stanjem u kojem živimo, sistemom u kojem živimo. Me-

đutim, velika većina ljudi samo kritikuje a sjedi i ništa ne poduzima.

ŠAHID: Kako su vaša djeca prihvatila vašu kandidaturu, i sada, novo mjesto načelnice?

AMRA BABIĆ: Ja bih rekla normalno. Ne vidim da je tu bilo ikakvih velikih ni rasprava ni pogovora oko toga, niti je bilo velikih razgovora poslije toga, prihvatili su to sasvim normalno kao jedan posao, kao moj izbor, moju slobodu da u životu radim što hoću i što želim. Oni su mi bili podrška u kampanji i nadam se da će mi biti podrška i u mom daljem radu, ako Bog da.

ŠAHID: Imate li neku poruku za naše učenice i učenike, ali i ostale čitaoce našeg lista?

AMRA BABIĆ: Moja poruka za učenice i učenike medrese "Osman ef. Redžović" jeste da marljivo uče i rade, da se osposobe za život sa znanjem, jer znanje je jedina kompetencija u vremenu u kojem mi živimo, i jedina kompetencija koja zavisi od nas samih, znači znanje nam niko ne može oduzeti. Mi se po tome razlikujemo jedni od drugih, po tome koliko je neko od nas sposobniji

za određene stvari da ih shvati i u praksi realizira, i na kraju, sam naš dunjalučki put, koji mi ovdje proživljavamo, je protkan sa našom obrazovnom podlogom koju smo stekli u životu. Druga poruka koju želim mladim ljudima uputiti jeste da u životu postavljaju ciljeve, da idu hrabro ka ostvarenju tih ciljeva, i da nikad ne dozvole da ijedan dan njihovog života bude bez cilja i bez plana. Svojim obavezama moramo pristupati planski i odgovorno, te ciljeve moramo visoko postavljati i u njihovu realizaciju ići hrabro. I naravno, ono što je najvažnije je da sve ono što učite u medresi, a tiče se vašeg odgojnoobrazovnog dijela, posebno kada je riječ o onim predmetima koji su specifični za medresu, koji su vjerskog karaktera, da to primijenite u životu. Potrebno je da sve ono što učite od profesora primijenite u životu, i time širite ljepotu vjere koja je široka i tolerantna.

ŠAHID: U ime redakcije lista želim Vam se zhvaliti na odvojenom vremenu i razgovoru, s dobrom da Vam Allah, dž.š., podari zdravlje prije svega, ali i mnogo sreće i uspjeha u daljem radu, te da ostvarite ciljeve kao načelnica i time poboljšate kvalitet života naše općine, doprinoseći ujedno time i boljoj i prosperitetnijoj Bosni i Hercegovini.

AMRA BABIĆ: Hvala vama!

Razgovarala: Amra Mušija, III-b

El-Vesatijja od Kuvajta do medrese

U periodu od 06.07. do 21.07. 2012. godine, uposlenici medrese „Osman-ef. Redžović“ imali su čast ugostiti, možemo slobodno kazati, izuzetne i posebne goste iz Kuvajta. Naime, pri Ministarstvu vakufa Kuvajta oformljena je posebna organizacija “El-Vesatijja”, čiji osnovni cilj jeste afirmiranje ideje o središnjem putu i umjerenosti među muslimanima, odnosno izbjegavanju bilo kakvih oblika ekstremizma i radikalizma među muslimanima. U okviru ove organizacije postoji i udruženje “Ulemaul-mustakbel” (“Ulema budućnosti”), a radi se uglavnom o mladićima, srednjoškolicima, koji svakog ljeta, u vrijeme ljetnog raspusta, prisustvuju različitim vrstama seminara na kojima proširuju svoja znanja i iskustva iz oblasti islamskog misionarstva. Ovi mladići su posebno odbabrani na osnovu njihovog uspjeha u učenju i vladanju, a bitno je napomenuti da je među njima bilo talentiranih sportista, informatičara, i učenika koji pohađaju srednje škole koje nemaju isključivo vjerski karakter. Do sada su ovi seminari organizirani u Mekki i Medini, a od 2012. godine, po prvi put, u Evropi i to u našoj medresi što je za nas predstavljalo posebnu čast i priznanje. Grupa je sačinjavala ukupno 45 članova od kojih je trideset učenika a

ostalo su bili profesori, odgajatelji i vođe projekta a izuzetno nam je drago što je među njima bio i Ebu Ahmed, Muhammed el-Gallaf – šef kabineta na Divanu kuvajtskog emira. Inače, u okviru organizacije “El-Vesatijja” djeluje i grupa profesora i naučnika koji se bave naučno-istraživačkim radom na polju unapređenja odgojno-obrazovnih metoda. Cilj je da se ovi mladići, na temeljima tradicionalnog, obrazuju u skladu sa vremenom, te da, koristeći savremena pomagala i tehnička dostignuća, budu u stanju odgovoriti izazovima modernog vremena. Zadatak uposlenika medrese, kao domaćina projekta, bio je pružanje usluga smještaja, ishrane, prevođenja te organiziranje posjeta mjestima na kojima su se naši gosti mogli upoznati sa kulturno – historijskim naslijeđem naše domovine kao i sa prirodnim ljepotama koje se rijetko gdje mogu vidjeti. Posjetili su Sarajevo, Mostar, Bunu, visočke piramide, Travnik, bili na raftingu na rijeci Neretvi, te u manjim grupama obišli brojna naša izletišta i planine. Bila je to izuzetna prilika da upoznamo običaje jedni drugih, da se oni upoznaju sa radom i ciljevima naše medrese, historijom naše države, proteklom ratom kao i sa stvarnom situacijom u kojoj se nalaze muslimani u Bosni. S tim u vezi, organizirana su slijede-

ća predavanja: prezenetaciju o historijatu, načinu rada i odgojno-obrazovnim ciljevima naše medrese realizirao je hfz. Zijad ef. Dervić, odgajatelj; o historiji Bosne i Heregovine - prof. Emir Uzunalić, profesor historije i historije islama u našoj medresi te prof. dr. Zuhdija Adilović, dekan Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici, koji je govorio o protekloj agresiji na BiH kao i o drugim brojnim pitanjima vezanim za aktualnu situaciju na lokalnom i globalnom nivou. Na kraju, možemo kazati da smo se rastali sa našim gostima ispunjeni zadovoljstvom, i mi i oni, što smo imali priliku steći brojne prijatelje i što smo u praksi primijenili kur'anski ajet u kojem je Uzvišeni Allah kazao:

"O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu ništa skriveno." (El-Hudžurat, 13)

Piše: Hfz. Zijad ef. Dervić,
izvršni menadžer projekta

Prijateljstvo je jedna duša što živi u dva tijela

14. novembar 2012.– Posljednji radni dan u mandatu, reisu-l-ulema, dr. Mustafa Cerić, proveo je u medresi "Osman ef. Redžović" u Čajangradu kod Visokog. Nakon obilaska učionica i drugih radnih prostora, te razgovora s učenicima, direktorom i nastavnim osobljem, reisu-l-ulema im se obratio slijedećim riječima koje su ujedno upućene svim učenicima medresa.

Dragi učenici i učenice ovdje u medresi "Osman ef. Redžović" u Čajogradu, kao i učenici i učenice u medresama "Elči Ibrahim-pašinoj" u Travniku, "Džemaludin Čaušević" u Cazinu, "Behram-begovoj" u Tuzli, "Isa-begovoj" u Novom Pazaru, "Karađoz-begovoj" u Mostaru i „Gazi Husrev-begovoj" u Sarajevu, hvala Allahu na nimetu imana, na bereketu islama i na faziletu ihsana.

Hvala Allahu što mi je omogućio da baš ovdje gdje sam se rodio, u mom Velikom Čajnu, na guvnu mog rahmetli dede Mustafe, odradim zadnji radni dan u mom mandatu časne dužnosti reisu-l-uleme i vrhovnog muftije Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i Bošnjaka u svijetu. Ne mogu vam opisati ovaj osjećaj moje sreće i zadovoljstva, ali vam mogu reći da je ova medresa jedno malo čudo u bošnjačkoj povijesti uz koje će trajno biti vezano ime profesora Džemala Salihspahića, mog prvog učitelja na mom dugom i zanimljivom putu do časne dužnosti reisu-l-uleme u Bošnjaka i do ovog, za mene, izuzetnog sretnog trenutka, kad sam se vratio ovdje gdje sam nikao i odakle sam, uz blagoslov mog oca Ibrahima, moje majke Džemile, otišao u svijet sa emanetom islama i sa amanetom Bosne.

Hvala Ti, Bože, što si me počastio da emanet islama nosim sa Tvojim rizalukom i na ponos mog naroda, i hvala Ti, Bože, što si me osposobio da amanet Bosne nosim časno i ponosno. Odgovornost za emanet islama je doživotna, jer taj mandat nije ograničen, kao što ni mandat za amanet Bosne nije ograničen, već je doživotan. Za emanet islama Allahu smo doživotno odgovorni, a za amanet Bosne doživotno smo odgovorni našem potomstvu.

Dragi učenici i učenice svih naših medresa, želim da se osjećate sretno i ponosno što vam se pružila prilika

da učite i naučite kako se uspješno nosi emanet islama i kako se uspješno čuva amanet Bosne, te dvije najviše vrijednosti našeg naroda, koji u vama gleda svoj uspjeh na ovome i spas na drugome svijetu. Vas je Allah počastio da u medresi učite i naučite kako se voli islam, kako se voli domovina te kako se voli svoj narod i poštuje drugi. Zbog toga medresa nije obična škola i zbog toga onaj koji završi medresu nije obični čovjek. U onog ili onu koja završi medresu šta god poslije radio ili radila, pokazuje se prstima, ako je dobro, uzima se kao uzor, ali ako je loše, stid je i sram svakoga, jer "griješ onoga koji je alim je veći od grijeha džahila" - kaže imam Gazalija.

Zato, dragi moji, nemojte se plašiti emaneta islama, već ga iskreno i hrabro ponesite svijetom, i nemojte se bojati amaneta Bosne, već ga čvrsto u srcu i duši prigrlite i upamtite da nema naroda bez

vjere i nema naroda bez domovine, kao što nema ni naroda bez jezika i kulture. Zato vama, dragi učenici i učenice naših medresa, mora biti jasno da je vaša vjera islam, da ste vi po vjeri muslimani, da je vaša nacija bošnjaštvo, da ste vi po naciji Bošnjaci, te da je vaša zemlja Bosna i da vam je jezik bosanski. Mi smo dužni da vam taj emanet vjere vjerno prenesemo i taj amanet nacije unesemo u vaše pamćenje, a vi ste dužni da nas uvjerite da ste to dobro shvatili kako se više nikad ne bi ponovile lažne dileme oko imena naše vjere i nacije i našeg jezika.

Dozvolite mi, stoga, da vam u emanet i amanet ovom prilikom ostavim ovih nekoliko poruka:

Čitaj i uči

- Čitaj i uči u i me Tvog Gospodara... (Kur'an, 96:1).

- Da li su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju. To znaju oni koji su razumom obdareni (Kur'an, 39:9).

- Bože, uvećaj mi znanje! (Kur'an, 20:114).

Objava Kur'ana, dakle, ne počinje s imperativom vjere, već s imperativom nauke. Bog, dž.š., ne traži od Muhameda, a.s., da vjeruje, već On, neka je Uzvišen, traži od njega da čita i uči kako bi znao šta je ispravno vjerovanje. To je zato što se čovjek rađa s vjerom. Zato nema potrebe od čovjeka tražiti ono što je već u njegovoj duši. Ali postoji potreba da ga se podsjeti da treba čitati i učiti ono što je u njegovoj duši.

Zato, dragi moji, čitajte i učite, jer vidite da je moguće i iz jednog malog bosanskog sela, kao što je Veliko Čajno, postati reisu-l-ulema i na kraju mandata se vratiti i zahvaliti svom hodži i svojoj medresi što ga je uputila na pravi put.

Vjeruj i radi

Onima koji vjeruju i dobro rade, Bog je obećao oprost... (Kur'an, 5:9).

Čovjek ne živi u čisto duhovnom svijetu bez materije, niti u čisto materijalnom svijetu bez duha. Tajna uspjeha je da čovjek spoji u sebi te dvije vrijednosti: svoj duh i svoje tijelo. Drugim riječima, smisao čovjekovog života je u aktivnosti njegovog duha, a to je vjera, te u aktivnosti njegovog tijela, a to je rad i djelovanje.

Bošnjaci će povratiti svoj ponos ako nauče kako napraviti ravnotežu između ove dvije sile napretka: vjere srca i djela ruke.

U ovom trenutku postoji velika razlika između bošnjačkog srca i bošnjačke ruke; postoji veliki jaz između bošnjačke vjere i bošnjačkog djelovanja. Neće biti bošnjačkog ponosa dok se ovaj jaz ne premosti na način da vjera srca i snaga uma rade zajedno.

Dragi učenici i učenice, srcem volite svoju vjeru, naciju, kulturu, domovinu... a svojim umom razumite svoju sudbinu, obavezu, suživot i toleranciju...

Budi pobožan i poštuju roditelje

Bog je propisao da samo Njemu budete pobožni i da poštujete roditelje... (Kur'an, 17:23)

Ova snažna kur'anska veza između pobožnosti prema Bogu i poštovanja prema roditeljima predstavlja snažnu poruku za razumne ljude, jer institucija porodične tradicije nema alternativu.

Pitanje porodičnih vrijednosti nije samo moralni zahtjev ljudskog društva već i egzistencijalni uvjet čovječanstva. Pokušaj da se ukine poznati (ma'ruf) zakon porodičnog života jednak je pokušaju dokidanja prirodnog zakona izlaska Sunca sa istoka.

Stoga, dragi moji, nemojte biti lijeni. Što prije završite sve škole koje vam se nude i formirajte porodicu. To vam je i emanet islama i amanet Bosne da uvećavate broj našega roda i čuvate tradiciju našeg porodičnog života.

Budi vrijedan i bori se

Borite se na putu Božanske istine iskreno i hrabro ... (Kur'an, 22:78).

Uspjeh na ovome svijetu i spas na drugome svijetu ne dolaze sami od sebe. Uspjehu treba ići u susret. Za svoja se prava treba boriti sad i ovdje. Isto tako, i za spas na drugome svijetu treba se truditi; treba zaslužiti Božiju milost.

Razlika između Istoka i Zapada je u tome što Istok više vjeruje u Božiju milost nego u svoj vlastiti trud, dok Zapad više vjeruje u svoj trud nego u Božiju milost.

Dragi moji, vi od Istoka uzmite njihov odnos prema vjeri a od Zapada naučite njihov odnos prema radu, baš kao što nam se kaže u Kur'anu: - Vi koji vjerujete i vrijedno radite, niste na gubitku ....

Gledaj šta će sutra biti

Neka čovjek gleda kako će se suočiti s onim što sutra dolazi (Kur'an, 59:18).

U ovom kur'anskom ajetu je jasan dokaz da imamo pravo, zapravo, obavezu da planiramo svoju budućnost i da vjerujemo da naša budućnost može biti bolja od naše prošlosti. Zaista je čudno kako

su neki nadošli na ideju da je naša budućnost beznadežna te da je prema tome nada jedino u našoj prošlosti kao načinu života i cilju historije. Ova ideja nema osnove u islamu. Ne samo da Uzvišeni Bog podučava poslanika Muhammeda, a.s., riječima: "Sigurno će tvoja budućnost biti bolja od tvoje prošlosti", već nam i zdrav razum govori da ne možemo mijenjati prošlost, ali da s Božijom pomoći možemo oblikovati budućnost.

Prema tome, mi nismo odgovorni za muslimansku prošlost, već smo odgovorni za muslimansku budućnost: "Taj narod je bio i nestao. Njih čeka ono što su zaslužili a vas čeka ono što ste zaslužili". Prema tome, muslimani se ne trebaju plašiti razmišljanja o svojoj budućnosti isto kao što ne trebaju biti opsjednuti svojom prošlošću. Muslimani imaju budućnost jer vjeruju u Boga. A u Boga vjeruju jer su uvjereni da će istina i pravda pobijediti.

Drage učenice i učenici naših medresa, želio bih da upamite i ove dvije poruke:

1) Ne zaboravite - Bošnjak je Bošnjaku brat po vjeri i naciji i zato je svaki Bošnjak dužan da se brine o drugom Bošnjaku uvijek i na svakom mjestu!

2) I svaki dan ponavljajte: - Nikad više genocid! Vallahi! Billahi! Tallahi!

Na kraju hoću da vam kažem da je od sutra, ako Bog da, Husein ef. Kavazović naš reisu-l-ulema i vrhovni muftija, koji zaslužuje našu podršku i pomoć, kao i dovu da ga Uzvišeni Allah učini snažnim, hrabrim i mudrim u borbi za prava i slobodu ne samo našeg bošnjačkog naroda, već i svih ljudi i naroda dobre volje.

Bože, budi s nama, a ne protiv

nas! Bože, sretno okončaj kraj našeg života, uvećaj naše nade, u zdravlju spoji naše dane i noći, naš put i naša očekivanja upiši u Tvoju milost, polij grijehe naše Tvojim oprostom, pouči nas da ispravljamo naše mahane, uvećaj nam pobožnost, obdari nas znanjem da čitamo nove znakove iz Tvoje vjere, Bože, mi se u Tebe uzdamo i na Tebe oslanjamo!

Bože, učvrsti nas na pravom putu, spasi nas od grijeha zbog kojeg ćemo se kajati na Sudnjem danu, olakšaj nam dunjalučke terete, opskrbi nas životom časnih i poštenih ljudi, oslobodi nas i udalji nas od zla zlih ljudi, Tvojom milošću udalji naše očeve, i naše majke, i našu braću, i naše sestre od vatre, o Savršeni i Svepraštajući, o Plemeniti i Svezaštićujući, o Sveznajući i Svemoćni.

Hurmetom šehida naših molimo Te, Bože, da nam grijeh nestane, da nam briga prestane, da nas bolest ostavi, da nas strah napusti, da nas siromaštvo ne prati, da nas bijeda ne vidi, da nas ljenost ne uhvati, da nas krivi put ne prevari, da nas prijatelji ne zaborave, da nas neprijatelji ne progone, da nas izdajnici ne prodaju, da nam narod bude slobodan, da nam domovina bude ponosna, da nam dom bude siguran, da nam društvo bude pošteno, da nam povratak kući bude uspješan, da borba za istinu i pravdu bude trajna, da nam zajedništvo u vjeri bude omiljeno, da nam život sa komšijama bude drago-voljan.

Molimo Te, Bože, da tuga bude nada, da osveta bude pravda, da majčina suza bude molitva, da nam se više nikada i nigdje ne ponovi genocid! Amin!

O Allahu, o Allahu, o Allahu, o Svemilosni, Ti koji si početak za sve početke i kraj za sve krajeve, Ti koji si savršena moć, Ti koji si milostiv prema nemoćnim - miskinima, Ti koji si najmilostiviji od svih milostivih - Ti si Allah, jer drugog boga osim Tebe

nema, slava neka je Tebi, mi smo nepravедni prema sebi, Bože, neka je salavat i selam na Poslanika Muhammeda, a.s., na njegovu porodicu i njegove ashabe, i neka je naša zadnja dova:

- Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!

Prilikom oproštajne posjete reisu-l-uleme medresi «Osman ef. Redžović» obratio se i direktor Medrese, Džemal Salihspahić. On je tom prilikom rekao:

„Zar nagrada za dobro učinjeno djelo može biti nešto drugo do dobro?!“ (Kur'an, 55:60)

Poštovani reisu-l-ulema, izražavamo veliko zadovoljstvo i radost što ste odabrali baš našu medresu da u njoj provedete svoj zadnji radni dan u svojstvu reisu-l-uleme. Ovo je važan i dragocjen trenutak, kako za Vas, uvaženi reisu-l-ulema, tako i za medresu.

Ovo je prilika da Vam čestitamo na postignutim uspjesima i da Vam se u ime učenika i radnika medrese toplo zahvalimo na svemu što ste u toku mandata učinili za Islamsku i društvenu zajednicu Bosne i Hercegovine, a posebno za našu medresu, bez čega mi, u Čajgradu, ne bismo mogli medresovati ovako i ovoliko.

U radu Vas je, pored ostalog, krasio čist nijet i jak i iskren entuzijazam,

čelična volja.

I sutra kada ne budete reisu-l-ulema, i dalje ćemo u Vama gledati velikog prijatelja naše škole i zajednički ćemo se boriti za više i bolje, koristeći se Vašim autoritetom i bogatim iskustvom.

Nema sumnje, svima će nam nedostajati Vaše veliko životno iskustvo, mudrost, javni ugled i autoritet.

Ali bez obzira na sve, mi, Bošnjaci, se nadamo boljoj budućnosti. Imamo povjerenja u Vašeg nasljednika, a mog bivšeg učenika iz Gazi Husrev-begove medrese, mr. Husein ef. Kavazovića, čija je inauguracija u Gazi Husrev-begovoj džamiji zakazana za sutra, 15. novembar 2012. (01. Muharem 1434.). Vjerujemo da će on htjeti i znati uspješno predvoditi i predstavljati bosanske muslimane i nastaviti tamo gdje Vi sutra stajete.

Dragi učenici i cijenjeni saradnici, dozvolite mi da se ovom prilikom našem uvaženom gostu obratim i lično. Da se zna.

Dragi Mustafa, vrijeme prolazi, curi, izmiče, nestaje... Bilo je davno, davno, prije 50-55 godina, ali se ja sa jasnim živim i snažnim slikama sjećam zajedničkih trenutaka iz svog i tvog djetinjstva i

đačkog života, bilo u tvojoj ili mo-

joj porodičnoj kući, na njivi, u mojoj stolariji, u seoskom starom mektebu... Naše susrete, kao i ovoj današnji krasila je neka posebna toplina. Uvijek sam osjećao da me doživljavaš kao starijeg brata.

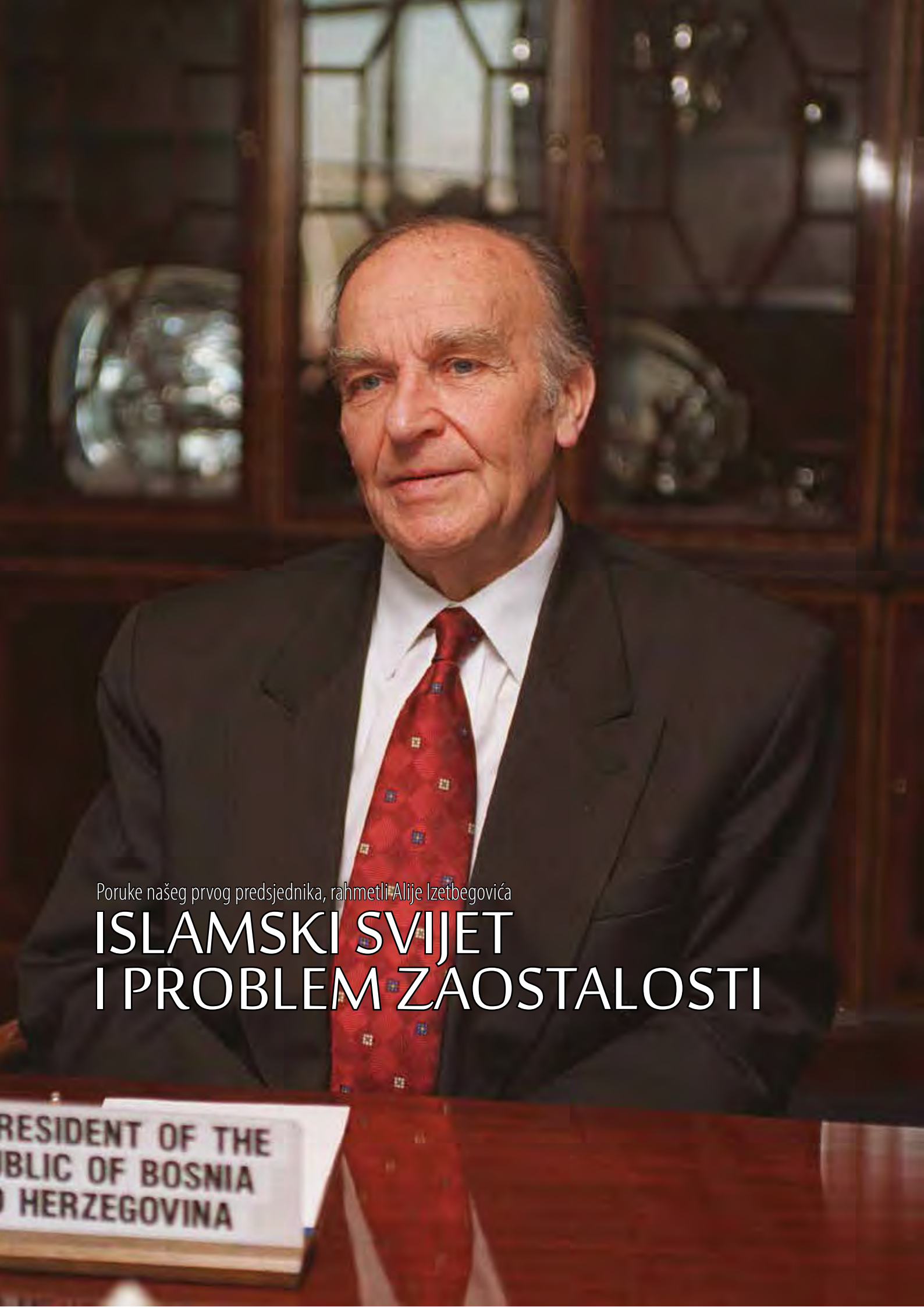
Vjerujem da danas bolje razumiješ što sam u prilikama kada se radilo o izgradnji tvog islamskog pogleda na svijet, općoj i posebnoj urednosti, o radnim navikama i školovanju, ugledu i autoritetu bio strog prema Tebi iz ljubavi. Isplatio nam se to! Sve je izašlo na dobro.

Bio si jedan od brojnih mojih učenika koji je imao snažno samopouzdanje i vjeru u blistavu ličnu budućnost. Znao si da iskoristiš i poštuješ dar kojim te je Allah, dž.š., počastio i sebe smatraš sretnim ljudskim bićem. Hvala Bogu, u Bosni je u svim vremenima bilo sličnih ljudi.

Ponosan sam, dragi Mustafa, na Tvoje lične, porodične i društvene uspjehe i sretan sam da u njima ima i mog udjela, što i sam često ističeš. Hvala Ti!

Priredio: Ejub Šut, IV-a

Na kraju, želim da uzviknem: Budi sretan, živi dugo i ne zaboravi me, ni onda kad me, danas-sutra više ne bude bilo.

A portrait of Alija Izetbegović, the first president of Bosnia and Herzegovina. He is an elderly man with thinning hair, wearing a dark suit, a white shirt, and a red tie with a small pattern. He is seated at a wooden desk. In the background, there is a dark wood panel with a stained glass window. On the desk in front of him is a nameplate.

Poruke našeg prvog predsjednika, rahmetli Alije Izetbegovića

ISLAMSKI SVIJET I PROBLEM ZAOSTALOSTI

RESIDENT OF THE
UBLIC OF BOSNIA
HERZEGOVINA

Povodom godišnjice smrti našeg prvog predsjednika rahmetli Alije Izetbegovića sjećamo se mudrosti koje je imao kako za našu Bosnu i Hercegovinu tako i za muslimane u svijetu
Predavanje održano na sastanku ISESCO-a, Rijad, 6. decembar 1997. godine

Čini mi veliku čast što se mogu obratiti ovom veličanstvenom skupu kulturnih poslanika koji dolaze iz svih dijelova islamskog svijeta. Prije nego što pređem na izlaganje, trebam zahvaliti Bogu što nam je pomogao da održimo ovaj značajan skup.

Također, želim Čuvaru Dva Sveta Hrama, Kralju Fahdu bin Abdul Azizu, Vladi i narodu Saudijske Arabije izraziti tri zahvalnosti: prvo - za domaćinstvo ovog skupa, drugo - za napore koje ulažu u izgradnju islamskih kulturnih centara širom svijeta, i treće - za podršku i pomoć koju su pružali mojoj zemlji u najtežim danima njene historije. Bog će nagraditi ovaj veliki trud.

Premda sam već dugo godina odvojen od spisateljskog rada, pokušat ću da iznesem i obrazložim neke misli o izuzetno važnom pitanju obrazovanja i o našoj zajedničkoj islamskoj kulturi i civilizaciji.

Ovo su teme o kojima su pisali mnogi značajni islamski pisci i reformatori u posljednja dva vijeka. Kao što znate, svi su oni bili nezadovoljni stanjem koje je u tom pogledu vladalo. Svi su se opravdano pitali zašto se sljedbenici islama danas ne pridržavaju česte i veoma jasne zapovijesti svoje vjere o učenju. Da vas podsjetim, ta zapovijest glasi: «Posmatrajte...» i varirana je u Kur'anu u više prilika i na više načina (Kur'an, ajeti 3/164, 6/95-99, 21/33, 22/45-46, itd.), da bi u nekim ajetima Knjige Časne dobila doslovan oblik: «Zar oni neće pogledati kamilu kako je stvorena, i nebo kako je uzdignuto i planine kako su postavljene

i zemlju kako je prostrta» (88/17-20)... «Jeste li gledali sjeme koje sijete... i vodu koju pijete... vatru koju palite...» (Kur'an, 56/63-71).

A posmatranje je istinski početak prave nauke. Jean Fourastie u djelu "Civilizacija sutrašnjice" piše: "Posmatranje prirode, društva, ljudi, prva je etapa osnovnog obrazovanja što ga dobivaju djeca zapadnog svijeta... Zainteresiranost za vanjski svijet suprotna je interesu brahmanskog filozofa koji se od vanjskog svijeta okreće unutrašnjem". Zašto je to "posmatranje" u muslimanskom svijetu prestalo i kakve su posljedice? Nesretni i ničim opravdani procenat nepismenosti veoma je visok među nekim muslimanskim narodima. Čitam izvještaj UNESCO-a za 1995. o procentima nepismenosti. Muslimanske zemlje (ne imenujem ih): 38, 24, 48, 56, 54, 33, 56, 28, 21, 18, 21 i čak 68 posto nepismenih. Prosjek oko 40 posto, a među ženama i do 60 posto. To je stanje u Evropi u drugoj polovini 19. stoljeća, što znači da opasno i zastrašujuće mnogo kasnimo. I druga poređenja sa zapadnim svijetom su porazna i zabrinjavajuća.

U islamskim zemljama prosječan broj studenata na 100 hiljada stanovnika je oko 1.000, dok je taj broj u razvijenim zemljama Zapada 3.500, što znači da je za više od tri i pol puta veći. Prosječan broj dnevnih novina na 1.000 stanovnika je u muslimanskim zemljama 40, u zapadnim zemljama više od 300. Broj TV aparata u islamskim zemljama na 1.000 stanovnika je oko 100, dok je u zapadnim zemljama preko 500, itd.

Javni izdaci za obrazovanje srazmjerno su slični u islamskim zemljama i u zemljama Zapada i kreću se oko 5,5% od bruto nacionalnog dohotka, ali to je samo relativan odnos. Apsolutni iznosi su mali, jer je nacionalni dohodak u muslimanskim zemljama u većini slučajeva veoma nizak.

Obrazovanje i obnova islamske kulture i civilizacije nalaze se u neposrednoj vezi sa oslobodilačkim procesima koji su se u toku ovog stoljeća odvijali u brojnim muslimanskim zemljama... Tlačiti mogu samo neobrazovani narodi. Stepen ropstva i potčinjenosti u obrnutoj je razmjeri sa stepenom obrazovanja. Škola je najbolje sredstvo protiv svake vrste potčinjenosti. Zaključak: treba snažno povećati izdatke za obrazovanje i treba to učiniti bez odlaganja. Pred svim mislećim muslimanima stoji zadatak da ta dva procesa usklade na najbolji način. U eri informatičke revolucije, svaki slobodni muslimanski narod, relativno brzo i uspješno može riješiti problem nepismenosti. Problem je političke volje i odlučnosti, a zatim i organiziranosti, koja obično nije naša jaka strana.

Ali informatička era, tzv. treći talas koji je već zahvatio razvijeni dio svijeta, nosi sa sobom mnogo prednosti, ali i mnogo opasnosti. To je ono poznato pomiješano osjećanje nelagode i straha od tzv. progresa koj se ne temelji na vjeronjanju u Boga. Uči, čitaj, istražuj, u ime svoga Gospodara - ovaj islamski koncept obrazovanja danas se nalazi pred ogromnim izazovima i želim o tome reći nekoliko riječi.

U knjizi koju sam nekad davno objavio, predložio sam razlikovanje pojmova kulture i civilizacije, inače međusobno isprepletenih. Sličnu misao su zastupali neki mnogo značajniji autori prije mene. Kultura i civilizacija re-

---

Jedna od posljednjih knjiga koje su mi došle do ruku, "Islam i demokratija", Johna Esposito, konstatira činjenicu da kraj ovog stoljeća prolazi u znaku dva procesa u muslimanskim zemljama: vraćanja islamu i zahtjeva za demokratijom.

flektiraju dva odvojena svijeta. Nosilac kulture je čovjek kao pojedinac, nosilac civilizacije je društvo. Cilj kulture je moć nad sobom kroz odgoj; cilj civilizacije je moć nad prirodom kroz nauku. Kultura je okrenuta prema čovjekovom unutrašnjem, a civilizacija prema vanjskom svijetu, itd.

Kada danas razmišljam o ovim pitanjima, neizbježno se podsjećam da je prvi objavljeni ajet Kur'ana obuhvatio oba polja značenja, oba odnosa, oba djelovanja, u prvoj riječi Objave - "Ikre" naznačen je snažan poziv čovjeku da istražuje vanjski svijet, ali to istraživanje nije puko akumuliranje znanja, nije ravnodušno, bez želje i težnje, ono je religiozno u najboljem smislu riječi, jer se već u nastavku ajeta nalaze riječi: "... u ime Tvog Gospodara", dakle "Uči, u ime Boga", čime se to učenje određuje kao plemenita meditacija, kao čitanje Božijih znakova u pojavnom svijetu. U tome je specifičnost islamske kulture, prošle i buduće. Predmet učenja i spoznavanja nije "ravnodušna priroda", nego svijet koji je Božije remek-djelo. Taj pristup, i pored brojnih ataka na tkivo islamske kulture naročito na rubovima svijeta islama, i pored civilizacijske naučne, tehničke i tehnološke stagnacije, nigdje i nikada se nije izgubio. To su vrijednosti kojih moramo biti svjesni. One mogu pomoći da se izbjegnemo loši nusprodukti

Dovoljan je samo lahki dah slobode, pa da se naš svijet počne vraćati izvorima svoje kulture.

civilizacijskog rasta koje vidimo na Zapadu i koje i sam Zapad vidi. Time dolazimo do neizbježnog pitanja odnosa islamske i zapadnoevropske kulture i civilizacije. O toj temi ispisane su razne studije i knjige. Jedan od autora koji se bavio tim odnosom, pisac koji je imao i evropsko i islamsko iskustvo, Muhammed Asad, u svojoj poznatoj knjizi eseja s naslovom "Islam na raspuću" ovako je, ukratko, opisao duh Zapada: "Suвремена zapadnjačka civilizacija ne priznaje nužnost čovjekova potčinjavanja bilo čemu osim ekonomskim, socijalnim ili nacionalnim zahtjevima. Njezino stvarno bogatstvo nije duhovne vrste: ono je komfor. A njezina stvarna, živa filozofija izražena je u volji za moći radi same moći. Obje je naslijeđeno od stare rimske civilizacije." Muhammed Asad je možda previše kritičan prema Evropi i Americi i mi moramo biti oprezniji prema ovim odveć strogim ocjenama. Lično mislim da je relativno tanki sloj zapadnog društva korumpiran i degeneriran.

Ogromna većina običnih ljudi uči i radi vrijedno i živi za svoje porodice. Zapad je jak, a korumpirano društvo to ne može biti. Istina je da savremeni zapadnjački filozofi i futurolozi, opisujući

megapolise ove civilizacije, ukazuju na opasnost duhovne pustoši i obezličanja. Oni iznose uvjerljive činjenice o pojavi tzv. masovne kulture sa njenom serijskom proizvodnjom "duhovnih dobara", kopijama, kičem, šundom i nesmislom za individualno. Kada je riječ o odnosu islamske i zapadnoevropske kulture civilizacije, muslimani se nalaze pred izborom u kojem moraju izbjeći dvije krajnosti: apriorno odbijanje civilizacije Zapada i nezino slijepo oponašanje. Oboje je jednako opasno. Ukoliko ne bismo saradivali, naša nemoć bi se produžila unedogled. Ukoliko bismo tu civilizaciju prihvatili bez selekcije, izgubili bismo svoj identitet i prestali bi biti ono što jesmo. Ali ne možemo se zatvoriti za svijet. Ovdje se moramo podsjetiti upute našeg Poslanika da se znanje traži "makar i u Kini". Civilizacija Zapada je neka vrsta internacionalnog djela, u kojemu su svoj doprinos dali brojni naučnici različitih religija i nacionalnosti. Moć Zapada nije u njegovoj ekonomiji i vojnoj snazi. To je vanjski izgled stvari. Trajni izvor te moći je kritičko mišljenje, koje Evropa baštini još od Bacona, a ovaj vjerovatno od Arapa. To je druga stvar koja nam je neophodna. Muslimanski mislioci opravdano upozoravaju na tzv. dječiju bolest oponašanja zapadne kulture. Asad se čak usudio reći da su štetne posljedice ovog oponašanja mnogo veće od materijalne koristi koju ti utjecaji mogu donijeti muslimanima! Jer nemoguće je oponašati jednu civilizaciju u njezinoj vanjskoj dimenziji a da se u isto vrijeme ne bude pod utjecajem duha koji je tu civilizaciju proizveo. Tim prije što je zapadnjačka civilizacija egocentrična, što ona nameće vlastitu sliku historije svijeta i što iz njezina duha često - zbog neuništive sjenke križarskih ratova - zaškri mržnja prema islamu. Upijanje tog duha razvija kod muslimanske mlade generacije kompleks inferiornosti, što uključuje i odbacivanje vlastite kulture. Posmatramo li danas

konflikte u onim muslimanskim narodima koji su imali neposredan dodir sa zapadnom civilizacijom, primijetit ćemo da se radi o poznatom i vrlo raširenom sučeljavanju "progresivnih" prozapadnjaka i "konzervativnih" tradicionalista. Taj sukob je pocijepao muslimansko društvo sa žalosnim i katastrofalnim posljedicama.

Izdvojio bih, za razmišljanje, dvije velike i savremene ideje koje danas cirkuliraju u mišljenju Evrope. Prva je ona o otvorenom društvu, koju je razradio Karl Popper u svojoj knjizi "Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji". Takvo (otvoreno) društvo podrazumijeva slobodu pojedinca, izgradnju ličnosti, slobodno mišljenje, pravo na kritiku političkih institucija, slobodnu razmjenu ideja. Zašto i muslimanski narodi ne bi u tome sudjelovali? Tim prije što Popperove ideje zagovaraju toleranciju i protive se onim barbarskim postupcima u Evropi koji su, vrlo često, usmjereni protiv muslimana na ovom kontinentu. Druga je ideja nove evropske renesanse, koju zagovara njemački filozof Weizsacker. Za razliku od prve evropske renesanse, ova bi bila okrenuta i izvanevropskim svjetovima i kulturama, pa, prema ovom misliocu, i prema islamu, njegovoj kulturi i civilizaciji. Mislim da se moramo uključiti u ovu utakmicu. Zar nas Kur'an nije pozvao da se "natječemo u dobru"? (Kur'an 5/48). Ali natjecati se možemo samo pošto učvrstimo svijest o svom identitetu. Takvi muslimani su spremni i da primaju i da daju, ne bacajući u zaborav svoje autentične vrijednosti.

Na kraju, nekoliko riječi o našem bosanskom iskustvu. Mi već stoljećima participiramo u islamskoj kulturi, u posljednjem stoljeću i u zapadnoevropskoj civilizaciji. Mnogi smatraju da smo jedan od najobrazovanijih muslimanskih naroda. Naš susret sa zapadnoevropskom civilizacijom je direktan,

svakodnevno i neizbježan. Režimi pod kojima smo živjeli u posljednjih više od stotinu godina, bili su svaki na svoj način - neislamski. I pored neviđenog puštošenja tragova naše islamske kulture, nikada nismo asimilirani, sačuvali smo snažan osjećaj pripadnosti svojoj vjeri i kulturi. U toku posljednje agresije na Bosnu i Hercegovinu, uništeno je preko hiljadu džamija i 334 islamska kulturna objekta. Uništene su i brojne škole, instituti, biblioteke... Jedan turski historičar je ovaj kulturocid u Bosni uporedio - naravno, uzevši u obzir proporcije - sa provalom Mongola u Bagdad u XIII. vijeku! Zaključci su jasni: napadači, i jedni i drugi, htjeli su uništiti tragove naše islamske kulture i naše historijsko pamćenje. To je bio njihov cilj. Međutim, rezultat je bio obrnut: u Bosni se dogodila čista es-sahwa, vraćanje svojim izvorima.

Od brojnih impresivnih podataka, čini mi se ilustrativnim navesti slijedeći. U gradu Bihaću, koji vam je vjerovatno postao poznat po hrabrom otporu, a koji se nalazi na samom sjeverozapadu Bosne i, da istaknemo, na krajnjoj zapadnoj tački svijeta islama, jedan mladi student izabrao je kao temu di-

plomskog rada na Fakultetu islamskih nauka u Sarajevu - bihaćku medresu. Taj student nije znao da je u njegovom gradu ranije postojala medresa. Nikakvog traga o njoj u Bihaću nije bilo. Mladić se, nakon potpisivanja mira, dao na istraživanje i tako obnovio sjećanje na tu najstariju višu školsku ustanovu u ovom dijelu Bosne. Ovih godina, čak u toku agresije, otvorili smo novu medresu u tom gradu. Rat nas nije u tome omeo. Nemamo, dakle, ni razloga ni prava da na budućnost gledamo sa pesimizmom. Mi u Bosni ne želimo reći da je agresija na nas bila Božija kazna. Bilo je grijeha, neznanja i lutanja, ali i snažne žudnje za slobodom. Bog je tu težnju nagradio. Mi vjerujemo da samo snažni narodi imaju velike kušnje. A snažni su oni narodi koji, držeći se moralnih principa, i u najtežim okolnostima ostaju vjerni sebi i istovremeno otvoreni prema svijetu.

To je ono što želim svome narodu i što želim muslimanskom svijetu.

Priredio: Ismail Ibreljić, III-a

Stoga, podignimo visoko naše zastave, odbacimo strah i sumnje, umjesto toga radimo vrijedno i kako najbolje znamo, svjesni da naš život i naša smrt, pa i naša sudbina, nisu u njihovim, nego u Božijim rukama.

lbreti

Kur'an o kiši

"...za one koje i stojeći i sjedeći i ležeći Allaha spominju i o stvaranju nebesa i Zemlje razmišljaju. Gospodaru naš, Ti nisi ovo uzalud stvorio; hvaljen Ti budi i sačuvaj naspatnje u vatri!" (Ali Imran, 191.)

Kiša je jedan od najvažnijih faktora za život na Zemlji. Ona je preduvjet za stalnost života. Kiša, koja igra veliku važnost za sva živa bića, uključujući i ljude, je spomenuta u više kur'anskih ajeta, gdje je data suštinska informacija o formiranju

kiše, njenim razmjerama i efektima. Činjenica da u vrijeme objave Kur'ana nije bilo moguće otkriti bilo koju od ovih informacija, pokazuje nam da je Kur'an Allahova riječ. Ispitajmo sada informaciju o kiši datu u Kur'anu.

Razmjera kiše

U suri Zuhruf, ajet 11., kiša je definirana kao voda spuštена s pravom mjerom. Ovaj ajet glasi: "Onaj koji s neba s mjerom spušta vodu, pomoću koje u život vraćamo mrtve predjele - tako ćete i vi biti oživljeni;..."

"Mjera" koja se spominje u ovom ajetu ima veze sa nekoliko karakteristika kiše. Prije svega, količina kiše koja pada na Zemlju je uvijek ista. Procijenjeno je da oko 16 miliona tona vode isparava sa Zemlje. Ovaj broj jednak je količini koja pada na Zemlju. Ovo znači da voda kontinuirano cirkulira u ciklusu uravnoteženom prema "mjeri". Druga mjera koja se dovodi u vezu sa kišom je njena brzina padanja. Minimalna visina kišnih oblaka je 1200 m. Objekat koji ima istu težinu i veličinu kao kišna kap, padajući sa ove visine, kontinuirano ubrzava i pada na tlo brzinom od 558 km/h. Naravno, svaki objekat koji bi udario tolikom brzinom u nešto prouzrokovao bi veliku štetu. Ako bi to bio slučaj i sa kišom sve zasađene površine bi bile uništene, stambene zone, kuće i vozila bi bili oštećeni, a ljudi ne bi mogli ići po kiši, ako ne bi prethodno preduzeli mjere predostrožnosti. Šta više, ova računanja su urađena samo za slučaj da se oblaci nalaze na visini od 1200 m, iako postoje oblaci i na visini od 10000 m.

Kišna kap koja pada sa ove visine lahko dostiže vrlo destruktivnu brzinu. No, u stvarnosti to nije tako; bez obzira sa koje visine padaju, prosječna brzina kišne kapi kada dospije do zemlje je samo 8-10 km/h. Razlog ovome je poseban oblik koji ona uzima. Ovaj poseban oblik povećava trenje kroz atmosferu i sprječava ubrzavanje kapi kada ona dostigne određeni brzinski "limit" (današnji padobrani su dizajnirani korištenjem ove tehnike). Kur'an u tom smislu uvijek govori samo o spuštanju kiše, nikada o padanju: "Koji vam je Zemlju učinio posteljom, a nebo zda-

njem; Koji s neba spušta kišu..."

"I na njih smo kišu spustili..."

"Stvaranje nebesa i Zemlje, smjena noći i dana, lađa koja morem plovi s korisnim tovarom za ljude, kiša koju Allah spušta s neba pa tako u život vraća zemlju nakon mrtvila njezina - po kojoj je rasijao svakojaka živa bića, promjena vjetrova, oblaci koji između neba i Zemlje lebde - doista su dokazi za one koji imaju pameti."

"...kad je On učinio da se radi sigurnosti svoje u san zavedete i s neba vam kišu spustio...",
itd, itd.

Formiranje kiše

Za ljude je formiranje kiše dugo bila misterija. Tek sa otkrićem vazdušnih radara je bilo moguće saznati kroz koje faze prolazi njeno stvaranje. Postoje tri faze: prvo, "sirovina" kiše se uspinje u vazduh; kasnije se formiraju oblaci, i najzad, pojavljivanje kišnih kapi. Ove faze su jasno definirane u Kur'anu u kojem su, vjekovima unaprijed, date precizne informacije o formiranju kiše:

"Allah je taj koji vjetrove šalje, pa oni oblake tjeraju i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na komade dijeli, pa ti vidiš kišu kako se iz njih spušta, i kad je On na robove Svoje na koje želi prolije, oni se odjednom radošću ispu-
ne,..." (Rum, 48.)

Pogledajmo sada tri faze pomenute u ovom ajetu:

Prva faza: "Allah je taj koji vjetrove šalje,..."

Bezbrojni mjehurići formirani pjenušanjem okeana kontinuirano prskaju i uzrokuju da se vodene čestice "katapultiraju" prema nebu. Ove čestice, zvane aerosoli i koje su bogate solju, su potom nošene od strane vjetrova u atmosferu. Aerosoli formiraju oblake sakupljajući vodenu paru (koja se također iz mora penje u nebo) mehanizmom poznatim kao "water trap" ("vodena zamka").

Druga faza: "...pa oni oblake tjeraju i On ih po nebu, kako On hoće, rasprostire i na komade dijeli..."

Oblaci iz vodene pare koja se kondenzuje formiraju kristale soli ili čestice prašine u vazduhu. Iz razloga što su ovdje vodene kapi vrlo male (sa dijametrom između 0,01 i 0,02 mm), oblaci lebde i šire se u vazduhu. Tako nebo biva prekriveno oblacima.

Treća faza: "...pa ti vidiš kišu kako iz njih pada,..."

Vodne čestice koje okružuju kristale soli i čestice prašine se zgusćuju i formiraju kišne kapi. Tako, kapi postaju teže od vazduha, odvajaju se od oblaka i počinju da padaju na zemlju kao kiša. Odavde možemo izvući sljedeći zaključak: svaka faza formiranja kiše je spomenuta u ovom kur'anskom ajetu. Štaviše, ove faze su poredane po redu po kojem se i izvršavaju...

Upravo kao što je slučaj i sa mnogim drugim prirodnim fenomenima, Kur'an ponovo obezbjeđuje najtačnije objašnjenje o njima, i više. On je ljudima najavljivao

ove činjenice vijekovima prije nego su one otkrivene u nauci.

Život dat mrtvoj zemlji u Kur'anu

Mnogi kur'anski ajeti nas pozivaju da obratimo pažnju na naročitu funkciju kiše kao što je oživljavanje mrtve zemlje:

"I On šalje vjetrove kao radosnu vijest, kao pret hodnicu milosti Svoje; i Mi s neba čistu vodu spušta mo da njome već mrtav predio oživimo i da mnogu stoku i mnoge ljude koje smo stvorili napojimo." (Furkan 48-49)

"Mi s neba spuštamo vodu kao blagoslov, i činimo da, uz pomoć njenu, niču vrtovi i žito koje se žanje i visoke palme u kojih su zameci nagomilani jedni iznad drugih, kao hranu robovima, i Mi njome oživljavamo mrtav predjel; takvo će biti i oživljenje." (Kaf 9-11)

Pored uloge snabdijevanja zemlje vodom (koja je jasna), treba obratiti pažnju i na ulogu kiše kada je riječ o fertilizaciji (đubrenju) zemljišta. Vodena para koja se iz mora popela u nebo sadrži, kao što smo rekli, (pored vode) određene supstance "koje daju život zemlji".

Ove "životvorne" kapi se nazivaju "surface tension drops" ("kapi površinskog napona"). One se formiraju na gornjem nivou morske površine koju biolozi nazivaju mikro slojem. U ovom sloju, koji je tanji od dese-

tog dijela milimetra, se nalaze mnogi organski ostaci koji potječu od mikroskopskih algi i zooplanktona. Neki od ovih ostataka selektiraju i sakupljaju hemijske elemente koji su vrlo rijetki u morskoj vodi (fosfor, magnezijum, potasijum i neki teški metali poput kopera, cinka, kobalta i olova). Ova "đubriva" natovarena u kapi podignuta su vjetrovima u nebo i poslije kratkog vremena padaju na zemlju zajedno sa kišnim kapima. Brojni hemijski elementi i soli metala neophodni za razvoj sjemenja i rast biljaka nalaze se u kapima kiše. Soli koje padaju zajedno sa kišom su mali primjeri nekih đubriva (kalcijum, magnezijum, potasijum, itd.) korištenih za povećanje plodnosti tla. Šume se, također, razvijaju i hrane uz pomoć ovih aerosola koji potječu iz mora. Na ovaj način, 150 miliona tona đubriva padne na ukupnu površinu Zemlje svake godine. Kada ne bi bilo prirodnog đubrenja poput ovog, vegetacije na Zemlji bi bilo vrlo malo, a ekološki balans bi bio ugrožen. Što je još "interesantnije", ova istina, koja je mogla biti otkrivena samo uz pomoć moderne nauke, već je objavljena od Allaha vijekovima unazad.

Ovaj tekst se ne odnosi na sniježne padavine.

Priredila: Neja Bajramović, IV-b

„Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti.“ (Lukman, 31)

Odgajateljica moje duše

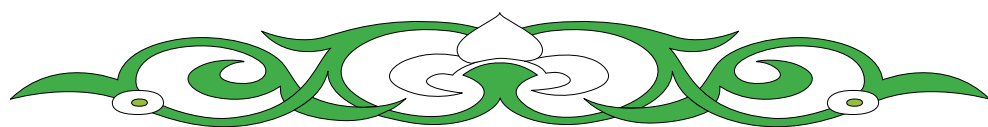
Ja Rabbi, nemam riječi da iskažem svoju zahvalnost Tebi, što si me stvorio u porodici islamskoj, počastio me milošću Svojom kroz odgajatelja moje duše, da bih Ti došao čist da me se ne zastidiš i da Te se ne zastidim.

S jedim na bašči zelenoj, oko mene se razastrli klobuci ljubičica, a iz majčinog cvijetnjaka dopire opojan miris divljih narcisa. Najednom, utonuo sam u valove razmišljanja, koji su me bacali sve dublje i dalje, i vratih se u djetinjstvo kada sam za sebe saznao. Sjetih se prvih riječi majčinih, prvih uputa urezanih u sjećanja kao što se urežu prvi koraci. "Sine, ne ukradi i ne sakrij probleme svoje nikada od mene, jer moj je posao da budem tvoj savjetnik, upućivač, odgajatelj duše tvoje, a ti si, sine, stado moje. I za to stado ću odgovarati." Oči mi zasuziše, legoh na zeleni tepih i okrenuh se na stranu. Pored samog oka jedna ljubica se smiješi. Podsjeti me na osmijeh majčin, nježan, sjetan i mio. Navriješe mi sve njene riječi, savjeti, stroge opomene i nemiri, kad me to gušilo, smaralo pa u momentima i slamalo ali ona to nije dala, da me lomi prošlost niti opterećava strahom budućnosti. Mislio sam da to što majka priča, samo je prazna priča koja huči kao vjetar, ali sada vidim da to nije bilo prazno, da je to imalo svoju svrhu i smisao, pa se zapitah: "Pa, ko sam to ja?" Ja, Allahov rob, sin majke svoje, kome nikada nije prestala biti pedagog, psiholog, svu moguću metodiku primjenjivala je na meni da bi me odgojila kao mu'mina svjesnog, koji će vjeru spoznati a ne biti mehanizam za izvršavanje

obaveza. Naučila me da dušu čujem, da duša razlikuje dobro od lošeg, da slamka života koju život pruža, da je to optička varka, da će samo aktivnost, konstantnost, obavještenost i borba za promjene na bolje, od mene načiniti pravog mu'mina. A sutra, i ja ću biti pastir svoga stada, i ja ću nositi breme odgovornosti odgoja porodice, a to je posao konstantan i nikad ne završava. Ona je, zaista, odgajateljica duše moje, tkala je savjetnika po njoj kao što su šare ćilima tkane, temeljito u više navrata, da bi se stukle da ne blijede. I kako vrijeme odmiče sve mi je to jasnije, da biti odgojen nije nimalo lahko, da za to treba dosta odricanja i truda. Da one sijede kose na glavi majke moje nisu bez razloga nicala, ali Allah ih posuo srebrom da se zna da one vrijede, da nisu zalud nikle, da i one imaju svoju svrhu, da se i majčinska duša treba odmoriti i ubirati plodove truda uloženog u odgoj moj. Pa kako da to nježno biće, koje Allah časti, mogu iznevjeriti, jer ona je bila i ostala odgajateljica duše moje.

Piše: Eldin Mehmedović, III-a

Grijev je sjeme koje raste

Istinski povratak Allahu jeste pokajanje na ispravan način.

Piše: Merjema Halilović, I-b

Da li si se ikada zapitao zašto svi muslimani sa tolikom ljubavlju obavljaju pet vakata namaza? Odakle potječe ta volja za postom? Zašto sa tolikom darežljivošću daju zekat? Zašto toliko hrle u Mekku kako bi dočastili Kabu? Sve to leži u čvrstom vjerovanju u Allaha, dž.š., Ali opet, zašto oni to sve rade? Oni vjeruju da će se Allah, dž.š., smilovati, i nagraditi ih na budućem svijetu. Pravi mu'min živi za budući svijet, te vjeruje da je dunjaluk samo prolazan i samo jedno veliko iskušenje čovjeku.

Najbolji put do spoznaje islama i Allaha, dž.š., jeste razmišljanje o Njegovim stvorenjima, o Njegovim tajnama i mudrostima Njegovog stvaranja. Možda je zdravom razumu dovoljno da razmisli o stvaranju svog organizma. O očima, naprimjer. Ko je Taj koji ih je savršeno stvorio i na najzaštićenije mjesto na tijelu postavio, te ih zaštitio očnim kopcima, trepavicama i obrva-

stoje dokazi za one koji vjeruju; i stvaranje vas i životinja koje je razasuo, dokazi su za ljude koji su čvrsto ubijeđeni; i smjena dana i noći, i kiša koju Allah sa neba spušta da pomoću nje zemlju, nakon mrtvila njezina oživi, i promjena vjetrova-dokazi su za ljude koji imaju pameti“.

Koliko god se čovjek trudio da bude dobar, naminovno je

Istinski povratak Allahu jeste pokajanje na ispravan način. Pokajanje?! Da, pokajanje, jer je Poslanik, a.s., rekao: „Istinski pokajnik od grijeha je kao i onaj koji nikada nije ni učinio grijeh.“ (Hadis)

ma, Koji ih je obavio trima ovojnica? Ko im je dao boje-plave, zelene, smeđe, crne? Ko im je dao vid, da bi vidjeli dunjaluk i sve na njemu što je Allah stvorio? Zar su mogle same, niodčega biti stvorene? Zar su stvorene bez razloga?

Uzvišeni Allah kaže: „Na nebesima i na Zemlji, zaista, po-

da će nekada pogriješiti. No, i pored toga, sve što čovjek bude učinio, bilo to dobro ili loše, to će Časni pisari zapisati u registar njegovih životnih djela koji će mu biti predodređen na Sudnjem danu.

Uzvišeni kaže: „Zar oni misle da Mi ne čujemo šta oni nasamo razgovaraju i kako se među

sobom dogovaraju? Čujemo mi, a izaslanici Naši, koji su uz njih zapisuju.”(Kur'an)

Kao Jedini Stvoritelj svih svjetova, Uzvišenom Allahu nije potrebno naše pokajanje, pa ni robovanje općenito. Zar su isti onaj koji ovodunjalučki život upropaštava kršeći Allahove zabrane, kao onaj koji svoj život usmjerava shodno islamskim vrijednostima, i kao što nisu isti u očima ljudi, nisu isti ni kod Uzvišenog Allaha : „Nisu isti slijepac i onaj koji vidi, nisu isto vjernici koji dobra djela čine i zlotvori. Kako vas malo pouku prima.”(Kur'an)

Veličina Allahove milosti prema Njegovim robovima ogleda se i kroz to što je „vrata“ pokajanja ostavio naprestano otvorenim. Kazao je Allahov Poslanik: „Uzvišeni Allah noću pruža Svoju ruku da bi prihvatio pokajanje onoga koji je griješio danju, a danju pruža svoju ruku da bi prihvatio pokajanje onoga koji je griješio noću, i tako će ostati sve dok Sunce ne izađe sa zapada.”(Hadis)

Sa druge strane čovjekov najveći neprijatelj, šejtan, trudi se da čovjeka nagovara da što više griješi, te se trudi da se nikada ne pokaju. Allahova milost

je toliko velika da za sve ljude ima prilike da se pokaju nekada u budućnosti. Mnoge je Melek smrti preduhitrio svojom iznenadnom posjetom te su sa ovoga svijeta otišli sa mnogo (ne) djela kojih su željeli da se riješe prije dolaska pred Allaha, dž.š.,. Ne bi trebalo da razumna osoba dozvoli sebi da se poigrava sa prilikom koju joj je Uzvišeni pružio i za koju ne zna kad će prestati. Isto tako ne bi trebalo da se osvrće na šejtanska naganjanja.

O ljudi, Allahu se iskreno pokajte, jer Allah će „vrata“ tevbe ostaviti širom otvorena sve dok ne nastupe veliki predznaci Sudnjeg dana, a tada se ona zatvaraju i ničije pokajanje primljeno neće biti. Stoga i za najmanju grešku, pokaj se, jer Allah je Milostiv i On će svako iskreno pokajanje primiti.

Pogledi

Držimo se džemata

Čovjek je društveno biće i ukoliko zapostavi odnos prema drugima, njegova ljudskost dolazi u pitanje.

Hedonistički pristup je postao naš osnovni pristup životu. Smatram da je to uzrok našeg nezadovoljstva. Duše su nam postale skučene u okovima dunjaluka, skučene i neraspložene. Osjećamo slast samo u dunjaluku, a rad za ahiret nam je postao sezonska aktivnost. Naš društveni odnosi su narušeni. Ljudi se otuđuju, pokušavaju živjeti sami, pravdajući to težnjom za neovisnošću. Naravno, biti neovisan od ljudi jeste islamom pohvaljena stvar, ali se to ne treba shvatiti i sprovoditi u praksu na način da se izbjegavaju kontakti sa ljudima, zanemaruju obaveze koje imamo prema drugima, te, uopće, da se loše ophodimo pre-

ma ljudima. Čovjek je društveno biće i ukoliko zapostavi odnos prema drugima, njegova ljudskost dolazi u pitanje. Slijedeći kur'ansku poruku: «O, vjernici, brinite se o sebi...» uspostaviti ćemo temelje našeg sistema života koji ide ne samo u korist nas, nego i kolektiva, jer brigom o sebi i preispitavanjem sebe, postajemo koristan dio zajednice, a upravo bi nam džemat trebao doći prije ličnog interesa. Ukoliko postavimo kolektivni ispred ličnog interesa, spriječiti ćemo

mnoge ružne pojave koje bi nas mogle pratiti kao što su: oholost, sebičnost, škrtost, ogovaranje, potvora, zavidnost i dr.

Kada je u pitanju neovisnost od ljudi, to možemo protumačiti kao način brige o sebi. Dakle, u toj težnji da se opskrbimo kroz razne aspekte (dunjalučki i ahiretski) ne smijemo dopustiti odstupanje od obaveza prema džematu. Nastojmo biti oni koji dijele, a ne oni kojima se dijeli. Nastojmo biti oni koji pomažu, a ne

Kad shvatimo da smo ovisni o Allahu ,dž.š., postajemo aktivni u odnosu prema zajednici i prema samome sebi, odnosno postajemo redovni tragaoci za dunjalučkom i ahiretskom nagradom.

oni kojima se pomaže. Na taj način ćemo osjetiti duh zajedništva, a izbjeći one ružne osobine koje spomenuh u prethodnom dijelu teksta. Prakticiranjem ovoga ne smijemo zaboraviti da smo svi ovisni o Allahu, Gospodaru svega, Onome koji nas hrani i poji! Allah vlada ljudskim srcima, te daje nam prijatelje i neprijatelje.

Neophodno je da shvatimo važnost džemata i milosti koja se spušta na džemat. Iz tog razloga nemojmo biti od onih koji razjedinjuju džemat, narušavajući međuljudske odnose u njemu. Naš Resulallah, a.s., nam poručuje da je šejtan sa pojedincem, dok od dvojice bježi. Kako li tek bježi od zajednice koja je uvezana islamskim odnosom, zajednice koja se drži Allahovog užeta. U takvoj zajednici, ovo stvorenje, za koga nam Uzvišeni Allah kaže da je naš otvoreni neprijatelj, nema baš nekog uspjeha.

Zaista je teško stanje ummeta danas. Ističem i to da smo zaboravili kvalitetno misliti i rasuđivati. U čovjekovom umu nastaju ideje, odakle se one dalje sprovode, bile dobre ili loše. Ne može u umu da raste ideja ispunjena idealom dobra ukoliko je um mjesto u kojem kruže razne vrste virusa koje razaraju čovjeka zbog čega on biva spušten na nivo životinje. Kaže jedan pisac: «Sve što se ne koristi slabi. Sve što se koristi jača.» U tom pogledu možemo kazati da trebamo koristiti resurse koje nam je Allah dao na raspolaganje. Dakle, treba biti svjestan Allahovih blagodati, a biti svjestan Njegovih blagodati znači zahvaljivati Mu na njima, što

---

“Nijedan narod ne može se spasiti sam odvajajući se od drugih. Ili se spašavamo zajedno, ili zajedno propadnimo.”

naravno podrazumijeva njihovo korištenje. Naša srca i naši umovi su u stanju letargije koja nas je obuzela i zbog koje smo nazadovali. Zaista je žalosna konstatacija da su muslimani ostavili obaveze koje su nam date Kur'anom i sunnetom, a dušmani, radeći po principima islama, postaju superiorni, dok muslimane time stavljaju u inferioran položaj. Zaključak bi vodio u smjeru toga da ne smijemo sebi dozvoliti razjedinjenost, kršeći ugovor sa Allahom i Poslanikom, a.s., te, zanemarujući ostale islamske propise, dozvoliti međusobnu netrpeljivost. Ako budemo jedni drugima okrenuli leđa, stradat ćemo.

Zato slijedimo kur'anski princip: “Zaista su vjernici braća...” Također slušajmo i Resulallaha, a.s., koji nam treba biti uzor i u društvenom i u ličnom životu te poslušajmo njegovu poruku da budemo jedan organizam, koji će poznavati svoje dužnosti i prava. Tek tada se nadajmo harmoniji u društvu. Svjetonazorom koji je postojan na istinskim principima, mi ćemo doći, inšallah, do zadovoljstva ovog i budućeg svijeta. Istinski principi leže u okvirima naše vjere, a to su principi ispunjeni pravdom, poštenjem, ljubavlju, uvažavanjem, međusobnim pomaganjem, iskrenošću, solidarnošću i drugim vrlinama.

Kako je veliki korak samo donijeti odluku da se čini dobro, a kako je tek veliki napredak u činjenu dobra. Skloni smo odga-

đati činjenje djela koja donose progres društvu, pa zbog toga trebamo biti mnogo odlučniji i jače volje, a do toga ćemo doći kontinuiranim djelovanjem u izvršavanju naših obaveza koje imamo prema sebi i zajednici.

U prijevodu Kur'ana prof. Eneša Karića, prijevod 104. ajeta sure Alu Imran stoji: «Budite zajednica koja poziva dobru, a odvraća od zla...» Isti ovaj ajet Besim Korkut je preveo na sljedeći način: «Neka među vama bude onih koji će pozivati na dobro, a odvracati od zla...» Enes Karić je, za razliku od Korkuta, riječ »ummet« preveo imajući u vidu njeno drugo značenje, a ova riječ u svom drugom značenju obuhvata ne samo muslimane, nego sve ljude, bilo muslimane, bilo ateiste, bilo pripadnike drugih vjera.

Oba ova prijevoda navedenog ajeta jesu principi koje mi, muslimani, trebamo primjenjivati u društvenom životu, s ciljem ostvarivanja sloge, jedinstva, sreće i zadovoljstva.

Piše: Hasan Hasić, IV-a

A person wearing a turban and a dark, heavy robe stands in a field, holding a long, curved horn. The scene is set against a dramatic, golden sunset sky with soft clouds. The person is seen from the back, looking towards the horizon. The overall mood is contemplative and historical.

Vapaj koji odjekuje kroz historiju

“Samo je Allahova vlast na nebesima i na Zemlji, i Allahu se sve vraća!”

Bizantijsko carstvo je graničilo sa Islamskom državom. Dugo vremena su se vodili ratovi i mnoge bitke između te dvije države. Bitke i ratovi su vođeni za vrijeme vladavine dinastije Beni Umejje islamskom državom, ali i za vrijeme vladavine dinastije Abasija.

Tokom tog vremena smjenile su se mnoge halife. Na vlast je došao halifa El-Mu'tesim. Jedne prilike dok je El-Mu'tesim bio u svome dvorcu u Samari, koja je tada predstavljala prijestonicu islamske države, a oko njega dvorska svita koja je međusobno razgovarala o raznim stvarima, došao je neki čovjek, Arap, iz Male Azije (današnje Turske). Zatražio je da ga halifa primi što je on i učinio. Kad je ušao svi su ušutjeli da čuju kakve im on vijesti donosi. Oči prisutnih se nisu skidale sa njega. Međutim, njegov pogled ni na koga nije padao, niti se i na koga obazirao. Krenuo je prema El-Mu'tesimu i pozdravio se sa njim. El-Mu'tesim ga upita kakve vijesti donosi. On je šutio i pokušavao da se savlada. Htio je nešto kazati, ali riječi nisu izlazile iz njega. Svi su postali napeti, jer su vidjeli da on nosi u sebi nešto važno, ali nikako da to kaže. Tada El-Mu'tesim izgubi strpljenje i povika na njega da kaže šta je htio. Čovjek progovori:

"O vladaru pravovjernih, bio sam u Amurijji i vidio jednu Arapkinju, muslimanku, koja je izazivala strahopoštvanje. Ona se cjenkala sa jednim Bizantijcem oko robe. On ju je htio prevariti, ali je ona prozrela njegovu namjeru, te se on prema njoj grubo ponio. Ona mu je uzvratila istom mjerom, pa ju je on udario po licu tako da joj je skoro zube izbio i oči iskopao. Ona je tada žalovito povikala: "O Mu'tesime!"

Tada joj je Bizantijac podrugljivo rekao: "A šta to može El-Mu'tesim? Gdje on sada? Čekaj, glupačo, da on dođe na šarcu i pomogne ti!" Tada El-Mu'tesim

upita: "A šta si ti uradio?" Čovjek odgovori: "Isukao sam sablju da mu glavu odsječem, pa su me napali Bizantijci i svojim brojem nadvladali moju hrabrost. Skoro sam puko od bijesa. Zatim sam utješio tu Arapkinju, muslimanku, i zakleo se da ću vladaru pravovjernih prenijeti njezino dozivanje, pa su Bizantijci počeli zbijati šale na naš račun smatrajući da će ih njihove čvrste utvrde zaštititi od tvoje snage." Tada se promjenila boja na El-Mu'tesimovom licu. Iskre su sijevale iz njegovih očiju. Prisutni su htjeli nešto kazati, ali su ušutjeli. Pustili su El-Mu'tesima da on nešto kaže.

On upravi svoj pogled u pravcu Amurijje i u gnjevu povika: "Odazivam ti se, slobodna ženo! Odazivam ti se! El-Mu'tesim je čuo tvoje dozivanje i odaziva se tvome pozivu! Znat će Bizantijci da je tvoje traženje pomoći izašlo iz tvoga srca i dospjelo do njegovoga!"

On se zatim počeo savjetovati sa okupljenima o pohodu na Amurijju. I oni su bili zagrijani za to poput njega. Naredio je da se opremi vojska koja će brojati 12 000 konjanika na 12 000 šarenih konja! Krenuo je El-Mu'tesim sa svojom vojskom prema Amurijji. Gazio je zemlju sa svojom vojskom dok nije došao do cilja. Tada je počeo opsjedati grad kojeg su opasavale čvrste kule i visoke zidine. On ih je počeo gađati katapultima i strijelama, ali se grad nije predavao. Na vratima i na otvorima se niko nije ukazivao. Kao da je to bio utvrđeni grad koji je čuvao mrtvace, a ne žive ljude. Međutim, El-Mu'tesim nije gubio nadu. Nije se namjerevao vratiti u svoj dvorac prije nego ostvari cilj zbog kojeg je došao i ispuni obećanje koje je dao. Krenuo je sa izvidnicom do židova i izvršio žestok napad, ali bez uspjeha. Muslimanska vojska je ostala i dalje držati pod opsadom grad koji se nije htio predati. Nakon što se njihova opasada oteгла, astrolozi

su smatrali da se grad neće moći osvojiti sve do perioda u kojem grožđe i maslina sazrijeva. Halifa je počeo razmišljati o tome šta su mu astrolozi rekli, pa se prisjetio riječi Uzvišenog: "U Njega su ključevi svih tajni, samo ih On zna." Tada reče: "Nema gledanja (sudbine) po zvijezdama (astrologije), ni astrologa (onih koji gataju sudbinu prema položaju zvijezda), ni čekanja nakon ovog dana!" Potom jako i odlučno povika i naredi svojim vojskovođama: "Stavite zapaljiva đulad u katapulte i neprestano gađajte kule!" Oni su tako i uradili. Obmotavali su kamenje pamukom kojeg bi natopili naftom, zatim zapalili i ispalili iz katapulte na kule. Vatrene đulad su se lijepila za ono na šta bi padala i izazivala požar. Manji i veći komadi kamenja su letjeli na sve strane. Bizantijci su se počeli povlačiti sa zidina. Potom su muslimani napali i prodrli u grad. Išli su gradom ubijajući svakoga ko bi im se suprotstavio, sve dok se grad nije predao. Nakon što se sve smirilo, El-Mu'tesim pozva onog čovjeka koji mu je prenio da je neka žena od njega zatražila pomoć i dozivala ga i reče mu: "Potraži mi tu ženu i dovedi mi je!" On je tako i učinio. Žena je ušla kod El-Mu'tesima vedra lica i zadovoljna što ju je on osvetio. Nazvala mu je selam i uputila dovu za njega. On je upita: "Da li ti se El-Mu'tesim odazvao?" "Da, da Allah sačuva El-Mu'tesima kao snagu islama, ponos muslimanima i pomagača potlačenima. Neka Allah sačuva vlast muslimanima i pomogne ih." – odgovori ona.

Priredila: Hedija Korić, III-b

Selam

**„Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati dok se ne budete voljeli. A hoćete li da vas uputim na nešto što, ako budete praktikovali, voljet će te se? Širite selam!“
(Hadis)**

Islam, kao cjelokupni sistem života, riješio je sva ljudska pitanja koja se tiču njega kao pojedinca, a isto tako i cjelokupne ljudske zajednice. Kao i mnoge druge stvari, tako je ljudima bilo potrebno da imaju jedan pozdrav, islamom propisan, kako bi mogli otpočinjati svoja sastajanja ili, u najmanju ruku, da jedan drugom izraze poštovanje kada se susretnu na ulici ili nekom drugom mjestu. Možda će neko od vas reći: „Zašto pisati o selamu kada ga svi znamo?“ Razlog je višestruk, a najveći razlog je to što je većina muslimana zapostavila svoj pozdrav koji je bolji

i vrijedniji od bilo kojeg drugog, a oni koji ga praktikuju malo toga znaju o vrijednosti selama i nagrade za njegovo nazivanje.

Značenje selama

Pozdravom ljudi, jedni drugima, žele izreći ukratko riječi sa što ljepšim značenjem i porukom. Uporedimo li bilo koji pozdrav sa selamom uočit ćemo da nijedan nema tako sažeto, a ujedno i lijepo značenje. Riječ „selam“ u našem jeziku znači mir i spas. Dakle, onome kome nazivamo selam želimo da bude u miru i rahatluku. Želimo da bude rahat i spašen od

ezijeta (uznemiravanja) drugih. A zar nije rahatluk i smiraj jedno od dunjalučkih blagodati neprocijenjive vrijednosti? Koliko bi ljudi na ovoj planeti bilo spremno platiti samo za malo rahatluka. Selamom želimo da drugi osjete to zadovoljstvo i blagodat. Islamski pozdrav je jasan dokaz da je islam vjera dobročinstva i da su muslimani dobročinitelji.

Propis selama

O propisu nazivanja selama imam En-Nebevi kaže: „Nazivanje selama je sunnet, a odgovoriti na njega je vadžib-obaveza. Ako bi

muslimani bili u skupini, nazivane selama bi bila obaveza svih njih pa ako jedan dio nazove svi učestvuju u nagradi. Ako je onaj kome se selam naziva sam, njemu je obaveza da odgovori, a ako bi bila skupina muslimana onda bi bilo lijepo da svi odgovore na selam ali ako i samo jedan od njih odgovori sa ostalih spada obaveza.“

Selam je od prava muslimana kod svoga brata

Allahov Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Pet je stvari koje musliman treba ispuniti prema muslimanu: odazvati na selam, nazdraviti onome ko kihne, odazvati se na poziv, obići bolesnog i ispratiti dženazu.“ (Muslim)

Selamom širimo bratsku ljubav

Islam mnogo radi na povećanju zajedništva i jedinstva muslimana i zato preporučuje sve ono što vodi ka tome na ispravan način. Jedna od stvari za koje je Poslanik, alejhi-selam, rekao da su razlog ljubavi muslimana prema muslimanu je i širenje selama. Poslanik, alejhisselam, je rekao: „Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a nećete vjerovati dok se ne budete voljeli. A hoćete li da vas uputim na nešto što ako budete to praktikovali voljet će te se? Širite selam!“ (Muslim)

Kako se naziva selam?

Najpotpunije je da se kaže: ES-SELAMU ALEJKUM VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU. Sunetom nije potvrđeno nešto više od ovoga da se dodaje. A dovoljno je i da se kaže samo ES-SELAMU ALEJKUM ili SELAMUN ALEJKUM.

Kako se odgovara na selam?

Najbolje je da se odgovori sa VE ALEJKUMUS-SELAM VE RAHMETULLAHI VE BEREKATUHU, i sunetom nije potvrđeno više od toga. A dovoljno je i reći VE ALEJKUMUSSELAM.

Nagrada za nazivanje selama

Allahov Poslanik, alejhis-selam, je u hadisu, kojeg bilježi Ebu Davud i Tirmizi, pojasnio nagradu nazivanja selama. Jedne prilike ashabi su sjedili sa Poslanikom, alejhis-selam, pa je ušao čovjek kazavši: „Es-selamu alejkum“, pa su odgovorili, a Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Deset“. Potom je ušao čovjek rekavši: „Es-selamu alejkum ve rahmetullahi“, pa su odgovorili, a Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Dvadeset“. Zatim je ušao i treći čovjek i rekao: „Es-selamu ve rahmetullahi ve berekaruhu“, pa su odgovorili, a Poslanik, alejhisselam, je rekao: „Trideset“. Riječi: deset, dvadeset i trideset znače broj sevapa. Pa tako za jedan selam možemo zaraditi trideset sevapa-dobrih djela. Pa zar se isplati propuštati toliku nagradu i mijenjati selam nekim beznačajnim i bezvrijednim tuđim pozdravima?!

Nazivanje selama je od pravog puta

Ebu Seid el-Hudrij prenosi da je Poslanik, alejhis-selam, rekao: „Klonite se sjedenja po putevima!“ Pa su ashabi rekli: „Allahov Poslaniče, mi nemamo drugog mjesta na kome bi mogli razgovarati.“ Na to im on reče: „Pa, ako morate sijeliti tu, onda dajte putu njegovo pravo.“ Rekoše: „Pa šta je pravo puta?“ On reče: „Obaranje pogleda, ne činiti ezijet, odgovori-

riti na selam, naređivati dobro, a odvrćati od zla.“ (Muttefekun alejhi)

Selam je od najbolje vrste islama

Allahov Poslanik, alejhis-selam, je upitan koja je vrsta islama najbolja pa je rekao: „Da nekoga nahraniš i da nazivaš selam onome koga znaš i onome koga ne znaš.“ (Muttefekun alejh)

Selam je pozdrav stanovnika Dženneta

Opisujući stanje stanovnika Dženneta, Uzvišeni Allah nas obavještava da će njihov pozdrav biti selam: „I njihov pozdrav u Džennetu će biti selam.“

Kako je selef shvatao vrijednost selama?

Preneseno je da je Abdullah ibn Omer praktikovao da izađe na ulicu i ode na pijacu samo s jednim razlogom, govoreći: „Izlazim radi selama, pa selam nazivam onome koga sretnem.“ Pa ako su oni praktikovali da samo radi nazivanja selama izađu na ulicu i pijacu, šta nas onda sprečava da, usput, kada idemo za svojim poslovima i obavezama, nazivamo selam i time zarađujemo dobra djela? Zašto su nam se „osladi-li“ tuđi pozdravi kada mi imamo mnogo ljepši pozdrav?!

Adabi selama

Islam je tačno precizirao neke lijepe stvari koje bi se trebale praktikirati prilikom nazivanja selama, a to je:

Lijepo je da onaj koji jaše ili vozi da nazove selam pješaku,

manja skupina većoj, onaj koji hoda onome koji sjedi, mlađi starijem;

Nazvati selam prilikom ulaska u kuću, a ako nema nikoga reći: es-selamu alejna ve ala ibadillahis-salihin;

Selam treba nazvati prilikom dolaska i odlaska; Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Kada neko od vas dođe na sijelo, neka nazove selam, pa kada htjedne da ga napusti neka opet nazove selam, i prvi selam nije ništa preči od drugog.“ (Ebu Davud)

Lijepo se i rukovati, rekao je Poslanik: „Ako se susretnu dva muslimana pa se poselame i rukuju bit će im oprošteno prije nego se razidu.“ (Ebu Davud, Tirmizi)

Nazivati selam i djeci jer je i to bila praksa Allahova Poslanika, alejhis-selam.

Selam nazivati ne previše slabim niti previše jakim glasom da ne bi ometali druge, naročito kada ulazimo u džamiju.

Zavist drugih muslimanima zbog selama

Aiša, radijellahu anha, prenosi od Poslanika, alejhis-selam, da je rekao: „Židovi vam ne zavide ni na čemu kao što vam zavide na selamu i glasnom izgovaranju amin.“ (Ibn Madže) Ovaj hadis je dokaz da nam drugi zavide na našim adetima s kojima je došao islam i zbog toga nas žele

odvojiti od njih i naučiti nas svojim, kako bismo što više sličili njima.

Bolji je onaj ko prvi nazove selam

Allahov Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Bolji je onaj koji prvi nazove selam.“ (Ebu Davud) Poslanik, alejhis-selam, nas uči da se treba natjecati u tome ko će prvi početi selamom. Mnogo je onih koji misle da je otpočinjanje selamom ponižavanje samog sebe pred drugim i uvažavanje istog. Međutim, kako vidimo, u islamu je bolji i vrijedniji onaj koji prvi nazove selam i da je baš u tome veličina osobe i ponos.

U selamu je bereket

Allahov Poslanik, alejhis-selam, je rekao: „Kada uđeš u kuću nazovi selam, u tome je bereket za tebe i tvoje ukućane.“ (Tirmizi)

Mi nemamo potrebe za «uvoznom» stvarima

Svjedoci smo da su danas najviše muslimani podložni «posu-

đivati» od drugih i da od njih uče «kako živjeti». Ponekad čovjek ima osjećaj da smo narod koji nema ništa od svoje zaostavštine, odnosno naših predaka. Tako se i drugi prema nama ophode pa nas uče svemu i svačemu kao da smo mi odskora na ovoj planeti. Naravno, mi im uveliko u tome pomažemo, ostavljajući sve što je naše i na čemu smo othranjeni. A ako pogledamo našu vjeru, islam, vidimo da mi, ama baš, nemamo potrebe da od njih učimo život i kulturu kada je to islam već davno na najljepši način pojasnio i podučio svoje sljedbenike.

Pa zbog čega to sve ostavljamo i zašto se svega stidimo? Zar su naši pradjedovi punih četrnaest stoljeća, od kada je počela objava Kur'ana, pogrešno živjeli, radili i običaje svoje prakticirali? A s druge strane, zar su drugi baš toliko napredovali da je sve njihovo dobro i kulturno i civilizirano? «Allah selamet», kako bi rekli naši stari, «pred kijamet svakakav alamet!».

Mi slobodno možemo reći i iza svojih riječi ponosno stati - nema potrebe «uvoziti», «posuđivati» pozdrave, adete i slično, kad sve to već, stoljećima, imamo!

Priredila: Zejneba Mahmutović, I-b

Akcija „Kurban“ 2012. godina

„A Allah voli one koji drugima dobro čine“

I za nas je još jedna uspješno provedena akcija prikupljanja i klanja kurbanda za potrebe učenika medrese. Lijepo je i preporučljivo da svako zakolje svoj kurban svojom rukom. Kod nas u Bosni je adet da se kurban othrani ili, bar, kupi nešto ranije kako bismo ga njegovali, hizmetili mu i zavoljeli ga te na taj način istinski osjetili ljepotu prinošenja žrtve u ime Allaha. To je lijep i pomalo zaboravljen običaj. Međutim, uprkos tome, nisu svi vjernici u prilici da se na takav način brinu o svojim kurbanima. Vjernici koji žive u dijaspori, starije osobe te drugi koji nemaju odgovarajuće uvjete, a žele zaklati kurban, imaju priliku da taj emanet povjere institucijama Islamske zajednice. To je jednako lijep i ispravan način da ispunite ovu lijepu i uzvišenu obavezu. I naša medresa, kao i druge, vjernicima pruža pomoć i omogućava im da uplate za svoje kurbane upute u našu medresu.

Za nas je to ogromna pomoć, ali i veliki emanet. Posebno nam je značajna podrška koju tim činom izražavate prema radu naše medrese. Na taj način mi obezbjeđujemo zdravstveno ispravno i halal meso, kao najskuplji artikal, za potrebe naših učenika tokom cijele godine. A vjernici tim činom i iskrenim njetom omogućavaju sebi da budu od onih koji drugima dobro čine te time postignu najljepše i najvrednije što se postići može, a to je ljubav Uzvišenog Stvoritelja.

Shvatajući ovu vrstu pomoći, prije svega, kao veliki emanet nastojimo se najodgovornije ponašati prema tom emanetu.

I ove godine Uprava medrese

je donijela odluku o imenovanju komisije koja planira i realizira ovaj projekat od početka do kraja. Ove godine komisija je bila u sljedećem sastavu: Amela Numanagić – predsjednik, Ejub Begić-koordinator, hfz. Benis Topalović-šerijatski konsultant te članovi Lamija Čehajić, Asim Lemeš, Bahrudin Uzunalić i Ekrem Smajlović. U dane Bajrama u akciji su bili uključeni i ostali članovi kolektiva medrese.

Sve planirane aktivnosti su uspješno, kvalitetno i na vrijeme provedene. Sva krupna grla su zaklana u vrhunski opremljenoj klaonici „Suša“ koja ispunjava higijenske, zdravstvene i šerijatske uvjete. Sitna stoka je kupljena i zaklana na farmi „Meša“ u Fojnici. To je zdrava stoka koja je bila na ispaši po našim bosanskim planinama. U toku akcije „Kurban 2012.“ ukupno je uplaćeno 659 kurbanda, a uplate su sljedeće:

uplate građana iz Bosne i Hercegovine - 414 kurbanda,
uplate građana iz inostranstva (pojedinačne) - 98 kurbanda,
uplate od Udruženja BNP - 147 kurbanda.

Drago nam je da iz godine u godinu imamo sve veći broj uplata što nam govori da vaše povjerenje u nas raste. Ulažemo dosta truda da opravdamo ukazano povjerenje te se nadamo da u tome uspijevamo.

Broj domaćih uplata je veći u odnosu na prethodne godine. Ta činjenica nas veoma raduje. Posebno nas raduje što naši Bošnjaci koji žive u dijaspori znaju za nas i trude se da nam pruže svoju pomoć i podršku.

Realizaciju akcije pomogli su

medžlisi Visoko, Breza, Ilijaš, Kakanj, Žepče, Zavidovići, Maglaj, Tešanj i Doboje. Zahvaljujemo se džematlijama koji su uplatili svoje kurbane za našu medresu, zatim uposlenicima medžlisa na čelu sa glavnim imamima, kao i uplatiocima kurbanda sa ostalih medžlisa.

Veoma smo zahvalni džematlijama iz džemata Zug na čelu sa Jasmin-efendijom Demićem, zatim džematlijama iz Welsa na čelu sa hfz. Senadom Podojkom, džematu Štuttgart i Hamzi efendiji Subašiću te džematlijama iz Graca i Irfanu Agiću koji su jedan dio svojih uplata za kurbane usmjerili u našu medresu.

Također se zahvaljujemo džematlijama iz Belgije, Rijasetu IZ u BiH te ostalim građanima koji su nam donirali kurbandsko meso.

Molimo Uzvišenog Allaha da nagradi sve one koji su pomogli ovu akciju kao i sve one koji drugima čine dobro i tako nastoje zaslužiti Allahovu milost i ljubav.

Svim prijateljima Medrese se zahvaljujemo uz iskrenu nadu da će nam i u budućnosti pružati pomoć i podršku.

Piše: Amela Numanagić, prof.

36 ŽELJA ZA USPJEH

Onim što smo dosad svojim trudom zaradile smo zadovoljne. Molimo Allaha, dž.š., da učvrsti našu odlučnost i da nam olakša naš zadatak, pa da zajedno, sa vama, ostvarimo svoje ciljeve.

Dvije duge i teške godine za nas

Nakon "teške" i "duge" dvije godine provedene u učenju, druženju i plaču, XIX generacija ženskog odjeljenja je napokon stala na noge. Kada kažem "teške" mislim na sve neprospavane noći provedene u strahu kako naučiti sve te silne predmete, kako stati pred profesora i pokazati mu sve što smo naučile ili, ipak, kako doći na čas, a da prije toga nismo pripremile taj predmet zbog "nedostatka vremena"; a kada kažem "duge" mislim na slične neprospavane noći, samo u ovom slučaju provedene u tuzi zbog udaljenosti od roditelja i brizi kako se navići na internatski život. Sve to jesu male slatke brige, ali vjerujte nije bilo lahko. Neke naše prijateljice su, nažalost, pokleknule, pa nisu uspjele opstati na ovoj stazi do cilja.

Nijedna od nas nije najbolja u svemu, ali 36 nas jeste

Danas, od 42 "fazanke", koliko nas je bilo u prvom razredu, kao vice-maturantica nas ima 36. Nijedna od nas 36 nije najbolja u svemu, ali je svaka geni-

jalac u nečemu. Uz pomoć naše razrednice i odgajateljice, mi smo uspjele potencijal svake od nas iskoristiti na pravi način, tako da smo sada, zajedno, najbolje u svemu. Svaka od nas se trudi pokazati ono što najbolje može i zna pa da time poboljša sveukupno stanje u razredu.

Kako se rodila ideja da medresanski život učinimo interesantnijim?

Pošto nam je u ove dvije godine dotuzio internatski, monotoni život, mi smo odlučile uljepšati preostale dvije godine (ovu i narenu) i učiniti zabavnijim boravak i školovanje u medresi. Cilj nam je, zapravo, biti primjer drugima, pa da i ostali svoje obaveze koje im nalaže medresa izvršavaju od srca, sa zadovoljstvom; da ta pravila smatraju putokazom za svoj, islamski, život, a ne kao pravila koja su postavljena da bi se kršila. To nije moguće postići preko noći, ali, uz snažnu želju i naporan trud, sve je moguće!

Prvi korak - Ustav III-b

Kako svaka zajednica koja želi ostvariti nešto ima svoja

pravila koja će prvo ona poštovati, kako bi drugima mogla biti primjer, tako je i naša zajednica osnovala „Ustav IIIb“ u kojem postoje neka uobičajena pravila za koja učenici, uglavnom, misle da i nisu toliko bitna.

Crvenkapica ili zelenkapica

Naš drugi korak jeste naš pano „Znanjem do uspjeha“, u kojem bilježimo svaku dobijenu odličnu ocjenu, pa se tako takmičimo u znanju. Treći naš korak su različite boje naših kapica. Naime, svi znamo da je u tradiciji naše medrese da su kad je u pitanju kodeks oblačenja na nastavi obavezne bijele mahrame, ali boja kapice nam nije određena. Pametne glavice našeg razreda dosjetile su se da naš razred, IIIb, svakog dana nosi drugu boju kapice. Iz dana u dan mi smo sve ljepše i ljepše. Jedan dan to su zelenkapice, drugi plavokapice, treći crvenkapice i tako u nedogled. Jedna od tih boja je ipak posebna. To je boja s kojom smo se predstavljale na takmičenju „Igra bez granica“ - ljubičasta/roze (poznatija kao pink) boja, koja od tada predstavlja pobjedničku boju, boju našeg razreda. Naravno, na tom takmičenju smo pokazale složnost i kolegijalnost našeg razreda pa smo tako, kao

pobjednice, zaslušile nagradu „Slogom u bazene“. Naša najbolja podrška su naši profesori koji nas pohvaljaju i podržavaju u svakom našem koraku.

Danas smo mudre, stoga mijenjamo sebe

Kažu: „Ako želiš promijeniti svijet, promijeni sebe“. Mi smo odlučile da svaka od nas promijeni sebe, da sve loše napusti, te da se prihvati onoga što je dobro za nas. Time će uspjeti promijeniti sebe, a samim mijenjanjem sebe mijenjamo i svijet, jer je svijet, zapravo, u našim rukama.

Savjeti od srca

Imamo veliku nadu da će generacije koje dolaze prihvatiti naš način gledanja na medresu, te da će svoje misli usmjeriti ka tome da paze da ne prekrše pravila, ili kako da ih isprave ako ih prekrše. Zato, drage učenice i dragi učenici, uzmite ovo kao savjet, jer vam III-b s ovim daje najbolje što ima, i što je još važnije, daje vam od srca!

Takmičite se sa nama u dobru

„Krenuo jedan čovjek da kupi pjetla, pa kad stiže zamoli prodavača da mu da jednog koji najbolje kukuriče. Prodavač izabra jednog i dade ga čovjeku, ubjeđujući ga da taj pjetlo kukuriče najbolje što može. Sljedeće jutro, čovjek se prenu u zoru, jedva čuvši pjetlov glas. Čovjek se naljuti pa odmah odlučí da vrati pjetla. Kada je došao do prodavača, žaleći se na

pjetla, prodavač mu reče: „Ti si tražio da ti preporučim jednog od njih, ja sam ti rekao da taj kukuriče najbolje što može. Koliko god to bilo, to je, ipak, najbolje što on može.“ Kada kažem da smo mi, učenice III-b, najbolje, to znači da se trudimo pokazati i dokazati najbolje što možemo. Možda je ono što vi možete bolje od našeg najboljeg, ali to ostaje sumnja sve dok se i vi ne potrudite pokazati to. Zato, takmičite se sa nama u dobru, budite bolji od nas, predstavite svoj razred u najljepšem svjetlu! Posmatrajte život ovdje dobrim očima, jer samo dobrim dobijamo dobro!

Zahvala pripada samo Allahu

Onim što smo dosad svojim trudom zaradile smo zadovoljne. Mi imamo iskren nijet da pomognemo svojoj zajednici i u ovome što mi želimo nema nikakvog zla. Zato Allaha molimo da učvrsti našu odlučnost i da nam olakša naš zadatak, pa da zajedno sa vama ostvarimo svoje ciljeve.

Piše: Emina Brahim-Brahmi, III-b

Grac

grad sa mirisom Bosne

Šahid nastavlja svoju misiju u pronalaženju naših bivših učenika, koji su nakon završetka naše medrese postali uspješni u poslu kojim se bave i ponosno nose bajrak islama i muslimana ali i naše škole. Za ovaj broj potrudili smo se i pronašli našu vrijednu učenicu X generacije, Alminu Frljak-Softić. Almina je prva žena sa hidžabom koja je u Austriji dobila posao porodičnog pedagoga što svakako vrijedi zabilježiti. Šta nam je za „Šahid“ kazala naša Almina možete pročitati u nastavku.

Šahid: Prije svega, želimo Vam zahvaliti što ste odvojili svoje vrijeme i pristali razgovarati s nama za naš list. Voljeli bismo da se ukratko predstavite čitaocima našeg lista.

Almina: Zovem se Almina Softić, rođena sam 14.09.1986. godine u Visokom. Osnovnu školu „Mula Mustafa Bašeskija“ završila sam u Donjem Moštru, općina Visoko. Nakon završene osnovne škole upisujem medresu „Osmanef. Redžović“ i završavam je 2005. godine. Iako je moja želja bila da svoj studij nastavim u Kairu, na očev nagovor ostajem u Bosni i upisujem studij Pedagogije na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Prvi ciklus studija završavam 2008. godine i iste godine upisujem Drugi ciklus studija. U 2010. godini završavam ispite i stupam u brak, a godinu dana kasnije branim magistarski rad iz Obrazovnih politika.

Šahid: Vi ste učenica X generacije naše medrese, vjerujemo da nosite neke uspomene i sjećanja koja biste mogli podijeliti sa nama?

Almina: Medresa za mene predstavlja jedan predivan period mog života. Dani provedeni u medresi ostaju duboko urezani u moje sjećanje i oni su i danas dio mog života. Svakodnevno se sjećam našeg direktora, gospodina Džemala Salihsahića i njegovih riječi: „Red, rad i disciplina!“ Često smo se znali šaliti sa ovom njegovom izjavom, ali, zaista, ona je potrebna svakome od nas. Samo redom, radom i disciplinom možemo postići uspjeh i dati jednu pravu sliku muslimana.

Šahid: Medresa nekada i medresa sada - možete li povući neke paralele?

Almina: Nažalost, u posljednje tri godine nisam bila u prilici da posjetim medresu, ali to ne znači da ne pratim njen rad. Putem vaše web stranice i vašeg časopisa „Šahid“ redovno pratim njen napredak. Prije sedam godina mi nismo uživali u kvalitetu internetskog života, nismo imali amfiteatar, sportsku dvoranu, prelijepu veliku džamiju i još mnogo toga u čemu njeni učenici danas uživaju, ali smo uživali u roditeljskoj ljubavi i toplini riječi naših profesora. Danas Medresa ima visoko kvalitetne kadrove i nastavni plan i program koji je na nivou gimnazije. San o „Čajgradu“ je postao stvarnost. Medresa se danas svojim radom izdigla na prestižan nivo kojem se mnogi dive. Njeni učenici trebaju biti ponosni što su dio jedne prestižne odgojno-obrazovne institucije, koju mnogi priznati i poznati ljudi posjećuju, što je svakako priznanje za ono što se radi u medresi.

Šahid: Kao muslimanka sa hidžabom koja živi na Zapadu, kako doživljavate Zapad u vremenu u kojem živimo?

Almina: Ako povučemo paralelu konkretno između Bosne i Hercegovine i Austrije slobodno mogu reći da ne postoji razlika, kada je u pitanju žena muslimanka koja živi i prakticira islam. Žena sa hidžabom ima isto toliko mogućnosti u Austriji kao i u Bosni i Hercegovini. Ona svojim radom, ponašanjem i načinom života daje sliku islama. Iako sam u početku mislila da će biti veoma teško u Austriji pronaći posao u mojoj struci, to se pokazalo pogrešnim. Godinu dana nakon aktivnog učenja njemačkog jezika, bila sam prva žena stranac i prva žena sa hidžabom koja je dobila posao porodičnog Pedagoza u SOS Kinderdorfu, Steiermark (Pokrajina u Austriji). To je za mene bila prilika da predstavim islam i zemlju iz koje dolazim. Nakon godinu dana radnog iskusta u SOS Kinderdorfu i dodatnog školovanja u oblasti Islamske religije, dobivam posao profesora vjeronauke u Kepler gimnaziji i Internacionalnoj gimnaziji u Gracu. Uz to, aktivno, godinu i po radim u Islamskom kulturnom centru Graz sa djecom i vodim aktiv žena „Hatidža“. Ono što moram spomenuti je veoma interesantan momenat u toku mog rada u SOS Kinderdorfu. Jedan dan nakon dolaska iz vrtića, jedna djevojčica mi prilazi, ljubi me i kaže: „Znaš šta Almina, i ja želim da nosim mahramu, kao ti, kada odrastem!“

Šahid: Otkud baš da se skrasite u Grazu u Austriji i kakav je islamski život u Grazu?

Almina: Da će baš Grac biti grad u kome ću živjeti i raditi, ni sama nisam sanjala o tome. Život me jednostavno iznenadio. Na prvoj godini Drugog ciklusa mog studija upoznala sam svog muža. On je tada završavao magistarski studij Telematike u Gracu. Šest mjeseci nakon toga smo se vjenčali. To je bilo vrijeme kada se moralo čekati po nekoliko mjeseci da bi se dobila viza za Austriju. Pet mjeseci nakon vjenčanja i ja sam se preselila u Grac. Odmah sam se aktivno uključila u rad Islamskog kulturnog centra u Gracu.

Prvobitno sam radila sa djecom, a nedugo poslije toga sam se aktivno uključila u aktiv žena. Godinu dana poslije, izabrana sam za predsjednicu aktiva, nakon toga smo podnjele zahtjev da aktiv žena dobije i svoje ime. Danas aktiv žena „Hatidža“ aktivno učestvuje i surađuje sa gradskim vlastima grada Graca, učesnik je i evropskog projekta „Otvorena vrata“, organizira seminare za mlade roditelje, stipendira učenike u medresama širom Bosne i Hercegovine. Islamski život u Gracu

je veoma aktivan. Gradimo prvu džamiju sa munarom i Islamski kulturni centar. Redovno surađujemo sa gradskim vlastima i organiziramo zajedničke kulturne događaje. Jednom riječju islam živi u Gracu, i on je sastavni dio grada Graca.

Šahid: Da li se imate namjeru vratiti u BiH?

Almina: Moj suprug je odrađao u Gracu i sve uspomene vežu ga za Grac. Jednog dana možda, ali u skorijoj budućnosti sigurno ne, iako često posjećujemo Bosnu i uživamo u njenim ljepotama.

Šahid: Vi ste uspješna mlada žena, vjerujemo da će naše čitateljke na vašem primjeru moći nešto naučiti. Koji je Vaš recept za uspjeh?

Almina: Postoji mnogo recepata za uspjeh. Od svojih roditelja i profesora sam naučila da jedino pošten rad, red i disciplina u životu i radu donose uspjeh. I sretna sam što sam ih poslušala. Upravo zbog toga meni je svaki novi radni dan zanimljiv, različit i lijep.

Šahid: Poruka za naše čitaoce?

Almina: Ne određuje vas zvanje koje ste stekli niti zemlja u kojoj ste živjeli, određuje vas način na koji živite svoju vjeru i kako se ophodite prema drugima.

Šahid: Gospođo Almina, zahvaljujemo Vam se na razgovoru u želji da će našim učenicima i čitateljima Vaš primjer biti motiv za vlastiti uspjeh.

Razgovarao: Ejub Šut, IV-a

BIOLOŠKI SAHAT

Šta je to biološki sat? Za ovaj pojam mnogi vezuju isključivo žensku plodnost, pa i plodnost muškaraca. Međutim, biološki sat je nešto mnogo šire. Ustvari, to je unutrašnji sat našeg organizma koji nas upozorava kada smo gladni, žedni, nenaspavani, umorni... Kad poznajemo mijene svoga tijela, život postaje mnogo lakši.

Priredio: Haris Jašarević, II-a

04:00 Tijelo dostiže nivo najmanje radne sposobnosti. Tada se osjećamo najnemoćniji. Povoljno doba za ushićenja.

05:00 Količina melatonina u krvi opada, tijelo počinje s proizvodnjom aktivirajućih hormona.

06:00 Krvni pritisak, puls i tjelesna temperatura rastu; to je doba povećanog broja srčanih infarkta.

07:00 Najveća je osjetljivost na bol. Najviše pate reumatičari. Tijelo je osobito osjetljivo na temperaturu.

08:00 Tijelo je puno seksualnih hormona, spolna želja je najveća.

09:00 Dolazi povoljno vrijeme za teški rad.

10:00 Srce i krvotok najbolje podnose opterećenja, najbolja je sposobnost koncentracije.

11:00 Radna sposobnost postepeno opada.

12:00 Raste proizvodnja želučane kiseline, jetru svladava probavni umor.

13:00 Tijelo dostiže najnižu razinu radne sposobnosti. Dobro vrijeme za popodnevni odmor.

14:00 Čula mirisa i okusa dostižu svoj vrhunac, mala je osjetljivost na bol. Dobro vrijeme za posjet zubaru.

15:00 Idealno je vrijeme za učenje jer je dugotrajno pamćenje sada najprijemčivije.

16:00 Tjelesna temperatura, krvni pritisak i puls dostižu najviše vrijednosti. Dobro vrijeme za rekreaciju i sportske aktivnosti.

17:00 Rastu loše raspoloženje i mrzovolja.

18:00 Tijelo se počinje obnavljati. Velika spremnost za stvaranje ustupaka. Sad su alergijske reakcije najžešće.

19:00 Povoljno vrijeme za manualne aktivnosti (primjerice neki hobi).

20:00 Slabi odbrambena moć imunološkog sistema, povećana sklonost infekcijama.

21:00 Čula mirisa i okusa imaju kulinarskih želja.

22:00 Tijelo je umorno. Vrijeme je za krevet.

23:00 Kod trudnica nerijetko počinju bolovi.

00:00 Sposobnost usredotočenja misli je vrlo niska, raste opasnost od nesreće.

01:00 Većina organa radi sa smanjenom radnom sposobnošću, ali je zato jetra osobito aktivna.

02:00 Najveći mir; krvni pritisak, puls i tjelesna temperatura najniži su.

03:00 Raspoloženje na najnižoj tački, povećava se broj samoubistava.

Naravno, nemaju svi jednak bioritam jer na njega utječe i genetsko naslijeđe. To, npr., objašnjava činjenicu da je potreba za snom kod ljudi vrlo različita. Tako postoje oni koji malo spavaju i kojima je dovoljno 4-6 sati sna dnevno, dok spavalicama često treba 10 sati ili više.

Mala škola sa velikim rezultatima

Zadovoljstvo nam je predstaviti postignuća O.š. „Musa Ćazim Ćatić“ u Velikom Čajnu kroz razgovor sa njenim prvim čovjekom, direktorom Senadom Zukanom, inače profesorom geografije i bivšim učenicom ove škole.

Šahid: Od kada se nalazite na dužnosti direktora O.š. „Musa Ćazim Ćatić“?

Direktor: Po raspisanom konkursu u junu 2007. godine sam se javio kao jedini kandidat i jednoglasnom odlukom Školskog odbora prošao, a potom dobio saglasnost od Ministarstva za obrazovanje nauku, kulturu i sport Zeničko- dobojskog kantona, dakle, na dužnosti sam od 01.09.2007. godine.

Šahid: Šta je, po Vama, najznačajnije što ste uradili u svom mandatu?

Direktor: Puno toga se uradilo, a moglo se i više uraditi da je bilo veće podrške lokalne zajednice, roditelja i Ministarstva

U periodu od 01.09.2007. godine do danas smo uspjeli realizirati:

- Zamijenjena ulazna vrata – donacija roditelja i djece naše škole, kao i IGM-a koji su uradili navedeni posao - Djelimično renovirani mokri čvorovi - Zamijenjen kotao od 300 KW sa dva od po 250 KW (ukupno 500 KW) za centralno grijanje (uračunat i prostor koji se adaptira - stara škola),

- Uveden internet i izvršeno umrežavanje računara - Urađen projekat za “BH Telecom” i dobili smo 5 računara i štampač

- Urađen projekat za “Save the children” i dobili smo 1 računar, laptop, digitalni aparat za slikanje i skener

- Urađen projekat za “Save the children” i dobili smo TV LG-plazma 42”, kolor printer HP, PC projektor i digitalnu kameru za snimanje “Panasonic”

- Urađen projekat za “World Vision” i dobili smo pokretni razglas za školske priredbe i 320m² laminata za

renovirani objekat - Od “VGT osiguranja” dobili mikrofone sa stalcima za razglas - Urađen projekat za “World Vision” i dobili smo metalne cijevi i drvene panel ploče (napravili pokretnu binu za izvođenje predstava i sličnih manifestacija i pokretnu skelu visine 6 metara za salu i visoka stepeništa) - Donacija od općine Visoko - 8 računara i laptop - Ponovo komplet umreženi i povezani na internet - wireless,

- Donacija alarma za školu u vrijednosti od oko 1.400,00 KM, koji osigurava objekat i u tom dijelu objekta nismo imali više nijednu provalu

- Urađen projekat za Federalno ministarstvo obrazovanja, zahvaljujući čemu smo opremili kabinet hemije u vrijednosti od 5.000,00 KM, - Nabavljena i ugrađena nova pumpa za vodu

- Urađen predmjer radova za djelimično renovirani objekat, zahvaljujući „Fazum gradnji“ i prema tom predmjeru smo krenuli u aktivnosti nabavke određenih donacija. U ovaj projekat su se uključile visoke firme “Prevent BH”, “Sarajevo osiguranje”, “Fondacija Osman-ef. Redžović”, “Sadikprom”, lična donacija Fate i Ahmeda Lemeš, “Alternativa Sarajevo”, “Ado VODA”, “World Vision”

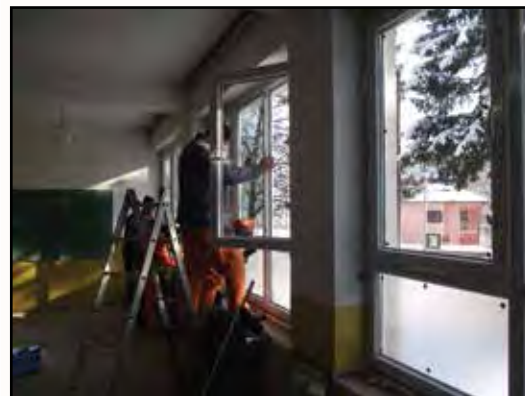
- Urađen projekat za UN i dobili smo 20 računara sa LCD monitorima od 17”

- U područnoj školi u Podvincima urađena je kompletna zamjena krovne konstrukcije i pokrova, reis Mustafa ef. Cerić je odmah uplatio građu za ovaj objekat. Ministarstvo je uplatilo 14.000,00 KM, a općina Visoko je donirala oko 7.000,00 KM za dodatne radove - Ugrađena nova stolarija na dijelu objekta područne škole u Podvincima, tj. u učionicama IGM je izvršio ugradnju šest

prozora - U istoj školi urađeno je etažno grijanje uz pomoć "Rustik" peći i nekoliko radijatora koji jako dobro funkcioniraju u dvije učionice

- Individualna donacija DVD kućnog kina za multimedijalnu učionicu
- Urađen projekat za UNICEF pod nazivom „Poboljšanje pristupa predškolskom obrazovanju za djecu iz romskih zajednica“ - dobili smo DVD i CD player kao i određena nastavna sredstva

- Najznačajnije je puštanje drugog objekta u upotrebu, izvršena je ugradnja novih instalacija za grijanje kao i novih radijatora, potom su izvršeni podopolagački radovi (postavljen laminat), koje su, u najvećem dijelu, uradili radnici naše škole, nabavljen i ugrađen materijal za mokre čvorove i kupatila, a potom nabavljena i ugrađena rasvjetna tijela sa ostalom elektro galanterijom potrebnom za normalno funkcioniranje i rad škole. Ovo nam je omogućilo izvođenje predmetne nastave u jednoj smjeni, tako da se nastava završava u 12 sati i 45 minuta, dok se razredna nastava izvodi u dvije smjene i održava se do 15 sati i 15 minuta. Ovome smo prilagodili, koliko je bilo moguće, i autobusne linije za lakši dolazak i odlazak iz škole učenicima koji su udaljeni 5 i više kilometara. - I niz sitnijih projekata i radova koje ne možemo pobrojati sve. I, svakako, trebate znati da ovo nisam ja sve sam uradio nego uz veliku pomoć i podršku radnih kolega koji rade u našoj školi, zatim uz dosta dobru podršku roditelja, učenika i lokalne zajednice.

Šahid: Koji je najveći problem sa kojim se suočava škola?

Direktor: Jedan od najvećih problema naše škole je nepostojanje jedinstvenog vodovodnog sistema u Gračanici jer naša škola se snabdijeva vodom iz bunara. U određenim dijelovima godine kapacitet bunara ne zadovoljava naše potrebe tako da vodu moramo dovlačiti u cisternama. Zatim, školska sala je u jako lošem stanju jer je devastirana još za vrijeme proteklog rata, ali nikad nije došla na red da se obnovi. Posebno moram spomenuti da nam je na novom objektu jako loša stolarija i dio krova sa zapadne strane. Ovaj objekat je sagrađen u periodu 1973. do 1975. godine, a koristi se od septembra 1975. godine tj. nepunih 37 godina. U nekim učionicama, kada pada kiša i sa malo vjetra, voda ulazi u učionice i jedan dio krova prokišnjava. Ipak, što je bilo u našoj mogućnosti mi smo uradili kako učenici ne bi primjetili ovaj problem. Nadamo se da ćemo i ove poslove u narednom periodu uraditi tako da neće biti

Šahid: Šta biste poručili đacima koji idu u ovu školu?

Direktor: Iskoristite sve postojeće potencijale naše škole i budite dobri đaci, vidjet ćete na kraju se to najviše isplati, jer sve što niste uradili tj. naučili, a dobili dobru ocjenu mislite da ste prevarili nastavnika, a, ustvari ste prevarili sebe, jer ćete to morati nekada naučiti.

Šahid: Zahvaljujemo Vam se na izdvojenom vremenu za ovaj razgovor i nadamo se da ćete postojeće probleme što prije riješiti.

Direktor škole Senad Zukan

Bosna je naš dom

*Bosna je moj dom
Osnivač je on
Sarajevo njena ljepota
Neka njen sjaj svako zna
Avlije se uređuju
za 25. novembar.*

Piše: Aida Buza, V-a

Ramazan

*Ramazan je mjesec posta
a za iftar čekamo gosta.
Mi djeca radujemo se njemu
Allahu zahvaljujemo na svemu.*

*Zato postite narode vi
biti će te nagrađeni svi.
Neka nam Allah sevap upiše
a loša djela izbriše.*

Piše: Sakiba Selimović, V-a

Bosna

*Bosna naša draga mila
Tvoja brda kao svila.
Život svima ti si dala
Bosno naša razdragana.*

*Svoja brda pokolnila si nama
Bosni naša draga mila.*

*Tvoje oči kao bijelo zlato
Tvoja duša kao lahko pero
Tvoja ljubav svima treba
Bosno naša jedinstvena.*

Piše: Emina Alić, VI-b

Zvezdice

*Zvezdice, zvezdice blistajte ljepotice
Ima vas na hiljade, baš ste lijepo
I blistate najljepše, blistate na nebu
Kao na rijeci, i vide se vaši odrazi sjajni.*

Jesen

*Dolazi jesen, kiša pada
a napolju lišće opada.*

*Djeca u školu po lišću idu,
da se u školi igraju.*

*Šume skidaju svoje zelene kapute,
a ostaju samo gole grane,
koje su tamne i veoma hladne.*

*Dok ptice lete nad hladnim kraje
Zima se sprema,
Nad jesenjim rajem.*

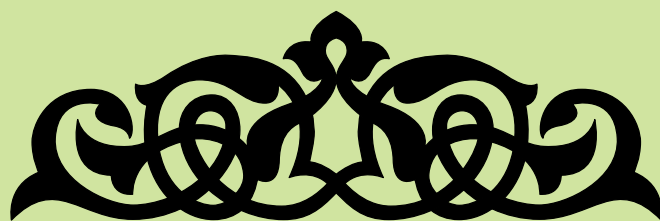

Piše: Kerim Zukan, VI-b

Piše: Kerim Babić, V-a

Od septembra sam u medresi

U životu svakog tinejdžera odabir srednje škole jedna je od najvažnijih odluka koju treba donijeti. Ta odluka nije nimalo lahka, stoga treba dobro razmisliti čim biste se u životu željeli baviti. Svi znamo kako je teško „zagrijati stolicu“ nekoliko zadnjih sedmica, ali trebamo se potruditi, jer svaki trud koji ulažemo u znanje nije beskoristan, on će nam trebati kroz dalje školovanje i učenje. Iako imam više opcija, kao glavnu opciju odlučila sam uzeti medresu. „Zašto baš Medresu?“ - pitanje je koje često čujem kada sam u društvu. A ja kažem: „Zašto ne? Medresa je škola u kojoj se, prije svega, može naučiti živjeti samostalno, biti odgovoran, kulturni i sposoban da se boriš za sebe i svoja prava. Da bi dostigao željeni nivo čovjek se mora boriti za sebe, čuvati svoje znanje - to je jedan od razloga zašto želim upisati medresu, jer je medresa škola koja nas uči da se borimo na Allahovom putu, jer je On taj koji nas je stvorio, a Allah, dž.š., voli pravedne i poštene ljude. Medresa svoje učenike podučava u duhu islamskih propisa što, također, utječe na ponašanje u društvu. Biti islamski odgojen je veliki korak u životu svakoga muslimana. Osim nastavnih aktivnosti, medresa, kao i sve druge škole, ima i vannastavne aktivnosti. Cilj medrese je da svoje učenike uputi ka sticanju znanja, vještina, navika, razvoju psihofizičkih sposobnosti itd. Medresa je internatski tip škole, svi redovni učenici borave u internatu i imaju obezbjeđen smještaj, hranu i sve potrebne uvjete za život i rad. Medresa sve svoje učenike smatra jednakim, bez razlike ikakve, jer i pred Bogom smo svi jednaki, zar ne? Učenici koji pohađaju medresu imaju poštovanje prema svojim nastavnicima i zahvalni su im što se trude da ih nečemu nauče i odgoje. Medresa je idealna škola za svakog muslimana koji želi dobro sebi i zajednici u kojoj živi te da se nauči poštenju tokom cijelog svog života. Ja želim biti poštena osoba koja će dijeliti znanje drugima, ako budem u mogućnosti pomagati onima koji nemaju mogućnost da žive jedan normalan život.“

„On daruje znanje onome kome hoće, a onaj kome je znanje darovano - darovan je blagom neizm-jernim. A shvatiti mogu samo oni koji su razumom obdareni.“ (El-Bekare, 269.)

„A Allaha se boje od robova Njegovih-učeni.“(El-Fatir, 28.)

Piše: Merima Uzunalić ,VIII-b

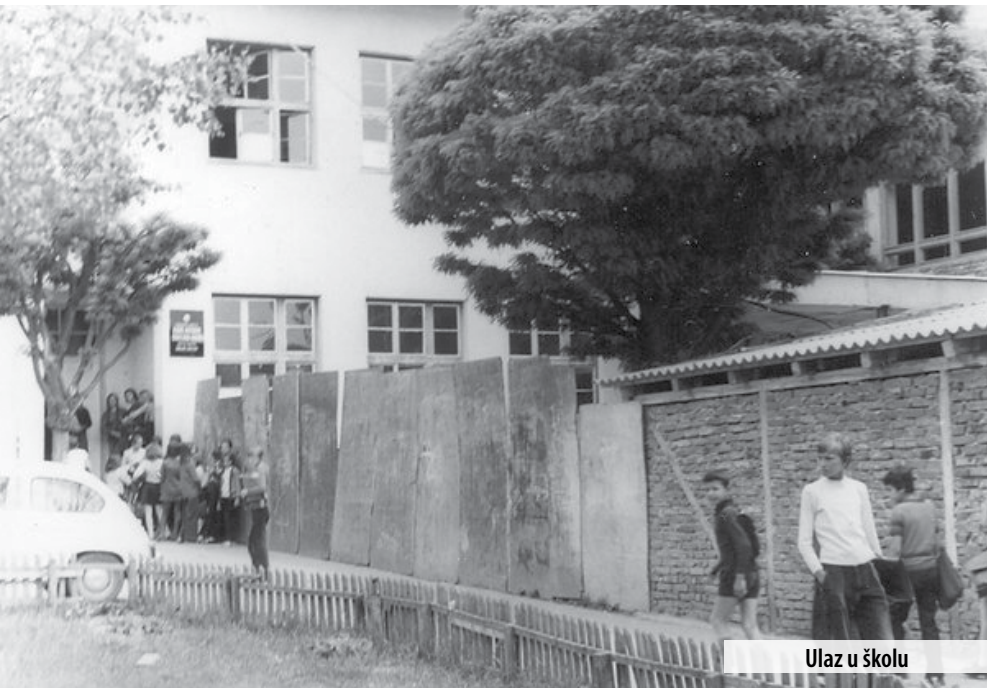
Značaj sloge narodnih redova

U gračaničkoj općini, u visočkom srezu, u nedjelju je na svečan način proslavljen početak zidanja nove velike zgrade osnovne škole. Seljaci ove općine, koja je poznata iz naše političke borbe, i ovom prilikom pokazali su svoju veliku svijest i svoju nepokolebivu privrženost svom dugogodišnjem poslaniku, ministru n.r. g..dr. Šefkiji Behmenu, koji je lično došao na ovu svečanost i bio cijelo vrijeme predmet oduševljenih ovacija.

Već u samom Visokom, kako je n.r. g. dr. Behmen doputovao brzim vozom u 11 sati prije podne, na stanici se iskupilo stotina Visočaka, koji su ga dočekali velikom sdačnošću i oduševljenjem. Praćen ovacijama gospodin dr. Behmen je krenuo u grad, gdje su e cijelim putem ovacije ponavljale. Dirnut ovom velikom pažnjom g. dr. Behmen se svojim Visočacima zahvalio jednim kratkim i srdačnim govorom. Rekao je, više puta prekidan burom oduševljenih poklika:

Braćo i prijatelji! Ja nisam došao u Visoko da držim govore nego da posjetim Gračanicu i prisustvujem jednoj lijepoj svečanosti. Moja davnašnja želja je bila da se izgradi osnovna škola u ovom lijepom selu i ona je, eto, vašom i mojom pomoći ostvarena. Nije vrijeme da držim velike političke govore, ali vam kažem da budete vrlo oprezni, da čuvate vaše složne redove. Vi ste uvijek bili neustrašivi, a Visoko je uvijek nosilo bajrak slobode i bajrak sloge naše zajednice. Kad su naši ljudi ginuli čuvajući izborne kutije u ovom srezu, kad su pune hapsane bile vaših

i mojih prijatelja i drugova, niko nas nije mogao slomiti ni oboriti. Neće to moći ni sada, dok se vi budete držali jedan uz drugoga i svi uz jednoga. Ne dajte smutljivcima da mute vašu slogu i da se uvlače u vaše redove. Pitajte ih slobodno, ako dođu da love u mutnom, gdje su bili ti koji vam se sada hoće da nametnu kao prijatelji, kad ste vi batinjani i hapšeni? Onda su oni bili daleko od vas, imali su druge prijatelje i drugo društvo. Mi, draga braćo, idemo samo jednim putem, putem jugoslovenskog nacionalizma. Samo ćemo tim putem i nastaviti, jer je on

jedini ispravan i velik. Prošlo je vrijeme vrludanja i cikcak linija kojima je išla naša politika. Danas postoji samo jedan pravac i niko nas neće okrenuti s njega. Ja sam vam prije tri godine, kad ste mi dali povjerenje i kad sam došao na jedan visoki položaj poslije toga, svaki put govorio, da ću raditi samo pošteno i iskreno, da ću čuvati vaš i moj obraz, i to sam, vjerujte, i činio. I dalje ću nastaviti ovim istim putem, imajući pred očima vaše i opće narodne interese. Kad dođe u pitanje i moj vlastiti život, ja ću ga, braćo, vrlo rado žrtvovati za vas i opću narodnu stvar. Rakoh vam, da ovoga puta nisam došao da držim velike govore, ali vas upozoravam na jedno: čuvajte slogu i svoje čvrste redove, ne dajte nikome da ih ruši. Pozdravite i poselamite sve one, koji su ostali na domu i koji nisu zbog ovih velikih kiša mogli doći, i recite im da ću ubrzo opet doći da se porazgovaramo i upitamo za junačko zdravlje.

Kraj govora dočekan je opet burnim poklicima: „Živio dr. Behmen!“

U automobilu, praćen povorkom fijakera, kola, konjanika i biciklista g. dr. Behmen je krenuo u Gračanicu, koja je 6 kilometara udaljena od Visokog. Tu je, u Velikom Čajnu, pored temelja nove zgrade, bila postavljena tribina, okićena cvijećem, zelenilom, zastavama. U sredini je visila slika Njegovog Veličanstva Kralja. Velika masa naroda okupila se pred tribinom i pozdravila g. dr. Behmena oduševljenim klicanjem. Prisutni su bili svi domaćini okoline, koji će svoju djecu slati u novu školu, pod vodstvom predsjednika gračaničke općine, g. Saliha Šabanovića.

Svečanost je otvorio predsjednik Građevinskog odbora, g. Husein Hajrić, općinski bilježnik iz Gračanice ovim govorom:

Danas smo se sastali da na svečan način proslavimo kamen temeljac prvoj osnovnoj školi u ovoj općini. To je za nas radostan događaj, koji smo tako dugo čekali, te ovim činom Gračanica stupa u red naprednih sela naše otadžbine pod vladavinom našeg mladog i omiljenog Nj. V. Kralja Petra II. Karađorđevića, te vas pozivam da mu zaželimo dug i sretan život a za sreću naroda i otadžbine. (Burni poklici: „Živio!“) Da živi Vladarski Dom Karađorđevića! (Živio!) Da živi velika i moćna Jugoslavija! (Živjela!)

Pošto je zahvalio svima koji su pomogli da dođe do građenja ove škole, g. Hajrić je naročito istakao zasluge g. dr. Behmena i rekao:

Školski odbor i Gračaničani mu ni do sada nisu zaboravili dobra koja nam je učinio i svoju ljubav naprama njemu krvlju plaćali. Ljubav naša prema g. dr. Šefkiji Behnemu sve je jača i mi ga molimo da u svim zgodama ostane naš i da radi za nas kao i dosada. Živio g. dr. Šefkija Behmen! (Burni poklici: „Živio!“) Krivo bi učinili kada ne bismo zahvalili g. Abidu Frtuni i Petru Soči kao i banovinskom vijećniku, Esadu Oruču jer su u akciji za gradnju škole zaista iskreno i prijateljski brinuli i pomagali. (Živjeli!)

Poslije njega, burno pozdravljen i često prekidan velikim odobravanjem, uzeo je riječ ministar n. r. g. dr. Šefkija Behmen, koji je rekao:

GOVOR dr. BEHMENA

Draga braćo i prijatelji! Ja se od svega srca zahvaljujem vama svima i predsjedniku Odbora za gradnju ove škole na ovako lijepom dočeku. Najveća zahvalnost za mene je, ipak, ovo djelo ovdje, kraj koga stojimo, gdje će vaša djeca učiti čitati i pisati. Mi treba da još mnogo učinimo na podizanju škola. Vi ste, hvala Bogu, evo započeli i ubrzo ćete dovršiti ovaj prosvjetni hram. Pošto je istaknuo veliko značenje škole i prosvjete g. dr. Behmen je nastavio:

Mi bosanskohercegovački muslimani pretrpjeli smo mnogo i mi vrlo dobro znamo da je naše političko mjesto određeno našom dugom i teškom historijom. Ono je jasno kroz jugoslavenski nacionalizam, blagostanje države i naroda. Vi osjećate da ste potpuno slobodni i nema one sile koja vas je tjerala prije koliko godina da radite ono što niste htjeli. Nećemo da postanemo na silu manjina u svojoj vlastitoj državi. Mi smo u historiji uzidali u temelje ove države mnogo žrtava, dali mnogo naših života. Hoćemo da i danas učestvujemo u izgradnji političkog i kulturnog života naše zemlje. Potrebno je stoga, naglašavam ponovno, da čuvate svoje radove. Ja ću o vama i dalje voditi punu brigu, ja ću raditi za vas koliko mi sile dopuštaju, ja ću biti onaj koji će vas štititi i čuvati. Nama je sada dobro i mi ćemo nastojati da nam bude još bolje. Stoga vam kličem: Živjeli!

Iza njega govorio je imam

gračaničkog džemata i obratio se lijepim riječima te očitao ulogu što ju je islam odredio nauci i istakao važnost nove osnovne škole za širenje korisnih saznanja. Na koncu je proučio dovu za zdravlje i dug život Njegovog Veličanstva Kralja i Kraljevskog Doma. Njegov govor bio je saslušan najvećom pažnjom a dova je proučena uz pobožno slušanje.

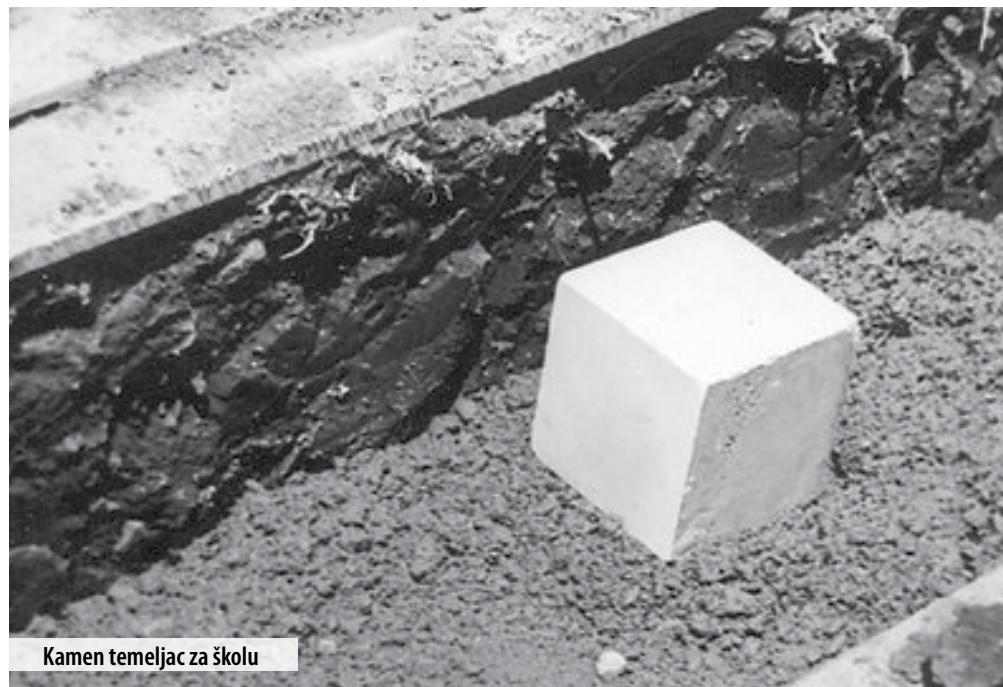
Na koncu je gradonačelnik g. Edhem Bičakčić, kao izaslanik ministra saobraćaja g. dr. Mehmeda Spahe, izručio njegov mahsuz-selam, uz žaljenje što radi spriječenosti drugim poslovima nije mogao lično prisustvovati ovoj lijepoj svečanosti.

U općinskom domu gostima je priređen ručak, na kojemu su izmijenjene srdačne riječi.

Za poslije podne bilo je sazvano narodno veselje, a kako se znalo da će na njemu biti i g.

dr. Behmen, to je narod i iz udaljenijih mjesta i sela nagrnulo u Gračanicu. Za čas se u velikoj bašči, kraj buduće škole, okupilo nekoliko hiljada duša, svi u prazničnom odijelu. Kada se pojavio g. dr. Behmen klicanju nije bilo kraja. Na dirljiv način staro i mlado iskazivalo je g. dr. Behmenu svoje srdačne simpatije. Svaki je htio da progovori sa njime koju riječ i da se s njime rukuje. Cijelo vrijeme "navaljivali" su da još jednom govori, kako su to nagovijestili priređivači. Ovolikom "navaljivanju" g. dr. Behmen nije mogao odoljeti. Govorio je i treći put toga dana, neprestano prekidano burnim i oduševljenim poklicima.

Preuzeto iz lista: "PRAVDA" God. XII, broj 21, Sarajevo, 3. juna 1938. godine

Kamen temeljac za školu

Vijesti

PREDAVANJE FRANCUSKOG FRANJEVCA SA ADRESOM U ISTANBULU

07.09.2012.

Dana 07.09.2012. godine, u medresi „Osman ef. Redžović“ predavanje je održao fra Gwénolé Jeusset, franjevac pariške provinijencije, sa 43 godine iskustva i saradnje između franjevac, muslimana, jevreja i katolika. Fra Gwénolé Jeusset bio je prvi predsjednik Franjevačke međunarodne komisije za odnose s muslimanima, te bio zaposlen pri Biskupskoj konferenciji Francuske. Danas živi i djeluje u Franjevačkom samostanu u Istanbulu. Autor je knjige "Sveti Franjo i sultan", koja je 2008. godine prevedena na naš jezik.

Obraćajući se prisutnima, fra Gwénolé Jeusset je rekao: „Tek sam dva dana u BiH i tek sam stigao ovamo, ali najposebniji ljudi koje sam sreo do sada upravo su ovdje, ovi ljudi u medresi, moji prijatelji, moja braća i impresioniran sam ovim mnoštvom mladića i djevojaka koji su me dočekali i koji su pratili moje predavanje. Neka svako bude svjestan da je odgovoran za ovaj svijet. Bog mi je dao zadaću da širim ljubav u svijetu, ako mi je Bog dao tu zadaću, dat će mi i snagu da to radim i da budem vjeran toj misiji.“

JESENJI IZLET PODRŠKE ZEMALJSKOM MUZEJU U SARAJEVU

18.09.2012.

U sklopu redovnih aktivnosti naše škole, planiran je kolektivni jesenji izlet koji je realiziran u utorak, 18. septembra 2012. godine. Dosadašnja praksa bila je da se jesenji izlet organizira u prirodi, na otvorenom. Međutim, u svjetlu informacija o mogućem

skorom zatvaranju Zemaljskog muzeja u Sarajevu, a radi veoma teške finansijske situacije sa kojom se ta naša institucija već dugo suočava, odlučili smo pružiti im podršku i ovaj put napraviti izuzetak i ne otići u prirodu već u muzej. Znali smo da time ne možemo riješiti dugogodišnji problem s kojim se muzej nosi, ali smo barem, na simboličan način, kazali da smo uz njih, želeći, na izvjestan način, skrenuti pažnju javnosti i odgovornim institucijama na probleme sa kojima se muzej godinama suočava. Nažalost, naša posjeta bila je, ipak, nedovoljna jer je jedna od najznačajnijih institucija u našoj državi zatvorena zbog nebrige vlasti.

JOHN L. ESPOSITO U POSJETI MEDRESI

19.09.2012.

Prof. dr. John L. Esposito održao je predavanje u našoj medresi na temu „Budućnost zapadnomuslimanskih odnosa i refleksije na BiH i Balkan“. U prepunom amfiteatru učenici, profesori i gosti sa velikim zanimanjem pratili su izlaganje autora svjetskih bestselera: „Nesveti rat – Teror u ime islama“, „Islamska prijetnja, mit ili stvarnost?“, „Oksfordska historija islama“.

„Mislim da se nalazimo u jednom važnom trenutku u historiji između Zapada i muslimanskog svijeta. Sve više se upoznaje islam i sve više su muslimani vidljivi na Zapadu, ali istovremeno vanjske politike na Zapadu su imale ili imaju ozbiljan utjecaj na percepciju i stavove u muslimanskom svijetu. U periodu nakon „Arapskog proljeća“, buđenja Arapa, mi ćemo vidjeti više tog definiranja odnosa između SAD i Evropske unije, s jedne, i arapskog i muslimanskog svijeta s druge strane.“- kazao je, između ostalog, Esposito.

Na pitanje o utiscima o medresi čiji je danas bio gost, profesor nije krio oduševljenje ne samo planskim građenjem samog objekta, kako je rekao, nego i organizacijom rada i čistoćom. „Posebno me raduje susret s učenicima ove škole jer sam primijetio da su zainteresirani za moj rad i da su čitali moje

knjige.“ – rekao je na kraju profesor. Direktor Medrese izrazio je zadovoljstvo posjetom, ali i činjenicom da medresu u posljednje vrijeme posjećuju uvaženi gosti i predavači, što je znak da se trud i rad isplate.

SIDRAN U MEDRESI

27.09.2012.

U četvrtak, 27. septembra, u prepunom školskom amfiteatru, upriličeno je druženje sa našim akademikom, Abdulahom Sidranom, organiziranom po uzoru na „Večeri sa Sidranom“ u Kamernom teatru 55 u Sarajevu. Bilo je to prvo zvanično gostovanje akademika u medresi koji nije krio svoje oduševljenje našom školom kao i prilikom da se obrati đacima i brojnim gostima.

Susret je počeo u Sidranovom stilu, spontano, svojevrsnim hommageom Nedžadu Ibršimoviću i Omeru Pobriću, Sidranovim prijateljima koji su bili česti gosti naše medrese.

Večer sa Sidranom u medresi organizirana je nimalo slučajno u jeku predizborne kampanje za lokalne izbore 2012. U trenucima kada je javni prostor prezasićen političkim marketingom i „teškim“ temama, druženje sa našim akademikom bilo je dragocjeno i relaksirajuće. Među brojnim gostima i zvanicama prisutan je bio i kantonalni premijer, Fikret Plevljak. Ali i pored predstavnika zakonodavne i izvršne vlasti na kantonalnom i općinskom nivou, u publici su se mogli vidjeti i predstavnici skoro svih političkih opcija u Visokom, što je još jedan dokaz o Sidranovoj veličini, ali i medresi kao ujedinjujućem prostoru u kojem je moguće izdici iznad političkih razmimoilaženja i ujediti u istinskim, trajnim vrijednostima i ljepoti umjetnosti i duhovnosti.

između dva broja

SVEČANOST POVODOM ZAVRŠETKA PRVE FAZE IZGRADNJE SPORTSKOG CENTRA

19.10.2012.

U medresi je u petak, 19.10.2012. godine, organizirana svečanost povodom završene prve faze izgradnje sportske dvorane.

Svečanosti, pored velikog broja gostiju – prijatelja medrese, prisustvovao je i reisu-l-ulema dr. Mustafa Cerić. Ovo je bila prilika da direktor medrese, Džemal ef. Salispahić, uruči Zlatnu povelju medrese kao znak zahvalnosti za zasluge prilikom nastanka i rada medrese. Na spomenutoj svečanosti, Reisu-l-ulema je direktoru Medrese, Džemalu Salihspahiću uručio Priznanje za višegodišnji prosvjetno-pedagoški rad i izuzetan doprinos u razvoju, djelovanju i afirmaciju obrazovnih ustanova Islamske zajednice u BiH i rada medrese. Reisu-l-ulema se zahvalio na uručenoj Zlatnoj povelji, te održao prigodan govor u kojem je istakao važnost postojanja institucije kakva je medresa „Osman-ef. Redžović“. Također, reis je izrazio lično zadovoljstvo činjenicom da kompleks medrese obuhvata zemljište koje je pripadalo njegovoj porodici, a koje je dato u vakuf medresi za izgradnju sportske dvorane.

Za ugodno druženje bili su zaslužni članovi hora medrese, a nakon protokolarnog dijela svečanost je nastavljena mini koncertom Armina Muzaferije.

PROJEKCIJA FILMA „HALIMIN PUT“

31.10.2012.

Dana 31.10.2012. godine, u školskom amfiteatru, upriličena je projekcija filma „Halimin put“ režisera Arsena Ostojića. Film govori o potresnoj priči bosanske žene koja traga za posmrtnim ostacima svoje porodice. Film je realiziran u saradnji sa zeničkim kinom „Multiplex Ekran“.

SVEČANOST POVODOM NOVE 1434. HIDŽRETSKE GODINE

16.11.2012.

U školskom amfiteatru upriličena je svečanost prilikom nastupanja Nove 1434. hidžretske godine. U prelijepoj atmosferi za koju su zaslužni bili hor medrese i recitatorska sekcija, učenici, profesori i mnogobrojni gosti imali su priliku uživati u performansima spomenutih sekcija ali i u predavanju dekana Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici, dr. Zuhdije Adilović.

IZLET U ZENICU

17.11.2012.

Uprava medrese odlučila je nagraditi odlične učenike jednodnevnim izletom, te su u subotu, 17.11.2012. godine, učenici krenuli put Zenice, u pratnji prof. Dženana Handžića. Učenici su uživali u projekciji filma „Asterix i Obelix u Britaniji 3D“. Nadamo se da će ovakve nagrade ostati praksa i tradicija škole i time podstaknuti mnoge učenike da ulože još više truda kako bi ostvarili što bolji uspjeh.

DOBROVOLJNO DARIVANJE KRVI

13.12.2012.

Maturanti i maturantice medrese su se odazvali pozivu Crvenog križa na dobrovoljno darivanje krvi, te su u četvrtak, 13.12.2012. godine, otišli u Visoko kako bi darovali krv. Ovaj čin je pokazao humanost naših đaka i nadamo se da će ovaj čin pomoći u spašavanju nečijeg života.

ISNAM TALJIĆ

*Opet ćemo
se vidjeti*

**ISPOD
CRVENE
JABUKE**

**ROMAN O SULTANU FATIHU,
BOŠNJACIMA I BOSNI**

Izlog knjige

Istina o Fatihu, Bosni i Bošnjacima

Ovaj roman jeste pobjeda nad lažima, proturječnostima i podvalama. Ovo je pobjeda nad onima koji nipodaštavaju čovjeka koga je Muhammed, a.s., indirektno pohvalio u hadisu.

„Jedan narod može izgubiti moć i gospodstvo; slava njegovog oružja može isploviti. Bajrak pod kojim je vojevao može postati plijen neprijatelja, njegova prava i pravice mogu se pretvoriti u mrtva slova. Kratko rečeno, jedan narod može doživjeti pravi politički, socijalni i ekonomski fijasko u svojoj postojbini. Sve je to privremeno, sve može biti “od danas do sutra.” Ali, ipak, ima nešto što nije prolazno, što ne može ni puki slučaj, ni najljući neprijatelj uništiti, a to su umotvorine koje mi zovemo literaturom. U tome carstvu ni sila, ni slučaj, ni zub vremena ne može pomračiti umne stečevine naroda koje je on privrijedao, kad je pobjedio barbarstvo i neznanje. Taj trijumf ostaje na vijeke, jer je on amanet budućih naraštaja i vremena.” Safvet-beg Bašagić

Stečevina o kojoj Bašagić zbori, a bosanska je, postala je bogatija za još jedan roman velikog bosanskohercegovačkog književnika Isnama Taljića pod nazivom „Opet ćemo se vidjeti ispod crvene jabuke”- roman o sultanu Fatihu, Bošnjacima i Bosni. Na našu književnu scenu stupio je roman unikatnog i izražajnog stila što vodi ka posebnom doživljaju čitanja istog.

Recenzent knjige, Ferid Muhić, rekao je sljedeće:

„Istinitija nego da je u tančine prosto opisala ono što se zbililo, ova knjiga čini da povjerujete da ste to sve lično doživjeli i da je sve što se u njoj zbililo, dio vašeg proživljenog iskustva; zanos i očajanje, čemer i nepokolebljivost, zlo i dobro, ružno i lijepo, mjesta koje kao da ste svojim očima gledali sa Sultanom Fatihom, ili posjetili, ruku pod ruku sa Evlijom Čelebijom. I vidite jasno pred očima, Bosnu! I opet zavolite Bosnu. Osjetite, doživite i prihvatite magičnost Bosne i čudo Bošnjaka - predskazanih i najavljenih hasli muslimana u snoviđenjima i svetoj knjizi - ugledate Bosnu prekrivenu velikim bijelim šatorom na kome je jabuka od crvenog zlata!”

Okvir romana jeste islamska duhovnost, a njegovu strukturu čini uporedo tradicionalno i moderno, a čitava njegova slika je sušta realnost bez obzira na prisustvo fiktivnih elemenata. Ovaj roman jeste pobjeda nad lažima, proturječnostima i podvalama. Ovo je pobjeda nad onima koji nipodaštavaju čovjeka koga je Muhammed, a.s., indirektno pohvalio u hadisu. Rijetke su knjige koje nam nude istinski opis ličnosti sultana Fatiha, koji, sa svojih 31

godinu, dođe na bosansko tlo i zaustaviti genocid koji je vršen nad muslimanima tog područja u to doba.

Pomenuti genocid jeste slabo uočljiva historijska činjenica, jer mnogi smatraju da je sultan Fatih donio islam na naša podneblja. Roman o kojem govorimo jeste literatura koja nudi jedan novi pogled na ličnost Muhameda Fatiha, kako je pravo ime spominjanog sultana, te nudi mogućnost da čitalac upozna roman iz raznih uglova, a ono što je bitno istaći jeste stvarnost opisana u knjizi, a koja svoje utemeljenje nalazi u historijskim izvorima koji, ili su rijetki, ili s namjerom skrivani.

Roman oživljava Bosnu u mislima i srcima čitaoca, motivira ga i podsjeća na istinu u svakom pogledu, na kontinuiranu aktivnost u iznalaženju uspješnih planova i rješenja, odnosno na borbu, a sama knjiga je nastala kao rezultat borbe za istinu. Stoga vjerujemo a ćete naći vremena da iščitajte ovo štivo i obogatite svoju duhovnost jednom novom spoznajom.

Uređuje: Hasan Hasić, IV-a

VOZ ŽIVOTA

I takav je život. Prepun izazova, snova, maštanja, nadanja, prepun sastanaka i rastanaka bez ponovnog sastajanja. I nikad se ti trenuci neće vratiti. Zato, pokušajmo svoje putovanje kroz život učiniti što je moguće ljepšim. Pokušajmo sa svima u vozu biti u ljubavi. Pokušajmo u svakom putniku vidjeti ono najbolje u njemu.

Život je kao putovanje u vozu. Ljudi ulaze i silaze. Prilikom nekih zaustavljanja, mogu se dogoditi prijatna iznenađenja. Ljudi proživljavaju sretne trenutke, ali ima i nezgoda, nesreća, tuge. Kad se rodimo i zakoračimo u voz, srećemo se sa ljudima za koje znamo da će nas pratiti tokom čitavog našeg putovanja. Na primjer, naši roditelji... Nažalost, kad-tad oni će sići s voza i ostaviti nas bez svoje ljubavi, brižnosti, nježnosti, bez svoga prijateljstva i društva. Međutim, u voz će ući druge osobe koje će nam, također, biti veoma važne. To su naša braća i sestre, naši prijatelji i ljudi koje srećemo i koje ćemo zavoljeti tokom putovanja. Mnoge osobe koje ulaze u voz gledaju na putovanje kao na kratku šetnju, oni ne uživaju u predjelima kraj kojih prolaze, ne žele se zbližavati sa drugima, pa kraj putovanja dočekaju sami. Drugi u ovoj vožnji kroz život nailaze samo na žalost i tugu. Ali ima i onih koji su u vozu, u toku vožnje, uvijek "nadohvat ruke" i spremno pomažu onima kojima je pomoć potrebna. Mnogi, kada siđu s voza, ostavljaju iza sebe trajnu čežnju. Neki nas gurnu

i u nevolje. Mnogi ulaze i silaze, a da ih nismo ni zapazili. Čudi nas što su mnogi putnici, koji su nam veoma dragi, negdje, u nekom drugom vagonu. Ostavljaju nas same u dijelu našeg putovanja. Ponekad ih pokušavamo pronaći i smjestiti se u njihov kupe. Međutim, na našu žalost, često ne možemo sjesti kraj njih. Mjesto pored, neko drugi je već zauzeo. I takav je život. Prepun izazova, snova, maštanja, nadanja, prepun sastanaka i rastanaka bez ponovnog sastajanja. I nikad se ti trenuci neće vratiti. Zato, pokušajmo svoje putovanja kroz život učiniti što je moguće ljepšim. Pokušajmo sa svima u vozu biti u ljubavi. Pokušajmo u svakom putniku vidjeti ono najbolje u njemu. Sjetimo se i toga da na svakom ukrštanju životnih kolosjeka neki od vagona može iskočiti i da je putnicima u njima možda potrebna naša pomoć. I sami možemo doživjeti to. Nadamo se da ćemo tada naići na putnika koji će nas razumjeti. Najveća misterija putovanja je što ne znamo kada ćemo sići sa voza i nikad se više vratiti u njega. Također, ne znamo ni kada će naši saputnici sići. Pa ni oni koji sjede do nas. Si-

gurno ćemo biti veoma tužni kada budemo morali zauvijek napustiti voz. Vjerovatno će mnogo boljeti rastanak sa prijateljima koje smo sreli za vrijeme putovanja i koji su nam postali dragi. Međutim, trebamo gajiti nadu da postoji glavna stanica i da ćemo vidjeti kako svi dragi nam ljudi pristizu, sa prtljagom koji nisu imali kada su ulazili u voz. I tada ćemo biti sretni što se ponovo srećemo. Usrećit će nas pomisao da smo im baš mi pomogli do uvećaju svoj prtljag i da smo u njega stavili prave sadržaje.

Moramo se truditi da imamo sretno putovanje i znati da se na kraju sva muka mnogostruko isplati. Pokušajmo prilikom silaska s voza, ostaviti lijepu uspomenu i sjećanje na nas kod ostalih putnika, koji nastavljaju putovanje.

Privedila: Fatima Muftić, II-b

Zašto su nam se srca udaljila?

Jednom je učitelj pitao svoje učenike:

“Zašto ljudi viču kada su ljuti?”

Učenici su razmišljali neko vrijeme:

“Zato što izgubimo strpljenje – zato vičemo” reče jedan.

“Ali, zašto bi vikao ako je osoba pokraj tebe?” pita učitelj – “zar nije moguće govoriti tiho i lagahno?”

Učenici su davali još neke odgovore, ali nijedan nije zadovoljio učitelja.

Naposlijetku je objasnio:

“Kada su dvije osobe u svađi, ljutite, njihova se srca jako udalje. Zato moraju vikati jedno na drugo, kako bi njihov krik premostio udaljenost i kako bi se mogli čuti. Što su ljući, glasnije moraju vikati jer je udaljenost među njima sve veća.”

Potom je učitelj pitao:

“Šta se dogodi kada se dvije osobe zaljube?”

Ne viču jedno na drugo, već govore tiho i nježno. Zašto? Njihova srca su veoma blizu. Udaljenost među njima je veoma mala.

A šta se dogodi kada se još više zaljube?

Ne govore. Samo šapuću i još više se zbližuju u svojoj ljubavi... Konačno, ne trebaju više ni šapat. Samo se gledaju i to je sve. Takve su dvije osobe koje se vole.” Onda je rekao: “Kada se svađate, nemojte dozvoliti da se vaša srca udalje, ne izgovarajte riječi koje bi vas mogle još više udaljiti jer može doći dan kada će udaljenost biti tako velika i nikad više neće biti puta nazad.”

Priredio: Ahmed Hodžić, II-a

Maestro Mirza Teletović

Dosta fudbala, i košarkaška lopta je okrugla

Privedio: Ismail Ibreljić, III-a

Može ovdje usporedba sa Ronaldom? Reci-mo... Kako je neprav-edno što se Mirza Teletović, košarkaš, as, istinski sportista i, uvjerio sam se, fantastična osoba, gura u stranu ovdje, u Bosni i Hercegovini. Ne može doći do izražaja od nogometaša - skoro pa će iz konzervi ispadati. Ova država nikada nije imala najboljeg golgetera Evrope u nogometu, a u košarci imamo. Akobogda, uskoro ćemo ga gledati u NBA dvoranama. Mirza Teletović, kapiten "Caje Laboral" iz Vitorije i bh. reprezentativac, u ovom trenutku je u Top 5 evropskih košarkaša. Pretenciozno? Pogledajte njegove utakmice i statistiku, i sve će biti jasno. Bljesnuo je u Tuzli, u "Sloboda Diti." Malo je falilo da se preseli u Bosnu, a iz Tuzle je otišao u belgijski "Ostende". Nakon privikavanja na ozbiljnu, profesionalnu košarku, skautirali su ga neki moćni klubovi, ali i NBA lovci na talente. Njegov menadžer, Beogradanin, Miško Ražnatović, pregovora-
rao je s beogradskim "Partizanom,"

Najbolji je strijelac Evrolige. Košarkaški Leo Messi? Otprilike. Najbolji krilni centar u Španiji i najbolji šuter u Evropi.

imao je priliku dobiti srbijansko državljanstvo, ali će nekoliko godina kasnije nonšalantno poentirati: "Tu ponudu sam morao odbiti, jer je Bosna i Hercegovina moja zemlja."

Moderno krilo

Neven Spahija, hrvatski košarkaški stručnjak koji je vodio špan-sku "Tau Ceramicu", na vrijeme je shvatio da je Teletović moderno krilo, mehke ruke i odlične pokretljivosti za košarkaša visokog 206 centimetara.

Aktuelni trener "Caja Laborala", Duško Ivanović, sigurno je najbolje iskoristio Mirzin potencijal. Dao mu je sve: povjerenje, minutažu, odgovornost, kapitensku traku... Teletović je postao najjači šuter u Evropi. Sada sve bolje igra leđima okrenut košu, a u skoku se znatno popravio. Nema uzora, ali voli Mirzu Delibašića. "Otac mi je pričao o Kindetu." Jablanica je u svijetu sporta poznata po dvojici svjetskih nogometaša, Vahidu Halilhodžiću i Hasanu Salihamidžiću. Iz grada nogometa, Teletović je krenuo na košarkaški put i sa 26 godina stigao skoro do vrha. A vrh je tamo, "preko bare". Da je spreman za "I love this game" i slične stvari, Mirza je pokazao prije dvije godine. U prijateljskoj utakmici koju je njegova "Caja Laboral" igrala i izgubila protiv NBA

ekipe "Memphisa" sa 105:110, stasiti Hercegovac je upisao 24 poena i dodao devet skokova.

Solidni Netsi

Dvije godine kasnije shvatio je da treba novi izazov, da je Evropa "pročitana knjiga". Ovdje se više nema kome dokazivati. "U Evropi sam uspio, ovo nije neko hvalisanje" kaže Teletović za "Al Jazeera." "Mislim da je došlo vrijeme da se okušam u NBA-u. Ponuda ne nedostaje, ali meni je važno da odem negdje da igram. Nisam izbirljiv. Ni kada sam išao iz "Slobode", nisam puno birao. Otišao sam u Belgiju, iako su govorili da trebam u "Olympiakos" ili "Panathinaikos"."

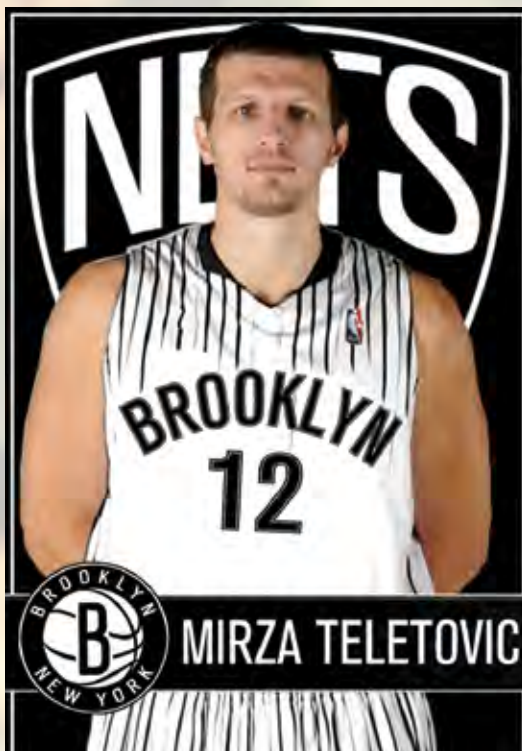
"Isto tako u NBA-u, ne zanima me kakav je grad, kakav je novac, samo me interesuje dobra minutaža. Puno se klubova spominje, traže me "Brooklyn Netsi", "Cleveland Cavaliersi", "Phoenix Sunsi", "New York Knicksi." Meni se ide u "Netse"! Recimo, oni imaju solidnu ekipu, u novoj sezoni žele dobar rezultat, vlasnik kluba, Rus Mihail Prokurov, želi dovesti Dwighta Howarda. Tu je i Deron Williams, koji je strašan igrač. Mislim da bi mi tamo bilo sjajno. Zvao me je glavni menadžer "Clevelanda", koji pravi novu ekipu. Ali držim da su "Netsi" bolji izbor za mene, jer bi se tu dobro uklopio, sigurno bi zabijao i dosta koševa."

Lopta kao kompas

Teletović je u Španiji naučio pravu košarku. Endesa je najjača evropska liga, a njegova "Caja" je svake sezone u Evroligi. Njegova poenta je - puno razmišljati na terenu. "Shvatio sam da je najjača stvar u jednoj ekipi kada uspiješ iskoristiti svih pet košarkaša na terenu. I njihove negativne stvari da iskoristiš pozitivno. Nisam ni ja to znao do prije dvije-tri godine. Nije me niko naučio, shvatio sam neke stvari sam. Kad trener Ivanović uzme time-out, dok on govori, ja zamišljam situaciju na parketu. Ja sam s Pablom Prigionijem dugo igrao i sjajno se razumijemo. On je od mene daleko iskusniji, stariji je devet godina, ali se mi na parketu sporazumijevamo pogledima. Ja tačno znam šta će on uraditi. Lahko je s iskusnim igračem dogovoriti se, ali ovi mlađi su posebna priča. S njima je teško, neće da slušaju. I ja sam bio takav, ali sam vremenom shvatio neke stvari", govori bh. košarkaš. Kao igla kompasa što pokazuje sjever, tako Mirzina lopta nepogrešivo prolazi kroz mrežicu. Vrlo jednostavno: Mirza je postao klasa za sebe, šuter kojih je u Evropi sve manje. Objašnjava kako to funkcioniše na terenu. "Šut je relativna stvar, nekad te krene, nekad stane. Neki se ljudi rode s tim, ali ja sam puno napredovao u tuzlanskoj "Slobodi", gdje sam trenirao pet godina. Kompliment trenerima, posebno Adnanu Hodžiću, koji je insistirao da visoki igrači ne smiju biti hendikepirani i da nemaju šut. Ne samo ja, nego i Damir Mršić, Damir Mulaomerović, Jasmin Hukić, Elmedin Kikanović... Svi smo imali dobar šut. Sjećam se da mi je Velimir Gašić (bivši trener "Slobode", op. a.) znao pričati sati-

ma, držati trening teorije, gdje sam se pitao: 'Šta mi ovaj čovjek priča?!' Ali to je bilo jako važno. Govorio mi je pod kojim uglom treba da je jedna ruka, pa druga, pa lakat, pa položaj tijela... Sve se to pokazalo ispravnim. Nikad ne mijenjam šut, uvijek treniram dodatno, pa sam ušao u neki automatizam. Uvijek se držim svog stila. Ne razmišljam o protivniku koji hoće da me blokira, treba šutirati svoj šut, koncentrirati se na loptu i na koš. Nema straha,

ne smije se ići 'u stranu'. Ostajem pri svome šutu, to je najbitnije. Ja ne gledam na estetiku, uvijek gledam šta je praktično. Recimo, Prigioni ima šut sa zemlje, a nikada ga niko nije 'zalijepio'. Nisam ni znao koliko problema s koljenom, puno sam se mučio, nisam bio baš precizan, a sad je druga priča."

Dva priznanja

Teletović je polovično zadovoljan sezonom. "Caja Laboral" nije

ništa osvojila, ali je on proglašen za najboljeg krilnog centra prvenstva, a izabran je i u idealnu petorku sezone. "Izgubili smo polufinale prvenstva, polufinale Kupa, finale Superkupa, nismo ništa osvojili. Špansko prvenstvo je jako, nikad se ne zna. "Real", "Barcelona", "Valencia"... Svašta se dešavalo tokom sezone, neki igrači su otišli, neki došli. Možda je na mojim leđima bio najveći teret, jer sam i ja tako htio. Kao kapiten preuzeo sam odgovornost, pomagao sam novim igračima da se uklupe, a kad su otišli, sve sam preuzimao na sebe. Goran Dragić je došao da nam pomogne, ja sam mu pokušao pomoći da se uklopi u ekipu, a kad je završen lockout, on se vratio u NBA. Ali šta se može, nema druge. Od mene se očekuje najviše, najbolji sam s predsjednikom, znaju me svi u klubu, igram dobro, imam najduži staž u ekipi i svi u mene gledaju kad 'zagusti'". Crnogorski trener, Ivanović, već nekoliko sezona vodi ekipu iz Vitorije. Smatraju ga jednim od najboljih evropskih trenera, uz Obradovića, Ivkovića, Maljkovića, nasljednik je pokojnog profesora Ace Nikolića. Stara jugoslovenska škola. Mirza ga mnogo cijeni, smatra ga pravim čovjekom i izuzetnim stručnjakom.

"Duško izvlači maksimum iz ekipe. Za neke je teško objasniti i shvatiti njegov sistem rada od kojeg on ne odustaje. Ivanović je inteligentan trener, prava osoba, koja voli mlade igrače i koja, kad vidi nekoga kako se bori, onda mu i pruži priliku da igra. Ja sam s njim uvijek imao dobru saradnju. Potpuno sam prihvatio njegovo razmišljanje i zbog toga sam sretan i njemu sam neizmjereno zahvalan".

*Srce se slomalo,
ali nije bilo povratka*

Da li, da pokrijem ovu sivu ili plavu mahramu? Šta da radim? Ma, ipak, ću pokriti ovu sivu, ona mi odgovara uz hlače!

Piše: Amina Lušija, II-b

Hatidža je bila djevojka lijepog i čistog lica kao porcelan, vitkog stasa kao srna, očiju crnih kao najcrnji oblaci koji se spremaju za grmljavinu, a duša čista kao tek od majke rođena. Svi su je voljeli, bila je omiljena u društvu, a roditelji su se ponosili njome. Šesnaestogodišnja Hatidža bila je učenica drugog razreda medicinske škole. U svemu se slagala sa svojim roditelji-

ma, dozvoljavali su joj da radi šta želi jer su imali puno povjerenje u nju. Ali stvari se počinju komplicirati kada se ona odlučila pokriti. Njena majka je bila vjernica, kćerka uglednog hadžije. Ali njen otac nije bio vjernik, nije vjerovao ni u šta, osim u moć i novac. Bio je gradonačelnik i samo je na sebe mislio, nije imao razumjevanja ni prema kome pa čak ni prema svojoj jedinjoj kćer-

ci. Hatidža je imala sve što je poželjela, bila je kći bogataša ali nije imala odnos sa svojim ocem kao ostala djeca, nedostajala joj je ta iskrena očinska ljubav.

Da li da pokrijem ovu sivu ili plavu mahramu? Šta da radim? Ma, ipak, ću pokriti ovu sivu, ona mi odgovara uz hlače! Kako sam samo sretna, idem saopćiti mami da sam se odlučila pokriti.

- Mama, imam jednu radosnu vijest - odlučila sam se pokriti!

- Kćeri moja, jesi li ti u to sigurna?- rekla je majka sva sretna od uzbuđenja.

- Da, majko, zašto ne bih bila sigurna, kunem se da je nikada neću skinuti, ma koliko mi ljudi govore da ovo nije sredina gdje mogu mirno pokrivena hodati. Sigurna sam da je Allah uz mene!

- Dobro kćeri, kako ti želiš! Majka je presretna ali moraš i sa ocem razgovarati kada se vrati s posla.

- Hoću, majko, jedva čekam! Sigurna sam da će i on biti presretan!

- Hoće! - odgovorila je zabrinutim glasom majka, znajući u dubini svog srca kako će otac reagirati.

Čim je čula škripu vrata, sretna Hatidža odmah je ustala i pojurila prema svome ocu. Odvažan i ponosan, kakav je bio inače, iznenadi se kad mu Hatidža priđe i poljubi ga.

- Oče, moram ti nešto saopćiti! Ja sam se pokrila!- pomalo drhtavim glasom od uzbuđenja, govorila je.

- Molim?! - viknuo je ljutitim glasom otac.

- Da, oče, ja sam se pokrila!

Pa, zar nisi sretan zbog mene?

- Kakvo pokrivanje ti spominješ?! Pa znaš li ti čija si ti kćerka?!

- Znam oče, ali kakve to veze ima sa mojom mahramom?

- Pa ima, kako nema, znaš i sama da će sada ljudi početi pričati o tebi, a to znači i o meni, a ja ću, kao gradonačelnik, izgubiti sigurno sljedeći mandat. Odustani od te sulude ideje, i idi obuci se onako kako dolikuje gradonačelnikovoj kćeri!

- Molim te, oče, saslušaj me samo jednom u životu!- plačući je prozborila Hatidža.

- Ja sam svoje rekao! Ako ti se moja odluka ne sviđa, znaš gdje su vrata! - grubo joj odgovori otac.

Bio je to najteži i najbolniji trenutak u njenom životu.

- Dobro oče, kako ti želiš! - rekla je Hatidža i plačući odjurila u svoju sobu.

Majka je samo šutila, nije smijela ništa kazati, jer je očeva riječ u kući bila glavna, i niko mu se nije smio usprotiviti.

Bože kako je samo sebičan, kako nema razumijevanja, oprost mu Bože, zaslijepjen je novcem i vlašću, pomoz mu! Nikad mu neću oprostiti ni zaboraviti rečenicu: "Ako ti se ne sviđa moja odluka znaš gdje su vrata!" Ta je rečenica u njoj izazvala veliku tugu ali i bijes. Majka joj je došla u sobu i savjetovala je da ne čini ništa protiv očeve volje, a ona je samo drhtavim glasom rekla - Majko, zašto se otac tako odnosi prema meni? Majka ništa nije odgovorila, samo je, plačući, izjurila iz sobe.

Spustila se tiha mračna noć. Kao nikada do tada, tmurno nebo u meni je izazvalo još

veću bol, miješali su se osjećaji tuge, mržnje i boli. Najedanput mi jedna misao sinu kroz glavu, spremila sam svoje stvari i tihim koracima sam izašla iz kuće. Već je bila ponoć. Krenula sam negdje ni sama ne znam gdje, noge su me nosile u duboku crnu i hladnu noć. Koračala sam užurbano, ne osvrćući se oko sebe.

U zoru sam stigla do jedne luke gdje su ljudi stajali, čekajući brod. I ja sam stala sa njima. Nisam nikoga primjećivala, niti sam se trudila da nekoga primjetim. Brod se polahko približavao luci, ljudi su se počeli ukrcavati, i ja sam se, bez razmišljanja i osvrtnja, ukrcala. Plovili smo dugo, ni sama ne znam koliko, izgubila sam orijentaciju o vremenu i prostoru, jer me svu obuzela bila ljutnja zbog očevih teških riječi. Osvrnula sam se u jednom trenutku i vidjela samo more ispred sebe. Nije se više vidjelo moje rodno mjesto, oni parkovi, ceste, livade...sve je nestalo. Odjednom se sjetih da sam nekoga nevinog ostavila iza sebe - svoju majku. Počela sam plakati, ali suze mi nisu pomagale. Već je bilo kasno! Prekasno sam se sjetila osobe koja me je istinski voljela. - Majko moja, oprost mi!- pomisla sam u sebi i spustila tužno glavu. Duša me je boljela, srce se slamalo, ali nije bilo povratka.

RAČUNARI

VIRUSI

protiv kojih ne pomaže sirup

Računarski virusi su, usuštini, programi koji su pisani sa jednom namjerom, a to je da poremete rad vašeg računara.

Računarski virus je program koji može "zaraziti" druge programe tako da u njih unese kopiju samog sebe (koja može biti modificirana). Virus se može proširiti računarskim sistemom ili mrežom, koristeći se ovlastima korisnika koji su zaraženi. Svaki program koji je zaražen postaje virus i tako zaraza raste. Računarskim virusima se često nazivaju i drugi štetni programi, npr. trojanski konji i crvi, iako oni zapravo ne inficiraju datoteke, već imaju druge funkcije, na primjer širenje mrežom (crvi), te krađa korisničkih lozinki i brojeva kreditnih kartica i/ili omogućavanje pristupa neovlaštene osobe zaraženom računaru (karakteristično za trojanske konje).

Računarski virus se obično sastoji od tri dijela:

Prvi dio je dio koji omogućava razmnožavanje virusa - obavezan dio virusa;

Drugi dio je nosiva komponenta (payload) koja može biti bezopasna ili opasna - nije obavezna;

Treći dio je funkcija za okidanje ili takozvani trigger funkcija - određuje vrijeme (a ponekad i događaj) kada će se aktivirati nosiva komponenta virusa - nije obavezna.

Historija

Prvi pravi predak današnjih virusa bio je „Prevading animal“ koji je bio sposoban nadodavati se na druge programe na UNIVAC 1108 računarskom sistemu. Prvi potvrđeni nalaz računarskog virusa je bio 1982. i zvao se Elk Cloner. Taj virus je zarazio BOOT sektor disketa za Apple II računare. 1986. nastao je Brain koji je infici-

rao IBM PC računare koji bi zamijenio boot sektor diskete sa svojom kopijom. Pravi BOOT sektor bi se premjestio na prazni prostor diskete i proglasio neispravnim. Napisala su ga dvojica pakistanskih programera koji su bili očajni zbog činjenice da se njihovi programi piratiziraju. 1988. Je nastao virus Jerusalem koji je brisao sve pokrenute programe, a 1989. Dacrima koji je bio sposoban izvršiti low-level format nulte staze na disku.

Vrste računarskih virusa

1. boot sektor virusi – napadaju Master boot sektor;
2. parazitski – zaraze izvršne datoteke dodavanjem svog sadržaja u strukturu programa;
3. svestrani virusi – napadaju boot sektore i izvršne programe;
4. virusi pratioci – stvori .com datoteku koristeći ime već postojećeg .exe programa i ugradi u nju svoj kod;
5. link virusi – u trenu inficiraju napadnuti računarski sistem, može izazvati pravi haos na disku;
6. makro virusi – imaju mogućnost da sami sebe kopiraju, brišu i mijenjaju dokumente.

Najgori virusi do sada

Word.Concept (1995.) je prvi makro virus, odnosno, predak današnjih e-mail virusa koji je inficirao Word dokumente, ali nije pravo nikakvu stvarnu štetu. Ipak, širio se vrlo brzo. Godine 1996. bio je najrašireniji virus na svijetu, a i danas je prisutan.

Melissa (1999.) je jedan od virusa koji se sam slao svakome iz adresara računara. Melissa je prouzročila štetu od oko 385 milionaUSD.

Michelangelo (1992.) je virus koji je napao velik broj PC-ja, bio je i prvi primjer fame koja se stvara oko virusa. Priče iz medija preplašile su sve, no kada je došao 6. marta, bio je puno manje zastrašujuć negoli što se mislilo da će biti.

Bubble boy (1999.) je virus kojim se putem e-maila može dobiti neki virus. Oko Bubble boya se stvorilo više panike nego što je stvarno zaslužio, ali je jedan od najvažnijih virusa do danas. Prije njega se nije mogao dobiti virus čitajući e-mail, ali Bubble boy je to promijenio.

Love bug (2000.) je virus, poznatiji kao "I LOVE YOU" virus, iskoristavao je ljudsku znatiželju da bi se širio. Zarazio je 45 miliona računara u jednom danu i napravio štetu od 8,75 milijardi USD.

Code Red (2001.) je virus koji je, koristeći "staru" rupu u sigurnosnom sistemu računara, pretvarao računare u tzv. "zombije" koji odbijaju naredbe. U samo devet sati uspio je zaraziti 250 000 računara, a šteta koju je uzrokovao procijenjena je na 2,62 milijarde USD.

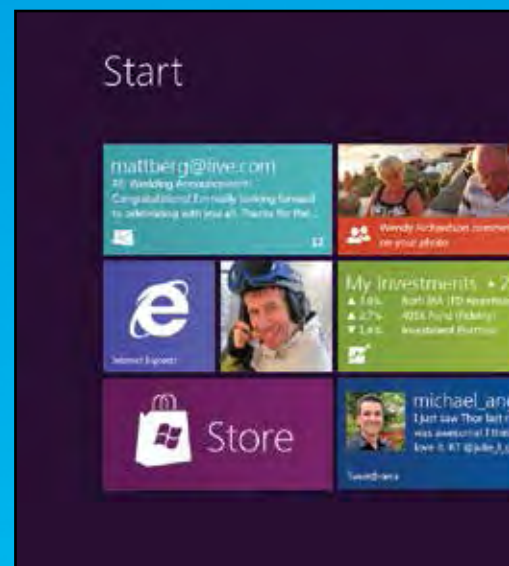
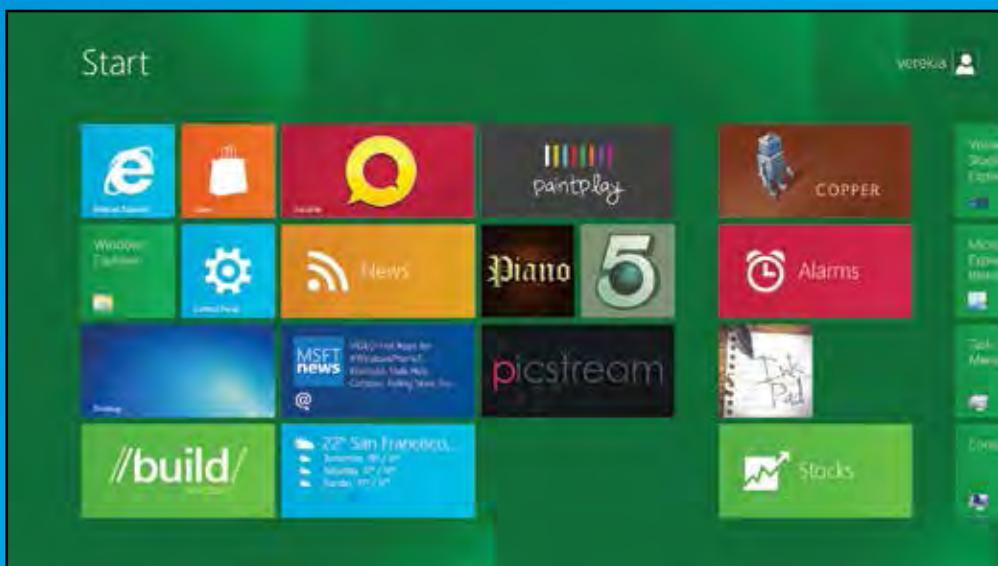

Priredio: Haris Jašarević, II-a

Win

Windows 8 je operativni sistem američke kompanije "Microsoft" za upotrebu na osobnim računarima, za kućne i poslovne stolne računare, prijenosnike, tablete i kućne multimedijalne računare (eng. home theater PC). Dio je Windows NT porodice operativnih sistema i nasljednik Windowsa 7. Razvoj ovog operativnog sistema je počeo prije izdavanja njegovog prethodnika 2009. godine. Njegovo postojanje je prvi puta objavljeno u januaru 2011. godine na sajmu potrošačke elektronike (eng. Consumer Electronics Show). Tokom razvojne i testne faze, "Microsoft" je izdao tri predrazvojne verzije sistema: Developer Preview (13. septembar 2011.), Consumer Preview (29. februar 2012.) i Release Preview (31. maj 2012.). Iz razvojne faze je izašao 1. augusta 2012. godine i počele su pripreme za distribuciju. Službeno je predstavljen u Njujorku, 25. oktobra, a od 26. oktobra 2012. godine je u službenoj prodaji. Prema Forbesu, "Microsoft" će na reklamnu kampanju prilikom izlaska Windowsa 8 potrošiti između 1,5 i 1,8 milijardi američkih dolara, što je Microsoftova najskuplja kampanja dosad. Windows 8 je baziran na dizajnerskom jeziku metro i predstavljen s novim "Windows 8-style software", koji se može dobiti samo kroz sistem Windows Store. Windows 8 dolazi i sa novim početnim zaslonom, Internet Explorerom 10, nativnom podrškom za USB 3.0, novim antivirusnim programom Windows Defender, Windows To Go i podrškom za UEFI SecureBoot. Dostupan je u četiri glavna izdanja: Windows 8, Windows 8 Pro, Windows 8 Enterprise i Windows RT. Prva tri imaju gotovo iste hardverske zahtjeve kao i Windows 7. Posljednji je namijenjen pokretanju na tablet računalima s ARM arhitekturom i ima malo drugačije hardverske zahtjeve. Windows 8 Enterprise i Windows RT neće biti dostupni u slobodnoj prodaji na optičkom disku; Windows RT će biti dostupan samo kao predinstaliran na tablete koji će

Windows® 8

biti u slobodnoj prodaji Instalacija Govoreći na TechEd 2012 konferenciji o Windows-u 8, glavni marketing menadžer, Michael Niehaus, objasnio je kako će Windows 8 biti izdan u oktobru ove godine, sa totalno novim vizualnim izgledom, potpuno drugačijim od prethodnih izdanja sistema Windows. Windows 8 je napravljen da radi bez problema i na desktopu te na tablet uređajima, a radi na istoj vrsti hardvera koji je kompatibilan i sa sistemom Windows 7. To znači da korisnici neće morati ulagati u novu opremu. Windows 8 je kreiran da se puno brže boota od svojih prethodnika. Instalirajte Windows 7 na virtualni stroj i za to će vam biti potrebno 15-ak minuta. Windows-u 8 je za to potrebno vrijeme od 10 minuta. Naravno, govorimo o potpuno novoj OS instalaciji, a ne o nadogradnji. Za one koje zanima nadogradnja, iz Windows-a 7 na Windows 8, na kompjuteru bez podataka ili aplikacija to će potrajati oko 20 minuta. Za usporedbu, ako idete nadograditi sistem iz Viste na Windows 7, za to će vam trebati oko 30 minuta. Naravno, kada je riječ o nadogradnji sistema s podacima i aplikacijama, to će trajati puno duže. Treba napomenuti kako ova poboljšanja u brzini instalacije Windows-a 8 se ne mogu pripisati samom OS-u već prije svega Microsoftovim alatima i to: Microsoft's user state migration tool (USMT) 4.0 i Windows pre-installation environment (PE).

“Dokle god nemate probleme sa kompatibilnošću bilo kojeg softvera ili drajvera, nadogradnja iz sistema Windows 7 na Windows 8 bi trebala ići glatko”, rekao je Niehaus.

Priredio: Haris Jašarević, II-a

Rekorderi u

Jeste li se ikada zapitali koja je to najbrža, a koja najmanja životinja, koja od njih najduže živi, koja, pak, najmanje jede ili koja je to životinja najopasnija za čovjeka?

NAJBRŽI?

SOKO je najbrža ptica, dostiže brzinu i više od 322 km/h i prema tome je najbrža životinja na cijeloj Zemlji. Ovu brzinu dostiže pri lovu – prvo se diže u visine, a zatim se sunovrati na svoju žrtvu, koju obično ščepa za vrat.

SJEVERNOAFRIČKI NOJ najbrža je ptica trkačica – dostiže brzinu od oko 72,5 km/h, a ujedno je i najteža ptica jer može težiti i do 160 kg. Zajedno živi od 5 do 50 jedinki ove životinje, a migriraju sa zebrama i antilopama. Dugo mogu izdržati bez vode, no, kad je ima, vrlo često i rado se kupaju. Iz velike daljine mogu opaziti lavove.

GEPARD je najbrža kopnena životinja, može dostići brzinu od 115 km/h, što je brzina automobila. Ima rastezljivu kralježnicu, što mu omogućuje da pravi ogromne sedmometerske skokove. No, brzo trči samo na kratkim udaljenostima i mora se odmoriti nakon približno 500 metara. Iz mirovanja u samo dvije sekunde postiže brzinu od 72 km/h.

PLISKAVICA je najbrža životinja u vodi i može dostići brzinu od 56,5 km/h. Srodnik je delfina i često se mali delfin zove pliskavicom, no, glavna razlika između ova dva vodena sisavca je u obliku zuba i glave. Postoji šest vrsta pliskavice.

NAJDUŽE ŽIVE?

KORNJAČE su životinje s najdužim životnim vijekom. Još je oko 1770. godine engleski istraživač, Cook, jednoj kraljevskoj porodici poklonio kornjaču koja je umrla tek 1965., što znači da je doživjela čak 188 godina. Po dužini životnog vijeka, posebno su poznate kornjače s Galapagosa, koje žive oko 150 godina.

NAJVIŠE JEDE?

Znate onu izreku: "Gladan sam kao vuk"? Možda bi bilo bolje reći: "Gladan sam kao kit" ili "Gladan sam kao slon". Naime, životinja koja dnevno najviše jede je **PLAVI KIT** (pojede čak pet tona sitnih račića dnevno). Iza njega su **ULJEŠURA** (dnevno pojede jednu tonu lignji, riba i škampa) i **AFRIČKI SLON** (227 kilograma lišća dnevno).

NAJGLASNIJI?

PLAVI KIT je najglasnija životinja u vodi – njegov glas je niske frekvencije i dostiže do 188 decibela te se može detektirati s udaljenosti od 800 km! Uz obale Šri Lanke je otkriveno da kitovi pjevaju pjesmu koja se sastoji od četiri note i traje oko dvije minute. Na kopnu je najglasnija životinja jedna vrsta majmuna čija se rika može čuti 'samo' na oko pet kilometara udaljenosti. Osim ovoga, plavetni kit je i najveća životinja na Zemlji – može biti dug i do 30 metara i težak do 140 tona! Najteži kit ikad izmjeren vagao je čak 190 tona i bio dug 33 metra!

životinjskom svijetu

NAJMANJI?

KOLIBRI s Kube najmanja je ptica na svijetu sa svoja dva grama težine. Dok leti, udara krilima oko 80 puta u sekundi, a dok se pari, čak 200 puta u sekundi! Osim toga, ovaj kolibrić ima najmanje perja od svih ptica, a srce mu udara najbrže u cijelom životinjskom carstvu.

ŠIŠMIŠ koji živi na Tajlandu najmanji je sisavac na svijetu – ima samo oko dva grama i dug je oko 30-40 mm.

NAJSMRTONOSNIJI?

KOMARAC ANOPHELES, tj. ženke ove vrste, vjerovali ili ne, najsmrtonosnije su životinje na Zemlji jer prenose malariju, od koje umre oko milion ljudi svake godine! Osim malarije, komarci prenose i mnoge druge bolesti.

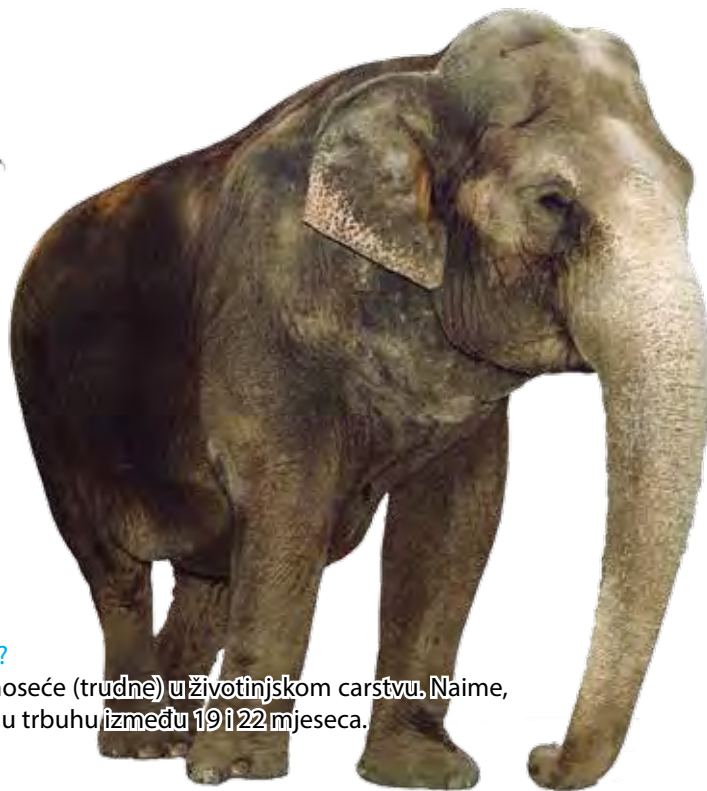
MORSKA OSA je vrsta meduze koja ima oko 60 pipaka, a svaki je dug oko četiri i po metra. Ovo je ujedno životinja s najvećom količinom otrova. Naime, ima ga toliko da može odjednom ubiti 60 ljudi!

NAJSNAŽNIJI?

Jedna je vrsta

JLENKA (kukac s tvrdim oklopmom i velikim rogovima) najснаžnija životinja. On može podignuti 850 puta veću masu nego što je njegova. Jelenak je i među najvećim kukcima, a rogovlje mu služi i za borbu za ženku.

NAJDUŽE ČEKAJU BEBU?

SLONICE su najduže noseće (trudne) u životinjskom carstvu. Naime, slonica nosi svoje mlado u truhu između 19 i 22 mjeseca.

NAJVEĆI?

ŽIRAFI je najviša kopnena životinja. Mužjaci mogu biti visoki od 4,8 do 5,5 metara i težiti oko 900 kilograma. Ženke su malo manje i lakše. Dugi vrat omogućuje im skupljanje hrane s visokog drveća, no, dokazano je i da mužjacima služi u borbi za ženke. Žirafe imaju duže prednje noge od stražnjih te se pomoću njih se uspješno brane od napadača.

DIVOVSKA LIGNJA je najveći beskičmenjak. Naraste i više od 13 metara. Ujedno ova životinja ima i najveće oko – veliko je poput ljudske glave! Najveća divovska lignja ikad izmjerena imala je gotovo 18 metara!

Priredila: Hatidža Mahmutović, IV-a

Ja sam “ulogovan” a ti?

Mnogi muslimani su, manje ili više, ovisni o fejbuku. Provjeravamo naše “račune” (accounte) opsesivno, čak i više puta dnevno. Ponekima je odlazak na fejbuk postao rutina, posljednja stvar koju učine pred spavanje, i prva čim se probude; kad se ljudi “uloguju”, vrijeme prosto leti i osjetimo navalu zadovoljstva i ispunjenosti. Ali koliko nas ima sličan odnos, ma i bilo kakav odnos s Kur’anom? Allahova Knjiga je transformirala alkoholičare, zulumčare, ljude koji su sahranjivali živu vlastitu djecu u najbolje ljude koji su se ikad pojavili, u pozivače u dobro, branitelje potlačenih, njihovih srca su se razmekšala s Kur’anom, i oni su se predali ibadetu Stvoritelju. Ukoliko je ta Knjiga donijela mir srcima i slobodu dušama koje su bile okovane u slijedenju vlastitih strasti, bez sumnje može i nama pomoći i ukloniti naše probleme i brige. Međutim, jedna od stvari koje utječu da lijek za naše stanje ne pronalazimo u Kur’anu svakako je to što smo u našim životima mnogim stvarima dali prednost u odnosu na Kur’an.

Neki od nas svakako imaju želju da uspostave divan odnos s Kur’anom, ali im je on, nažalost, dosadan, težak za razumijevanje i težak za čitanje. Mi smo navikli na kratke statuse i virtualno komuniciranje, emesen (MSN), čet (chat). Preferiramo emotikone i slike koje oduzimaju dah. Dajemo prednost virtualnim ljudima, izmjeni riječi i prijateljskih osjećaja na tzv. fejbuk (facebook) prijateljstva. Čak, mnogi od nas ne poznaju ljude koje dodaju za prijatelje na fejbuku.

U stvarnosti, sve ono što mi želimo i volimo, to nam Kur’an već nudi. Stoga je potrebno promijeniti način na koji gledamo na Kur’an: moramo ga uzeti za vodiča našeg života, našeg stalnog saputnika, našu utjehu.

Početak promjene našeg odnosa spram Kur’ana

Šta je to što ima fejbuk ili neki drugi oblici medija, zbog čega im se iznova i stalno vraćamo, pa i više puta dnevno? Da li je to stalna promjena, čitanje novih statusa ili pronalazak novih slika? Da li je to zbog osjećaja da nešto vrijedimo ako se nekome sviđa naš status ili ako ga komentira? Da li je to zbog povezanosti s ljudima, ili, jednostavno, nemamo ništa pametnije da radimo?

Koji god da je vaš razlog zbog kojeg se vraćate, potrebno je da budete iskreni prema sebi i identifikirate ga. Nakon toga, uzмите taj razlog i primijenite ga na Kur’an; pronađite u Kur’anu nešto što će vam pružiti identičan osjećaj ispunjenosti.

Kada, naprimjer, u Kur’anu učimo ajete o poslanicima, kada čitamo o mukama kroz koje su prolazili dok su svoje narode pozivali istinskom Bogu, nastojmo da razumijemo ta kazivanja u njihovoj pravoj slici. Zamislimo se tad na tom mjestu, vidimo to naselje, ljude, njihove nastambe. Hiljade slika pred nama su, jer s Kur’anom vrijeme nije prepreka. Zar to nije uzbudljivije od statusa: “Evo me u gradu na kafi, druga mi je danas?”

Kur’an obiluje dijalozima. Isa, a.s., nešto kaže, odgovore mu njegovi sljedbenici ili narod, Musa, a.s., nešto kaže, faraon uzvrat. Usporedimo živost i snagu tih rasprava, ljepotu izraza i usporedimo to s nivoom i „uzbudljivim“ razgovorima na fejbuku, koji se svode na ponavljanje uvijek sličnih fraza: „Kako si? Šta ima? Evo me. Ne pitaj me kako sam, kako ću i biti!“

Ponekad nam je fejbuk zanimljiv jer nam pruža mogućnost da razgovaramo s prijateljima, komentiramo stause i linkove ili samo stavimo oznaku da nam se sviđa. Pa potrudimo se da fejbuk zamijenimo Kur’anom, jer nam Kur’an pruža mogućnost da komuniciramo s Allahom Milostivim. Kada učimo Kur’an i želimo „lajkati“

Neki od nas svakako imaju želju uspostaviti divan odnos s Kur'anom, ali im je on, nažalost, dosadan, težak za razumijevanje i težak za čitanje. Mi smo navikli na kratke statuse i virtualno komuniciranje, emesen (MSN), čet (chat). Preferiramo emotikone i slike koje oduzimaju dah. Dajemo prednost virtuelnim ljudima, izmjeni riječi i prijateljskih osjećaja na tzv. fejbuk (facebook) prijateljstva. Čak, mnogi od nas ne poznaju ljude koje dodaju za prijatelje na fejbuku.

---

nešto, recimo "elhamdulillah"! Ako hoćemo da "komentiramo" neki ajet, podignimo ruke i proučimo dovu! Na taj čin dobijamo sevape i milost kao nagradu. Umjesto da gubimo vrijeme, na ovaj način jačamo svoju "konekciju" s Onim koji sve čuje i sve zna!

Kur'an – naš najbolji prijatelj

Često, kada smo tužni ili usamljeni, kada "pucamo" od sreće ili uzbuđenja, mi to objavimo na internetu, želeći da svoje osjećaje podijelimo s drugima. Da, sve je ljepše i lakše kad se s bliskima dijeli. U stvarnosti, ljudi se prema fejbuku odnose kao prema najboljem prijatelju, posjećujemo ga i "selamimo" često. Evo nam prilike da zamijenimo tu vezu s jednom drugom - hajde da nam Kur'an bude najbolji prijatelj. Sami sebi počnimo govoriti: „Kur'an je moj najbolji prijatelj“.

Sjetimo se kako se odnosimo prema našim najboljim prijateljima, kako se želimo čuti s njima, izaći u šetnju, kako dijelimo njihove brige i sreću, smijeh i suze. Kada imamo neki problem, tu osobu zovemo i znamo da će nam se javiti i biti uz nas.

Sad, prenesimo to razumijevanje prijateljstva na naš odnos spram Kur'ana. Ako uzmemo Kur'an za najboljeg prijatelja, žurit ćemo da ga dodirnemo ako je blizu, spremni da ga čujemo šta nam ima za reći od koristi, blagodati i sreće. Ako smo tužni, u problemima, pohrlit ćemo našem najboljem prijatelju, staviti ga blizu srca, otvoriti ga i učiti, utjehu pronaći u riječima našeg Tvorca koje se odnose baš, baš na nas. Kada smo puno sretni, u životu smo nešto ostvarili, posao dobili, ozdravili, vjenčali se, dobili dijete, svoju sreću dijelimo s našim najdražim, uzmemo ga i učimo, znajući da se vraćamo Onome koji nam je podario sve te blagodati.

Šta da radim da mi Kur'an pruži sreću?

Nijedno prijateljstvo ne može opstati bez brige i truda. Ako nam je Kur'an najbolji prijatelj, moramo uzeti na sebe obavezu da izgradimo ispravan odnos s njim. Pravi prijatelj se ne stječe preko noći; isti je slučaj s Kur'anom. Kako budemo popravljali odnos spram Kur'ana, ustvari mi popravljamo i naš odnos spram našeg Stvoritelja koji čuje naše dove i zna naše želje. A zar to nije san svakog vjernika i vjernice, zar to nije najveća želja svih nas? I, svakako, je to veći uspjeh od bespotrebne komunikacije s nepoznatim osobama preko interneta.

Postavimo sebi za cilj da svaki dan proučimo određeni broj stranica Kur'ana, bez obzira na sve okolnosti. Potrudimo se i da svakako pročitamo prijevod značenja, kao i tefsir ajeta koje učimo. Radimo to svakodnevno i konstantno, bez obzira bilo to 20 stranica ili samo jedan ajet, jer nas je Poslanik, s.a.v.s., podučio da su najbolja djela ona u kojima smo ustrajni, pa makar ona bila i mala.

Fejbuk je samo sredstvo za komunikaciju, nemojmo da nam postane cilj i da preraste u ovisnost koja ne donosi skoro nikakvu korist u naš život. Vratimo se Allahovoj Knjizi, našem najboljem prijatelju. Zamijenimo želju da se našim prijateljima sviđaju statusi na fejbuku sa željom da Uzvišeni bude zadovoljan s nama. To je investicija za dunjaluk i ahiret.

facebook

Priradio: Mehdi Šanjta, I-a

Igre bez granica za mudrost bez granica

Važno je boriti se, živjeti i vjerovati u svoje snove. Oni nas vode do uspjeha, njima postajemo snažniji, i shvatamo da život nije samo da ga živimo, nego i osjećamo. Učimo se učiti od drugih, vjerovati u sebe, i učimo se slušati druge. To je ključ uspjeha! Tu se krije tajna.

Sve se dešava s razlogom, i pobjede i porazi, suze i osmijesi, pa tako i ova naša pobjeda.

Naime, u našoj medresi, svake godine, održavaju se "Igre bez granica" gdje svako odjeljenje pokazuje svoje sposobnosti i kvalitete. U utorak, 9.10.2012. godine, na stadionu u Gračanici, učenice III-b na ovim igrama odnijele su zasluženu pobjedu, i time osvojile vrijednu nagradu. Profesorica TiZO-a, Merjem Kadrić, organizirala je i prilagodila igre u kojima su djevojke pokazivale brzinu, izdržljivost, strpljenje, i, naravno, inteligenciju. U igrama je učestvovao samo ženski dio naše škole, odnosno kako mi to zovemo B blok. Sve djevojke su se borile, punom snagom, a naše sudije su odlučile ko će odnijeti pobjedu. Ekipu sudija sačinjavali su: prof. Dženan Rezaković, prof. Elma Avdić, prof. Ajla Zubčević-Delibasić. Učenik III-a razreda, Abulkadir Đozić, i naš pedagog, Elvedin Husić, su sve pomno pratili da se ne bi potkrala koja greška.

Bilo je nekoliko vrsta igara u kojima su djevojke pokazivale svoje vještine, a jedna od najzabavnijih bila je igra „Obaranje čunjeva“. Igra je tražila brzinu i vještinu. Trebalo je u što kraćem vremenu oboriti što više čunjeva. Kapiteni svih ekipa bili su zaduženi da djevojke igraju fer igru, da im budu podrška i bodre ih, i na taj način držati svoju ekipu na okupu. Kapiten pobjedničke ekipe III-b bila je Midheta Šabanović, a ostali dio ekipe činile su:

1. Emina Trako
2. Merjem Silajdžić
3. Selma Lemeš
4. Selma Abdel-Aziz
5. Emina Brahim-Brahmi
6. Senada Kruško
7. Amila Gagula
8. Fatima Dikes

I naravno, ostali dio ekipe III-b razreda, koji je bodrio svoje djevojke, i bio uz njih čak i kad su mislile da rezultat igre nije na njihovoj strani. Ovo je bilo jedno prelijepo iskustvo za naše učenice, ali i profesore koji su

taj dan proveli s nama. Nadam se da ćemo opet imati ovakvih prilika, ako Bog da, i nadam se da će sudije i dalje suditi pravedno, a djevojke igrati fer, s puno strpljenja, i naravno ljubavi prema svom razredu.

Igre su trajale samo nekoliko sati, ali III-b naučio je jednu veoma važnu lekciju za cijelo školovanje: „Zajedno smo jače“

Zahvaljujemo se profesorici TiZO-a, Merjem Kadrić, koja je priredila ove igre i učinila nam taj dan nezaboravnim, zahvaljujemo se pedagogu na korektnoj podršci svim djevojkama, sudijama koje su sudile, našem direktoru koji je omogućio učenicama III-b da zauvijek zapamte svoju pobjedu omogućivši im izlet u Hotel „Radon Plaza“ u Sarajevo, i naravno, zahvala pripada Uzvišenom Allahu, jer nam je omogućio da taj dan proživimo i dočekamo...

Piše: Amra Mušija, III-b

Bol duše

*Tugo moja,
ranili su me, u srce su me ranili,
dušu iščupali, sjećanja zaledili,
tragove njegove sakrili da ne
vidim gdje su ga odveli.
Dušmani...
Krv i suze majki naših očeva su
svete!!!
Krv naših očeva je sveta!
Vode ga u rat,
ja plačem i komešam se u
majčinoj utrobi,
dozivam ga, "Babo, babo..."
Ali on se ne okreće...
Ponosno i hrabro korača u smrt,
s osmijehom na licu i pogledom
heroja.
A ja i dalje plačem, čujem uzdahe
majke, njen jecaj, osjetim njenu
bol...
Uplašena je, vrišti...
Babin prijatelj nešto govori,
ne razumijem njegove riječi...
Šta se dešava?
Tišina...
Oko mene neki ljudi, ne čujem
majčino srce...
Gdje sam?
Čujem teške korake kako idu
prema meni, majčin uzdah i
još jedna teška, biserna suza...
Tugo moja,
ja hodam krvavim ulicama po
kojim se krv mog oca još osušila
nije...
Ja plačem osmijesima,
i živim njegovim djelima...
Svaka kap krvi šehida je
sveta,
svaka suza je
sveta,
mahrame što suze s njima
brisaše,
stoje na koritima Bosne moje,
i čekaju svoje heroje ...*

Piše: Amra Mušija, III-b

Majko

*Kao kad putnik dolazi
na iščekivano mjesto,
korača zadnje korake
polahko, da osjeti korak svaki,
da osjeti kako dolazi..
Eto, tako i noć dolazi..
Majko, vidiš li ti,
iako te nemam,
vidiš li sada gdje sam..
A, dugo te majko nemam...
Dugo već sama te čekam,
dugo na vratima stojim
svaku noć, iako, majko,
znam da nećeš doći..
Želim da budem noć, majko..
Zato jer ona uvijek zoru dočeka..
Želim da budem mjesec,
zato jer on uvijek sunce u oči
pogleda..
Želim, majko, da te još jednom
vidim..
Da ti pogledam u oči,
te oči pogleda čista..
Želim, majko,
da ti još jednom ruke dodirnem,
da glavu još jednom
na tvoje rame naslonim..
Želim, majko, da te još malo
gledam...*

Piše: Emina Ibrahimagić, II-b

Noć

*Krvavi krug se topi u tišini,
kao da ga tamno brdo guta,
dok mjesec sjaj svoj tiho širi,
poput starog savijenog pruta.
Suho lišće otpoče da šušti,
i mala djeca skloniše se s puta,
lahor hladni poče da piri,
i tama lagahno se spušta.
Svjetiljke se pale u daljini,
dok zvijezde dršću poput pruta,
brda se gube u tišini,
samo još sova uokolo luta...*

Piše: Haris Huskić, III-a

Zovem se pobjeda

*Nikada krv,
ovako nije tekla.
Nikada suze,
ovako nisu pekle.
Nikada kiša.
ovako padala nije.
Nikada toliko,
sjete istinoljubivih.
Nikada više,
žara upornih.
Potoci jecaja,
bliski su herojima.
Heroji su u nama,
čekajuć znak.
Nikada više,
grijeha ljudskog.
Nikada većeg poraza,
nego sada.
Nikada više šanse,
da se bude pobjednik.
Zovem se pobjeda,
a heroj si ti.*

Piše: Hasan Hasić, IV-a

Jeste li znali da...

- ... su slonovi jedine životinje koje ne mogu skakati?
- ... bebine oči ne proizvode suze 6 do 8 sedmica života?
- ... je na Aljasci dozvoljeno ubijanje medvjeda, a da je buđenje istih zbog fotografiranja zabranjeno?
- ... su u Finskoj bili zabranjeni crtani filmovi Paje Patka jer on ne nosi pantalone?
- ... Ginisova knjiga rekorda drži rekord kao najčešće kradena knjiga iz biblioteka?
- ... se najkraći rat u historiji vodio između Zanzibara i Engleske 1986. godine? Zanzibar se predao nakon 38 minuta borbe.
- ... ako držite zlatnu ribicu u zamračenoj prostoriji, ona će vremenom izgubiti crvenu boju i postati bijela?
- ... su Miguel Servantes i Vilijam Šekspir umrli istog dana - 23.04.1616?
- ... koze i hobotnice imaju pravougaone zjenice?
- ... riba koja živi ispod 800 metara ispod površine mora nema oči?
- ... grožđe eksplodira kada se zagrijava u mikrovalnoj pećnici?
- ... puž može spavati tri godine, a da se ne probudi ni na trenutak?
- ... badem spada u porodicu bresaka?
- ... je koka-kola (coca-cola) izvorno bila zelene boje?
- ... su Hitlera proglasili fizički nesposobnim da služi vojsku?
- ... u Kolumbiji možete biti kažnjeni za tračanje novčanom kaznom do \$90,000?
- ... su sove jedine ptice koje vide plavu boju?
- ... se kikiriki koristi pri pravljenju dinamita?
- ... pacovi mogu živjeti bez vode duže nego kamile?
- ... lubenice, koje 92% čini voda, potiču iz pustinje Kalahari u Africi?
- ... je 80% desetogodišnjakinja u SAD-u na dijeti?
- ... je zemljotres koji se desio 1811. godine učinio da rijeka Misisipi, na nekim mjestima, teče unazad?

Priredila: Emina Kurjaković, III-b

Najpoznatije latinske izreke

Bilo šta rečeno na latinskom zvuči pametno

ABUSUS OPTIMI PESSIMUS – Najgora je zloupotreba najboljega.

AMICUS ANIMAE DIMIDIUM – Prijatelj je polovica duše.

BONIS NOCET, QUI MALIS PARCIT – Dobrima škodi ko štiti loše.

CORRUPTIO OPTIMI CUIUSQUE PESSIMA – Kad se dobar čovjek pokvari postaje najgori.

ERRARE HUMANUM EST, SED IN ERRORE PERSEVERARE DEMENTIS – Griješiti je ljudski, ali u greškama ustrajati obilježje je luđaka.

LACRIMA NIL CITIUS ARESCIT – Ništa se ne osuši brže od suze.

LACRIMIS ADAMANTA MOVEBIS – Suzama ćeš ganuti kameno srce.

NON SCHOLAE, SED VITAE DISCIMUS – Ne učimo za školu, nego za život.

OBSEQUIUM AMICOS, VERITAS ODIUM PARIT – Ugađanje stvara prijatelje, istina mržnju.

QUI VENTUM SEMINAT, TURBINEM METET – Ko sije vjetar, buru će požeti.

QUOT LINGUAS CALLES, TOT HOMINES VALES – Koliko jezika znaš, toliko ljudi vrijediš.

REPETITIO EST MATER STUDIORUM – Ponavljanje je majka učenja.

SAPERE AUDE – Usudi se biti mudar.

SCIENTIA IPSA POTENTIA EST – Znanje je samo po sebi moć.

SIVIS AMARI, AMA – Ako želiš biti ljubljjen, ljubi.

TEMPORA MUTANTUR ET NOS MUTAMUR IN ILLIS – Vremena se mijenjaju i mi se mijenjamo s njima.

Priredila: Emina Kurjaković, III-b

Vojska XXI generacije

Nakon završene osnovne škole većinu učenika muči isto pitanje: „Kuju školu upisati?“ Može se reći da je ovo pitanje jedno od najvažnijih pitanja u mladim ljudskim životima, a odgovori na takva pitanja se ne mogu donijeti preko noći. Često ljudi, koji nisu sasvim iskreni prema sebi i koji nemaju neki jasan cilj u životu, pogriješe na takvoj raskrsnici i odu krivim putem.

Već na početku osmog razreda, kao i većina mojih vršnjaka, počeo sam razmišljati o tome koju bih srednju školu mogao upisati. Na kraju je moja odluka bila - medresu. Moja porodica me podržala u toj mojoj odluci. Nakon ljetnog odmora, provedenog u iščekivanju, došao je dan dolaska u medresu. Tog dana moje uzbuđenje, koje se iz dana u dan povećavalo, je doživjelo svoj vrhunac. Stigao sam u medresu i odmah se upoznao sa svojim novim prijateljima. Bilo je jako zanimljivo upoznati za jedan dan toliko ljudi s kojima ćeš provesti sljedeće četiri godine života. To je predstavljalo izazov za svakog od nas.

Prvi utisci o medresi

Nakon tri mjeseca koja smo proveli u medresi, svi su stekli određeni utisak o našem boravku ovdje. U razgovoru sa nekolicinom učenika došao sam do zaključka da većina misli kako se ova škola ne razlikuje mnogo od drugih škola osim po izuzetenoj disciplini i redu koji je ovdje mnogo bolji nego u drugim školama. Naravno, tu su i oni koji baš i nisu zadovoljni medresom, ali takvih je malo. Što se tiče mene, medresa je ispunila skoro sva moja očekivanja i zadovoljan sam uvjetima u školi i internatu, mada, kako se u narodu kaže, uvijek može bolje. Ono što me posebno pozitivno iznenadilo je to što se učenici završnog razreda odnose prema nama, "fazanima" kao prema vršnjacima, što nije čest slučaj u mnogim školama kod nas. Zahvaljujem se Uzvišenom Gospodaru što me uputio u medresu, jer ovu školu bih preporučio svima koji se nalaze na raskrsnici, pitajući se gdje poslije osnovne škole.

Piše: Harun Alijagić, I-a

Mi, tako, tek počesmo shvatati život. Odlučismo jednog dana da pođemo putem kojim idu samo odabrani. Iščekivanje je teško, ali i susret sa nepoznatim. Šta li me čeka danas, šta li već sutra - pitanja su koja su se stalno motala po mojoj glavi. Ko li zna moje buduće prijateljice i da li ću ih zamijeniti onim jučerašnjim? Ulazim u sobu i sa sobom nosim težak kofer, a u duši mi još teži teret...

Početak - stari vojnici na novom bojištu započinju novu bitku, sličnu prethodnoj, ali, ipak, sasvim posebnu bitku. Bitku za pobjedu nad samim sobom, za pobjedu nad osjećanjima, nad svime što nas veže za djetinjstvo i onemogućava naše odrastanje, našu samostalnost. Dolaskom u novu, potpuno drugačiju, sredinu, mi smo otvorile novo poglavlje naših života. Prve dane boravka u medresi provele smo plačući i učeći nova pravila ovog potpuno drugačijeg načina života - zajedničkog života. Naravno, zbog velike povezanosti s porodicom, ponekad smo poželjele napustiti sve i otići kao da nikad tu nismo ni kročile. Jednostavno smo poželjele odustati od svega, ali nas je vjera u Allaha spriječila. Tu je i novo mnogo teže gradivo koje svakodnevno pokušavamo s mnogo truda i ulaganja savladati kako bismo sebi omogućile što bolju budućnost. Tu su i novi profesori koji, svaki na svoj način, objašnjavaju lekcije, ali smo se mi morale prilagoditi njihovom načinu rada. Već su prošla četiri mjeseca našeg boravka u medresi i mi smo već postale kao jedna velika porodica. Ponekad se dešavaju svađe između članova naše "porodice", ali sve to

na najbolji način uspijemo riješiti. Naravno, nijedna porodica nije savršena, a pogotovo ne ona koja broji 36 članova. Sada je početak, a evo već, čini se, nazire se kraj. Nadam se da ću ovaj tekst čitati 2016.god., na kraju svoga školovanja u medresi, i, sa sjetom na licu, sjetiti se lijepih početaka.

Piše: Zejneba Mahmutović, I-b

ŠKOLU NE ČINE ZIDOVİ, NEGO
MILION SJEĆANJA, HILJADE ŠALA, STOTINE TAJNI, JE-

Senada šuti!!!!

Oprezan je onaj ko poslije grmljavine
opere kbsu šamponom od koprive.

DAN RAZLOG: NAJBOLJI PRIJATELJI. ISRA & FEJZY

Samo u Crnoj Gori nema znaka:
„Radovi na putu“

„Koja progovori bit će zapisana!“ xD

„De šta ti hoda što smetam!“

IIIb Džebrail i Azrail

Ako me ikada zaboraviš, ne
zaboravi da zaboravljeni nikada ne
zaboravljaju one koji su ih zaboravili.

Šejk Zlaja

(Zehrinjo)

Kupio sam miris za auto, samo mi još
auto falı. (The Doctor 46)

HOD DOG

Šta je ono na munari džamije, je l' čaj?
Kako se zove šareni burek?

Trči pa nađi. (Bole)

Rodile šljive, smotale grane, ti si cura
bez ijedne mane.

Ovo nije licemjerman stik, vidi se kroz
njega! (Prof.) Ponesi Mediha produženi hamburger!

Jedan pogled je dozvoljen, pa ti ne
skidaj dok se ne nagleđaš!

Nije to ništa... (Zema)

(The Doctor 46)

Rezaković prodaje Corsu, fulli oprema

Jeste mi vi za grafita!

„Zar moram sto puta da ti ponavl-
jam?“ – reče centimetar metru.

Smit je najbolja opomena

Jedina koka koja Bakra interesuje je
koka sa raznja, reš pečena

Sreća pa onaj video nadzor ne snima
zvuk! (Emina i Merjem)

Hafizi haraju Sarajevom! (The Doctor 46)

Ja sam poznat, sve ljude znam
Ja sam razuman čovjek, svi me
razumiju.

Poruka domaru od IIIb: Molimo vas da ne zaključavate prozore, jedva smo ih otvorile!

Fudo podebljaj!!!

Šta hoš???

Crveni Marlboro

Bajrambarečula

Dvije cure na bazenu, jedna PLIVA a
druga SAPONIJA

Ovo nije tvoja džungla, pa gdje si
krenuo tigre? (Demha)

Neće se to nikad izbalansirati! Jer mi
znamo zašto. IIIb

Griješiti je ljudski, ali ako vam se
gumica istroši prije olovke, malo ste
pretjerali.

Tako si smotan da bi te i parkirani
auto zgazio. (Fulke)

Kuribani

Gornji red (s desna na lijevo): Amina Pašanbegović, Sabiha Mujagić, Mejrema Plečan, Elma Jašarević, Nusreta Omerović, Merjem Berbić, Anisa Berbić, Zejneba Mahmutović, Hadžera Hazić, Nermina Solak, Nejlja Šoškić, Hadžera Mušinbegović

Srednji red (s desna na lijevo): Nejra Nahić, Samra Isaković, Merjema Ahmić, Esmira Riđić, Medina Polutan, Mehić Hatka, Almedina Spahić, Melika Alić, Amila Suljić, Sumeja Trgo, Ema Bečarević

Donji red (s desna na lijevo): Merjem Hodžić, Fahrija Fetić, Sadžida Ramović, Ajla Zorlak, Adna Šljivo, Merjema Halilović, Mubina Karzić, Vahida Jusić, Ajla Đozović, Nedžma Selimović, Rumejsa Patković

Nedostaju: Nadmira Šarac, Almina Raščić

Razrednik: hfz. Saida Aličković, prof. **Odgajateljica:** Adisa Aganhodžić, prof.

I-b

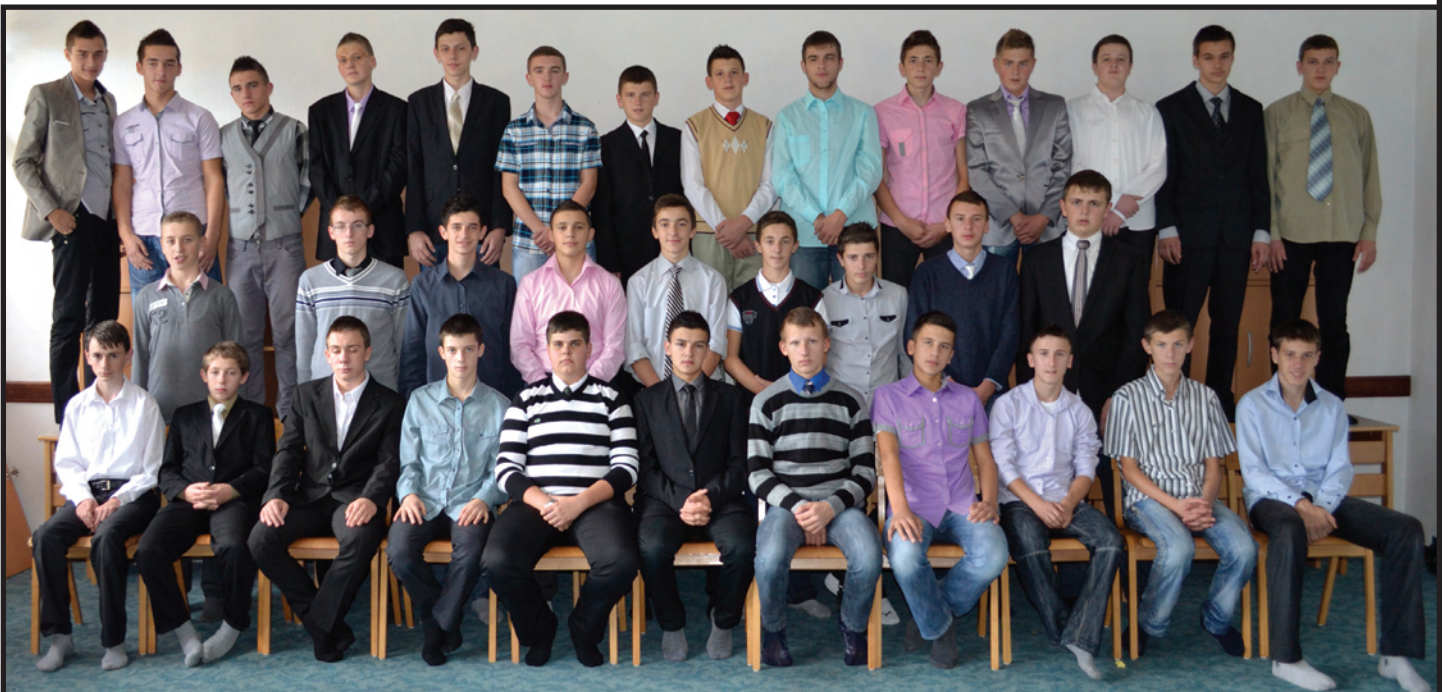
Gornji red (s desna na lijevo): Obran Hajdar, Vračo Alija, Skejić Velid, Mešinović Ibrahim, Patković Ahmed, Lužić Sulejman, Skulić Adnan, Šmigalović Sead, Kobilica Emir, Šanjta Mehdi, Redžić Adnan, Ramo Salihović, Spahić Ismar, Drndić Mehmed

Srednji red (s desna na lijevo): Avdić Bilal, Alajbegović Adis, Meštrovac Muris, Džafić Elvir, Halilčević Osman, Hodžić Avdo, Babičkić Hazim, Mumunović Bekir, Kevrić Sadžid

Donji red (s desna na lijevo): Lučkin Ahmed, Bilinović Jahja, Suljić Alija, Dizdarević Mahir, Lužić Halid, Bilčević Ibrahim, Alijagić Harun, Jusufović Ibrahim, Mehanović Bahrudin, Budić Mahir, Jusufović Mujo

I-a

Razrednik: hfz. Abdulkadir Kadrić, prof. **Odgajatelj:** Dženan Rezaković, prof.

Zapis o zemlji

*Pitao jednom tako jednoga
vrli pitac neki:
A kto je ta šta je ta da prostiš
Gdje li je ta
Odakle je
Kuda je
ta
Bosna
Reki
A zapitani odgovor njemu hitan tad
dade:
Bosna da prostiš jedna zemlja imade
I posna i bosa da prostiš
I hladna i gladna
I k tomu još
Da prostiš
Prkosna
Od
Sna*

Mehmedalija Mak Dizdar

Vaše uplate za dovršetak izgradnje Komplexa Medrese možete izvršiti
u korist Fondacije "Osman ef. Redžović" na račun
kod Sparkasse bank, filijala Visoko,

Broj 199-047-00052965-39